

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI
RESPUBLIKA O‘RTA TIBBIYOT VA FARMASEVTIKA XODIMLARI
MALAKASINI OSHIRISH VA ULARNI IXTISOSLASHTIRISH
MARKAZI ANDIJON FILIALI**

“Tasdiqlayman”

Respublika o‘rta tibbiyot va
farmatsevtika xodimlari malakasini
oshirish va ularni ixtisoslashtirish
markazi Andijon filiali direktori
G.A.Turaxodjaeva
ypmucor 2026 y.

Bilimlar sohasi: Sog‘liqni saqlash

“Zamonaviy jarroxlikda hamshiralik ishi”

(sikli bo‘yicha malaka oshirish guruhлари uchun)

Ishchi o‘quv dasturi
(144 - kredit)

Andijon-2026 y

Tuzuvchilar:
G. Sodiqova

Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon Filiali o'quv uslubiy bo'lim boshlig'i

Fayzixodjayev.O

VKTBSH yuz jag' jarroxligi bo'limi jarroxi, Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon Filiali soatbay o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Rustamov.U.M

ADTI Urologiya kafedrasi dotsenti

Mamarizayev.A

ADTI Urologiya kafedrasi assistenti

Ishchi o'quv dastur Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Andijon Filialining uslubiy kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlashga tavsiya etildi.

“ 6 ” yanvar 2026 yil.

bayonnoma № 1

Uslubiy kengash raisi

Sodiqova.G.I

Ishchi o'quv dastur Respublika o'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazining Andijon Filialining pedagogik kengashida ko'rib chiqildi va tasdiqlashga tavsiya etildi.

“ 7 ” yanvar 2026 yil.

bayonnoma № 1

Pedagogik kengash raisi

G.A. Turaxodjayeva

1. Kirish

O'zbekiston Respublikasida o'rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash, malakasini oshirish, tibbiyot muassasalarida o'rta tibbiyot xodimlari ishini xalqaro andozalarga mos tarzda tashkil etish borasida zamonaviy tizim yaratilgan. Mazkur o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi "Tibbiyot va farmasevtika ta'limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ- 4310-son va 2020 yil 7 apreldagi "Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4666-sonli qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli "Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish buyicha me'yoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi" buyrug'i, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2024 yil 28 oktabr 333-sonli "O'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlarining malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo'yiladigan Davlat talablari" ijrosini ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan.

Ishchi dasturi modul tizimi asosida ishlab chiqilgan bo'lib, o'quv fanning mazmuni, uni o'zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e'tiborga olingan. Ishchi dasturi "Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi" yo'nalishining o'quv rejasi asosida tayyorlangan bo'lib, o'rta tibbiyot xodimlari (jarrohlik bo'limi hamshiralari)ni 144 kredit malaka oshirishlari uchun mo'ljallangan. Ishchi dasturda fanlar modullarga ajratilgan bo'lib, kasbiy rivojlanish moduli fanlar hamda, mutaxassislik fanlar bo'yicha ta'lim olayotganlarning har tomonlama kasbiy, ma'naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog'liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm – fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to'g'risida ma'lumotlar kiritilib, tibbiy talimda uzluksizligi va uzviyligini, fanlar va bo'limlarni ketma-ketligini ta'minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o'quv materiallarini qamrab olgan.

1.1. Maqsad:

O'qish natijasida "Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi" bo'yicha jarrohlik bo'limi hamshirasining mavjud kompetensiyalarni takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va kasbiy darajasini oshirish. O'rta tibbiyot xodimlarni har tomonlama yetuk, mutaxassisliklari bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, shu bilan bir qatorda ularga hamshiralik ishi mohiyati, uning sog'liqni saqlash tizimidagi o'ziga xosligi, normativ-huquqiy hujjatlar bilan ishlash, bemorlarni operatsiyadan oldingi va operatsiyadan keyingi davrlarda parvarishlash vaqtida har tomonlama yetuk, yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, malakali tibbiy yordam ko'rsatish samaradorligini

ko'tarish, profilaktik tadbirlar majmuasini amalga oshirish bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni chuqurlashtirish va yangilash. Shu bilan bir qatorda ularga jarrohlik ishining mohiyati, normativ- xuquqiy hujjatlar bilan ishlash, aholiga sifatli akusherlik yordamini ko'rsatish bo'yicha bilim va ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

1.2. Vazifalar:

- umumiy malaka oshirish o'quv jarayonini modulli tibbiy ta'lim tamoyili bo'yicha, zamonaviy, innovatsion, isbotlangan tibbiyotga asoslangan xalqaro ilmiy-amaliy ma'lumotlarni davlat talablariga mos holda tuzilgan o'quv dasturi bo'yicha tizimli tashkillashtirish va davolash profilaktika muassasalarida ko'rsatiladigan profilaktik, tashxislash va davolash uchun kerakli amaliy ko'nikmalarni mustaqil qo'llashga tayyorgarlikni shakllantirish;
- sog'liqni saqlash tizimidagi islohotlar va me'yoriy hujjatlarni ish faoliyatida qo'llay olishga o'rgatish;
- zamonaviy klinik protokollar va standartlar bilan tanishtirib, ular asosida ishlash ko'nikmalarini yangilash va mukammallashtirish;
- aholi o'rtasida to'g'ri, ratsional ovqatlanish, zararli odatlarga qarshi kurashish, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash, o'sib kelayotgan avlodni sog'lomlashtirish tadbirlarini yangilash;
- jarrohlik ixtisosidagi statsionarlarda (bo'limlarda) shifoxona ichi infeksiyalari yuzaga kelishi va tarqalishining oldini olishni ta'minlaydigan tashkiliy, davolash-profilaktik, sanitariya-gigiyenik, epidemiyaga qarshi va dezinfeksiya qilish tadbirlarini olib borish;
- jarrohlik sohasidagi yangiliklar, zamonaviy apparaturalar yordamida bemorlarni tekshirishga tayyorlash, parvarishlash, salomatligini qayta tiklash va yanada mustahkamlash;
- bemorlar hayotiga xavf soluvchi holatlar va ularga olib keluvchi xavf omillarda shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatish bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni mukammallashtirish;
- favqulotda vaziyatlar, kechiktirib bo'lmaydigan holatlarni tahlil qila olish va kechiktirib bo'lmaydigan yordamni ko'rsatish qobiliyatini yangilash.

1.3. Ta'lim oluvchilar toifasi (kontingenti):

O'quv dasturi davolash profilaktika muassasalari jarrohlik bo'limi hamshiralari malakaviy tavsifnomasi va lavozim yo'riqnomalariga muvofiq, mutaxassisligini *tasdiqlovchi hujjati* bo'lgan tibbiyot hamshiralari uchun mo'ljallangan.

1.4. O'quv dasturni o'zlashtira olish uchun zarur bo'lgan tinglovchi kompetensiyasi:

- tibbiy etika va deontologiyani amalda qo'llay oladigan, notiqlik san'atining asoslarini tushungan yetuk mutaxassis bo'lishi;
- hamshiraning huquqiy meyorlarini, bemor huquqlari, roziligi, rad etishi, bemorlarning yoshiga nisbatan hususiyatlarini bilishi;
- tibbiyot psixologiyasi va shaxslararo muloqot ko'nikmalarini amalga oshirish;

- oʻzida kasbiy tajriba, malaka va mahoratni takomillashtirish yoʻlida aniq maqsad va puxta oʻylangan vazifalar asosida amaliy harakatlarni tashkil etish;
- jarrohlik hamshirasi faoliyatini amalga oshirish uchun zarur boʻlgan bilim, koʻnikma va malakalarni egallash va ularni amalda yuqori darajada qoʻllay olish;
- jarrohlik boʻyicha bilimlarini doimo boyitib borish, yangi axborotlarni oʻrganish, yangi maʼlumotlarni izlab topish, ularni qayta ishlash va oʻz faoliyatida qoʻllay bilish;
- kasbiy faoliyatda subyektlar bilan muloqotga kirisha olish, sogʻlom psixologik muhitni yarata olish, turli salbiy psixologik ziddiyatlarni oʻz vaqtida anglay olish va bartaraf eta olish;
- kasbiy oʻsishga erishish, malaka darajasini oshirib borish, kasbiy faoliyatda oʻz ichki imkoniyatlarini namoyon qilish, zamonaviy vosita, texnika va texnologiyalardan foydalana olish;
- oʻz kasbiy salohiyati doirasida sanitar oqartuv, sanitar-gigiyenik, profilaktik, reabilitatsion, diagnostik va reanimatsion tadbirlarni, vrach koʻrsatmalarini amalga oshirish;
- shoshilinch holatlarda shifokorgacha tez tibbiy yordam choralari amalga oshirish.

1.5. Dasturning dolzarbligi:

Oʻquv dasturining dolzarbligi amaliy tibbiy yordamning hayotiy ehtiyojlaridan kelib chiqib, amaldagi standart va bayonnomalar, dalillarga asoslangan tibbiyot tamoyillarida kasalliklar dignostikasi, zamonaviy davolash va profilaktika choralari qoʻllash, jarrohlik boʻlimi hamshirasini aholiga hozirgi davr talablariga mos ravishda zamonaviy, malakali, sifatli tibbiy xizmat koʻrsatishni taʼminlaydi. Oʻquv dasturi amaliyotga asoslangan va muammolarga yoʻnaltirilgan yondoshuv asosida amaliy tibbiy yordamning zamonaviy ehtiyojlaridan kelib chiqib, oʻquv materiallari va jarayonlar Oʻzbekiston Respublikasi Sogʻliqni saqlash tizimining va mutaxassislikning oʻziga xos kasbiy ehtiyojlariga qaratilgan.

1.6. Dastur hajmi: 144 kredit (kuniga 6 kredit, haftada 36 kredit).

1.7. Oʻqish shakli:

- kunduzgi - oʻqish ishdan ajralgan holda
- on/offline, masofaviy / aʼnanaviy oʻqish ishdan ajralgan/ ajralmagan holda

1.8. Mashgʻulotlarni oʻtish tartibi: Mashgʻulotlar “Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish toʻgʻrisidagi” Oʻzbekiston Respublikasi Sogʻliqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi № 160 buyrugʻi va filialning ichki tartib-qoidalari asosida rejalashtiriladi va amalga oshiriladi.

Mashgʻulotlar 8³⁰ da boshlanib, 13¹⁰ da tamom boʻladi. Tushlik – 30 daqiqa.

1.9. Oʻqish tugagandan soʻng beriladigan hujjat: oʻquv kursni toʻliq oʻzlashtirgan va yakuniy attestatsiyani topshirgan tinglovchilarga “Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi” boʻyicha umumiy malaka oshirganligi haqida Davlat talablari namunasidagi sertifikat taqdim etiladi.

2. REJALASHTIRILAYOTGAN TA'LIM NATIJALARI

2.1.Rejalashtirilayotgan ta'lim natijalaridan so'ng takomillashtirilishi (yangilanishi) lozim bo'lgan kasbiy kompetensiyalar:

- mutaxassisning fikrlash, tahlil va sintez qilish, jamoa bilan ishlash va uni boshqarish, intizomlilik, boshlagan ishini mantiqiy yakuniga yetkazishga tayyorligini rivojlantirish;
- aholi o'rtasida to'g'ri, ratsional ovqatlanish, zararli odatlarga qarshi kurashish, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlash, o'sib kelayotgan avlodni sog'lomlashtirish tadbirlarini yangilash;
- aholi o'rtasida tibbiy madaniyatni oshirish, ko'p tarqalgan kasalliklarni oldini olish, dispanser kuzatuvini olib borishni tashkillashtirishni takomillashtirish;
- hamshiralik jarayoni orqali tibbiyot hamshirasi amaliyot standartlarini, hamshiraning kasallik tarixi va hamshiralik tashxisi, shuningdek hamshiralik parvarishini amalga oshirish ko'nikmasini rivojlantirish;
- jarrohlik sohasidagi yangiliklar bilan tanishib borish;
- davolash-profilaktika chora-tadbirlarini rejalashtirish va o'tkazish;
- shoshilinch holatlarda bemorlarga tez tibbiy yordam ko'rsatish;
- operatsiyadan oldingi davrda bemorlarga tashxis qo'yishda zamonaviy tekshirish usullaridan foydalanish, o'preatsiyaga ruhan va jismonan tayyorlash;
- operatsiyadan keyingi davrda bemorlarni parvarishlash, hozirgi kunda qo'llanilayotgan yangi tibbiy texnologiyalarni qo'lash;
- zamonaviy tibbiy jihozlarni ishlatish, texnik ishlov berish va ta'mirlash ishlatishni tashkil etish vazifalari takomillashadi;
- hamshiralik ishini amalga oshirish va tashkil etishning ilg'or shakllari va usullarini ishlab chiqish, ommalashtirish, tajriba almashish hamda boshqa kasbiy faoliyat turlariga moslashtirish qobiliyatiga ega bo'ladi.

3.DASTUR MAZMUNI

3.1.“Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi” malaka oshirish yo'nalishi ishchi o'quv rejasi

№	Modul va mavzular nomi	Auditoriya mashg'ulotlari				Attestatsiya
		Kredit	Nazariy mashg'ulot	Amaliy mashg'ulot	Seminar	
1.0	Kasbiy rivojlantirish moduli	32	16	16		
1.1	Modul: O'zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati.	4	4	-		
1.1.1	Sog'liqni saqlash tizimini yanada rivojlantirishning asosiy ustuvor	2	2	-		

	yo‘nalishlari.					
1.1.2	Tibbiyot sohasida korrupsiyaviy jinoyatlarning yuzaga kelish omillari va javobgarlik masalalari. Korrupsiyaga qarshi kurashishga oid milliy qonunchilik tahlili va davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlari, oldini olishga doir amalga oshirilayotgan ishlar	2	2	-		
1.2	Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar	6	2	4		
1.2.1	Zamonaviy axborot texnologiyalari va ularning hamshiralik amaliyotidagi o‘rni	2	2	-		
1.2.2	Raqamli hamshiralik amaliyoti - elektron tibbiy yozuvlar, bemor ma’lumotlarini kiritish va tahlil qilish	2	-	2		
1.2.3	Ma'lumotlar xavfsizligi, sun'iy intellekt va yangi tibbiyot platformalari	2	-	2		
1.3	Modul: Infekcion nazorat.	6	4	2		
1.3.1	Sanitariya epidemiologiya sohasida qo‘llaniladigan me’yoriy hujjatlar va infeksiion nazorat.	2	2	-		
1.3.2	Karantin va o‘ta xavfli yuqumli kasalliklar profilaktikasi. OIV/OITS xaqida tushuncha.	2	2	-		
1.3.3	Shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi.	2	-	2		
1.4	Modul: Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi	6	2	4		
1.4.1	Aseptika va antiseptika haqida tushuncha. Sterilizatsiya jarayoni. Tibbiy asboblarni sterilizatsiyadan oldingi tozalash qoidalari va usullari.	2	2	-		
1.4.2	Sterilizatsiya turlari, zamonaviy usullari. Gazli, plazmali va ozonli sterilizatsiya usullari.	2	-	2		
1.4.3	Sterilizatsiya xonasida texnika xavfsizligi qoidalari.	2	-	2		
1.5	Modul: Sog‘lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik	10	4	6		
1.5.1	Salomatlik tushunchasi. Salomatlik darajasi ko‘rsatkichlari	2	2	-		
1.5.2	Salomatlik indeksini baholash.	2	-	2		

1.5.3	Sogʻlom turmush tarzi yoʻnalishlari.Toʻgʻri ovqatlanish mezonlari.	2	2	-		
1.5.4	Jismoniy faollik.Asosiy sogʻlomlashtiruvchi mashgʻulotlar.	2	-	2		
1.5.5	Jismoniy mashqlarni turli yoshdagi sogʻlom odamlarda hamda bemorlarda qoʻllash metodikasi.	2	-	2		
2.0	Mutaxassislik fanlar moduli	104	44	60		
2.1.	Modul: Oʻzbekiston Respublikasi Sogʻliqni Saqlash Vazirligi zamonaviy jarrohlik sohadagi meʼyoriy hujjatlar. Aseptika va antiseptika.	12	6	6		
2.1.1	Oʻzbekiston Respublikasi Sogʻliqni Saqlash Vazirligi Zamonaviy jarrohlik sohadagi soʻngi qaror va buyruqlar, meʼyoriy hujjatlar va islohotlar.	2	2	-		
2.1.2	Zamonaviy jarrohlik yordamini tashkil qilish va oʻrta tibbiyot xodimlarini etika va deontologiyasi .Tibbiyot xodimining shaxsiy gigiyenasi	2	2	-		
2.1.3	Xirurgik asbob-uskunalarining turlari, tuzilishining oʻziga xosligi, sterilizatsiyasi va saqlanishi.	2	-	2		
2.1.4	Zamonaviy jarrohlikda infeksiya tushishni oldini olish choralari. Aseptika.	2	2	-		
2.1.5	Bogʻlov materiallarini bikslarga joylash usullari, sterillikni nazorat qilishning zamonaviy usullari.	2	-	2		
2.1.6	Organizmga tushgan infeksiyaga qarshi kurash.Antiseptika va uning turlari.	2	-	2		
2.2	Modul: Zamonaviy jarrohlik sohada SOM (standart operatsiya muolajalari)ni amaliyotga samarali tadbiq qilish. Bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari. Ogʻriqsizlantirish.	12	6	6		
2.2.1	Zamonaviy jarrohlik sohada faoliyat yuritayotgan oʻrta tibbiyot xodimlarni SOM (standart operatsiya muolajalari) amaliyotga samarali tadbiq qilish.	2	2	-		
2.2.2	Operatsiyadan oldingi va keyingi davrda bemorlarni laborator va zamonaviy diagnostik tekshiruvlarga tayyorlash.	2	-	2		
2.2.3	Bemorlarni shoshilinch va rejali holatda	2	-	2		

	tekshirish usullari.					
2.2.4	Narkoz turlari va bosqichlari.	2	2	-		
2.2.5	Operatsiyadan keyingi davr.	2	2	-		
2.2.6	Umumiy va mahalliy og‘riqsizlantirishdan keyin bemorlarni parvarishlash.	2	-	2		
2.3	Modul: Qon ketish sindromi. Qon ketishni to‘xtatish. Infuziya va transfuziya.	6	2	4		
2.3.1	Qon ketish sabablari, turlari, belgilari, darajalari.	2	2	-		
2.3.2	Infuziya va transfuziya. Qon quyish usullari va metodlari.	2	-	2		
2.3.3	Bemorga qon quyilgandan keyin hamshira parvarishi. Veneseksiya va venepunksiya.	2	-	2		
2.4	Modul: Yurak, qon tomir kasalliklari va yurak jaroxatlarida hamshiralik ishi.	6	2	4		
2.4. 1	Yurak, qon tomir va yurak nuqsoni kasalliklari, yurak transplantatsiya amaliyotini o‘tkazishga ko‘rsatma va moneliklarni o‘rganish.	2	2	-		
2.4. 2	Bemorlarga jarrohlik amaliyotini o‘tkizishda laborator va zamonaviy diagnostik tekshiruvlarini tayyorlash va o‘tkazish.	2	-	2		
2.4. 3	Evlo terapiya o‘tkazishda hamshiralik yordami va keyingi parvarishi.	2	-	2		
2.5	Modul: Shikastlangan va jarohat olgan bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari. Shikastlangan va jarohatlangan bemorlarga turli bog‘lamlar qo‘yish.	14	6	8		
2.5. 1	Shikastlar tasnifi. Bemorlarni travmatologik tekshirishning xususiyatlari.	2	2	-		
2.5. 2	Kalla-miya, ko‘krak qafasi, umurtqa pog‘onasi va chanoq suyaklari shikastlarida bemorlarni parvarish qilish.	2	2	-		
2.5. 3	Bemorlarni tekshirish va davolashning zamonaviy usullari.	2	-	2		

2.5. 4	Shikastlangan va jarohat olgan bemorlarga yumshoq va qattiq bog'lamlar qo'yish.	2	-	2		
2.5. 5	Zamonaviy Kangda Cast bog'lamlarini qo'yishda ishtirok etish va bemorlarni parvarish qilish.	2	-	2		
2.5. 6	Qoqshol, gazli gangrena, quturish kasalliklarini oldini olish.	2	2	-		
2.5. 7	Kuyish, Sovuq olish. Elektrotravma. Birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, transportirovka qilish, bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.	2	-	2		
2.6	Modul: Yallig'lanish sindromi. Mahalliy va umumiy infeksiyalarda hamshiralik parvarishi.	6	2	4		
2.6. 1	Xirurgik infeksiya tasnifi, tarqalish yo'llari, yallig'lanishning asosiy mahalliy belgilari.	2	2	-		
2.6. 2	O'tkir va surunkali xirurgik infeksiyalarda bemorlarni tekshirish, davolash va parvarish qilish.	2	-	2		
2.6. 3	Jarrohlik bo'limlarida shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi bo'yicha tadbirlar.	2	-	2		
2.7	Modul: "O'tkir qorin og'rig'i" sindromi. Me'da va o'n ikki barmoqli ichak yara kasalligida bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari va davolash, hamshiralik parvarishi.	12	6	6		
2.7. 1	"O'tkir qorin og'rig'i" sabablari, klinik belgilari, bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari	2	2	-		
2.7. 2	Qorin bo'shlig'i a'zolarining ochiq va yopiq shikastlari, klinik belgilari, birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, kasalxonaga transportirovka qilish.	2	2	-		
2.7. 3	O't yo'llari va o't pufagi, appenditsit kasalliklarida zamonaviy tekshirish usullariga tayyorlash, shoshilinch yordam ko'rsatish.	2	-	2		
2.7. 4	Dinamik va mexanik ichak tutilish turlari, sabablari, klinik belgilari, zamonaviy tekshirish usullari va davolash.	2	2	-		
2.7. 5	"O'tkir qorin og'rig'i" bilan kasallangan	2	-	2		

	bemorlarni parvarish qilish va ovqatlantirish xususiyatlari.					
2.7.6	Proktologik kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullari, shoshilinch yordam ko'rsatish va hamshiralik parvarishi	2	-	2		
2.8	Modul: O'smalar sindromi.Bemorlarda zamonaviy tekshirish usullarini o'tkazish va davolash, hamshiralik parvarishi.	6	2	4		
2.8.1	O'smalar. Havfli va havfsiz o'smalar haqida tushuncha.	2	2	-		
2.8.2	Onkologik bemorlarni turli zamonaviy laborator diagnostik tekshiruvlarga tayyorlash.	2	-	2		
2.8.3	Onkologik bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.	2	-	2		
2.9	Modul: Siydik ajratish faoliyatining buzilish sindromi.Zamonaviy tekshirish usullari, buyrak transplantatsiya amaliyotidan keyin hamshiralik parvarishi.	12	6	6		
2.9.1	Urologik kasalliklarni etiologiyasi, klinik belgilari, shoshilinch yordam ko'rsatish.	2	2	-		
2.9.2	Qovuq va siydik chiqarish kanalining tug'ma nuqsonlari.	2	2	-		
2.9.3	Laparoskopik ureterolitotomiya jarrohlik amaliyotiga tayyorlash.	2	-	2		
2.9.4	Bemorlarni tekshirishning zamonaviy usullari (ultratovushli tekshirish, multiskaner kompyuter tomografiya, rentgenografiya, endoskopiya)ga tayyorlash.	2	-	2		
2.9.5	O'tkir siydik tutilishning sabablari, klinik belgilari, birinchi tibbiy yordam.	2	2	-		
2.9.6	Urologik bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.	2	-	2		
2.10	Modul: Ko'z kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullarini o'tkazish, hamshiralik parvarishini olib borish.	6	2	4		
2.10.1	Ko'rish a'zolari va ko'zning qo'shimcha qismlari kasalliklari haqida umumiy tushuncha.	2	2	-		
2.10.2	Ko'z soqqasining mexanik jarohatlari,	2	-	2		

	kimyoviy, termik, elektr ta'siridan kuyishida shoshilinch yordam ko'rsatish.					
2.10.3	Bemorlarni turli oftalmologik operatsiyalarga tayyorlash. Ko'z kasalliklarida hamshiralik parvarishini olib borish.	2	-	2		
2.11	Modul: Quloq, tomoq va burun a'zolari kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullari, hamshiralik parvarishi.	6	2	4		
2.11.1	Otorinolingolik kasalliklarining kelib chiqish sabablari, klinik belgilari, rivojlanishi.	2	2	-		
2.11.2	Otorinolingolik kasalliklari bilan kasallangan bemorlarda hamshiralik parvarishini olib borish.	2	-	2		
2.11.3	Tashqi, o'rta va ichki quloq kasalliklarini tekshirish usullarida ishlatiladigan zamonaviy asbob-uskunalar, bemorlarni davolash va hamshiralik parvarishini olib borish.	2	-	2		
2.12	Favqulodda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam ko'rsatish.	6	2	4		
2.12.1	Favqulodda vaziyatlar, ularning sabablari, turlari.	2	2	-		
2.12.2	Ommaviy talofatlar holatida evakuatsiya va birinchi yordam ko'rsatish tamoyillari	2	-	2		
2.12.3	Terminal holatlarda birinchi yordam ko'rsatish. Yurak-o'pka reanimatsiyasi va uni bajarish algoritmi	2	-	2		
3.0	Tanlov fanlar moduli	4	-	-	4	
3.1	O'zbekiston Respublikasi Davlat byudjeti mablag'lari hisobidan qoplanadigan tuman (shaxar) darajasida ambulatory va stasionar sharoitida ko'rsatiladigan tibbiy yordamning kafolatlangan hajmlari	4	-	-	4	
4.0	Attestatsiya	4	-	-	-	4
	Jami	144	60	76	4	4

3.2.1 O'quv modullar tasnifi
1.0. Kasbiy rivojlantirish moduli.

1.1Modul: O‘zbekiston Respublikasining tibbiyot sohasidagi davlat siyosati 4 kredit

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	4 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim, ko‘nikmalar	PF-158- “O‘zbekiston 2030” strategiyasi mazmun mohiyati haqida Tibbiyotdagi islohotlar va korrupsiya nima? Tibbiyotdagi islohotlar – bu sog‘liqni saqlash tizimini modernizatsiya qilish, xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish, moliyaviy va tashkiliy samaradorlikni yaxshilash bo‘yicha amalga oshiriladigan o‘zgarishlar. Misol: elektron sog‘liqni saqlash tizimlari, poliklinika va dorixonalarni raqamlashtirish, diagnostika va davolash standartlarini takomillashtirish. Korrupsiya – bu tibbiyot tizimida qonunga xilof ravishda shaxsiy foyda olish uchun amalga oshiriladigan harakatlar. Misol: noto‘g‘ri retsept yozish, tibbiy xizmat uchun ortiqcha to‘lov, shifokor tomonidan bemorning manfaatlarini e’tiborsiz qoldirish. Tibbiyot mutaxassisi uchun bu ikki jihatni tushunish va ularga qarshi samarali kurashish kompetensiya talab qiladi. 2. Kompetensiya tushunchasi Kompetensiya – bu muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malaka majmui. Tibbiyotdagi islohotlar va korrupsiya bo‘yicha zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Tibbiyot tizimidagi islohotlar, ularning maqsad va prinsiplarini bilish Sog‘liqni saqlash qonunchiligi va etika normalarini tushunish Korrupsiyaning turlari va oqibatlarini bilish B) Amaliy ko‘nikmalar Sog‘liqni saqlash jarayonlarini samarali va shaffof boshqarish Resurslardan tejamkor va qonuniy foydalanish Korrupsiya holatlarini aniqlash va ularga munosabat bildirish C) Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari Tibbiyot jarayonlarida islohotlarni baholash Korrupsiya xavfini aniqlash va oldini olish strategiyasini ishlab chiqish Qaror qabul qilishda axloqiy va qonuniy asoslarni hisobga

	olish D) Kommunikativ kompetensiyalar Bemorlar, jamoa va rahbariyat bilan shaffof va samarali muloqot qilish Korrupsiyaga qarshi tashabbuslarni targʻib qilish Axborot va trening orqali xodimlarni islohotlar va etikaga oʻrgatish E) Shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalar Axloqiy prinsiplarni saqlash Javobgarlik va fidoyilik Sogʻliqni saqlash tizimini shaffof va adolatli qilishga intilish
Oʻquv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	1. Sovgʻalar va ishbilarmonlik mehmondoʻstligi bilan bogʻliq korrupsiyaviy xavf-xatarlar: • Qachon sovgʻa berish yoki qabul qilish qonunga zid va korrupsiya sifatida baholanishi mumkinligini; • Qonuniy ishbilarmonlik munosabatlari bilan shaxsiy manfaat oʻrtasidagi farqni; • Qonun va ichki hujjatlarda belgilangan sovgʻalarni qabul qilish/bosh tortish qoidalarini; • Sovgʻa yoki mehmondoʻstlik orqali taʼsir oʻtkazish holatlari bilan bogʻliq jiddiy xavf-xatarlarni. • Uchinchi shaxslar orqali pul yoki sovgʻa qabul qilish kabi yashirin xavflarni aniqlashni. 2. Korrupsiyaviy harakatlar tushunchasi va ularning turlari: • Korrupsiyaviy xatti-harakatlar (pora berish/olish, suisteʼmol qilish, manfaatlar toʻqnashuvi, soxta hujjat tayyorlash va h.k.) nima ekanini; • Davlat xizmatchilari, tibbiyot xodimlari va boshqa mansabdor shaxslar tomonidan amalga oshirilishi mumkin boʻlgan korrupsiyaviy harakatlar turlari. 3. Korrupsiyaviy harakatlar uchun intizomiy javobgarlik: • Qonun va ichki meyoriy hujjatlarga koʻra xodimlar tomonidan sodir etilgan intizomiy buzilishlarni; • Intizomiy choralar (hayfsan, lavozimdan ozod etish, tanbeh va h.k.) qanday holatlarda qoʻllanilishini; • Xizmat tekshiruv, intizomiy ish yuritish va qaror qabul qilish tartibini. 4. Korrupsiyaviy harakatlar uchun jinoiy javobgarlik: • Oʻzbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksida belgilangan korrupsiya bilan bogʻliq moddalar (210-modda – pora berish, 211-modda – pora olish, 205-modda – hokimiyat yoki mansab vakolatini

	suiste'mol qilish va b.); • Jinoyat tarkibi, javobgarlik turlari va jazo choralari (jarima, ozodlikdan mahrum etish va h.k.); • Aybdor shaxslarga nisbatan amaliyotda qanday jazo qo'llanilishi mumkinligi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	1.Sovg'alar va mehmondo'stlik bilan bog'liq xatarlarni baholash va to'g'ri munosabatda bo'lish ko'nikmasi • Qonuniy va noqonuniy sovg'a/mehmondo'stlik o'rtasidagi farqni anglash; • Sovg'a yoki xizmat qabul qilishdan bosh tortish yuzasidan to'g'ri qaror qabul qilish; • Ishbilarmonlik munosabatlarida xolislik va kasb etikasiga amal qilish. 2. Fuqarolar bilan tozalik va shaffoflikka asoslangan munosabat o'rnatish ko'nikmasi • O'zaro munosabatlarda xizmat vazifalariga tayanish, shaxsiy manfaatlardan qochish; • Kontragentlar bilan kelishuvlarda korrupsiya xavfini oldindan ko'ra bilish; • Tashqi ta'sirlarga moyillikdan saqlanish va qarorlarni mustaqil qabul qilish. 3. Hujjatlar ekspertizasi va ijrosini xolis va shaffof amalga oshirish ko'nikmasi • Hujjatlar bilan ishlashda faktlar va dalillarga tayanish; • Ijro nazorati jarayonida "shaxsiy munosabatlar" emas, qonun va reglamentlarga asoslanish; • Hujjatlar orqali manfaatli tarafni qo'llab-quvvatlash xavfini aniqlash va undan saqlanish. 4. Korrupsiyaviy harakatlar to'g'risida xabardor qilish ko'nikmasi • Korrupsiya holatlarini qanday va qayerga xabar qilishni aniq bilish; • Xabar berishdagi anonimlik, himoya va huquqiy kafolatlardan xabardor bo'lish; • Xabar mazmunini aniq, asosli va ishonchli tarzda shakllantirish. 5. Qonunga muvofiq murojaat qilish va xabar berish ko'nikmasi Korrupsiya holatlari yuzaga kelganda qanday organlarga, qanday tartibda murojaat qilishni bilish;
O'quv moduli mazmuni:	Korrupsiya tushunchasi va uning turlari haqida bilim berish; Milliy va xalqaro qonunchilikni tahlil qilish; Korrupsiyaga qarshi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlarini o'rganish; Talabalarda huquqiy madaniyatni

shakllantirish; Amaliy holatlar tahlili asosida huquqiy fikrlashni rivojlantirish.

1. Korrupsiya tushunchasi

– Korrupsiya nima ekanligi, uning ta’rifi, mohiyati va kelib chiqish sabablari;

– Korrupsiyaning asosiy turlari: pora olish va berish, xizmat mavqeidan suiiste’mol qilish, manfaatlar to‘qnashuvi va h.k.

2. Milliy qonunchilik asoslari

– “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonunning asosiy normalari;

– O‘zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi va Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksdagi korrupsiyaga oid moddalar;

– Korrupsiyaga qarshi Milliy strategiya va dasturlar mazmuni.

3. Davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlari

– Korrupsiyaga qarshi davlat siyosatining maqsadlari va vazifalari;

– Hukumat organlari va jamoatchilikning bu sohadagi o‘rni;

– Ochiqlik va shaffoflikni ta’minlash orqali korrupsiyani kamaytirish usullari.

4. Huquqiy madaniyat va ong

– Korrupsiyaning jamiyatga va davlatga keltiruvchi zararlari haqida tushuncha;

– Fuqarolarning huquqiy bilimi va mas’uliyatining ahamiyati;

– Etik meyorlarga amal qilish va halollikning ahamiyati.

5. Amaliy misollar tahlili orqali bilimlarni mustahkamlash

– Real hayotdagi korrupsiya holatlarini tahlil qilish;

– Ularni huquqiy nuqtai nazardan baholash;

– Qonuniy va samarali yechimlar taklif qilish qobiliyatini rivojlantirish.

Tibbiyot sohasida korrupsiyaviy jinoyatlar tushunchasi

– Pora olish va berish, xizmat mavqeidan suiiste’mol qilish, dori vositalari bilan bog‘liq jinoyatlar.

2. Korrupsiyaviy jinoyatlarning asosiy sabablari

– Nazoratning sustligi, tizimdagi shaffoflik yetishmasligi, huquqiy madaniyat pastligi, jamiyatda jazosizlik hissi.

3. Ichki va tashqi omillar

– Tibbiyot muassasalaridagi tashkiliy kamchiliklar;

– Aholining korrupsiyaga nisbatan murosali munosabati.

4. Korrupsiya uchun javobgarlik turlari

– Jinoiy javobgarlik: Jinoyat kodeksining 210, 211, 212-moddalari;

	– Ma'muriy va intizomiy javobgarlik: jarima, ishdan bo'shatish, ogohlantirish.
Adabiyotlar: 1. PF-158-son 11.09.2030 ."O'zbekiston-2030"strategiyasi 2. O'zbekiston Respublikasining 03.01.2017 yildagi "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi O'RQ-419-sonli Qonuni // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/3088008. 3. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/111453. 4. O'zbekiston Respublikasining Jinoyat-protsessual kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://www.lex.uz/acts/111460. 5. O'zbekiston Respublikasining Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeksi // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/97664. 6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 02.02.2017 yildagi "Korrupsiyaga qarshi kurashish to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonunining qoidalarini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-2752-sonli Qarori // [Elektron manba]. URL: https://lex.uz/docs/3105125. Elektron ta'lim resurslari -www.minzdrav.uz– www.gov.uz www.press-service.uz www.parlament.gov.uz - www.uza.uz - www.cbu.uz- - www.lex.uz - www.ziynet.uz	

1.2. Modul: Tibbiyotda raqamli texnologiyalar

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Tibbiyotda raqamli texnologiyalar bo'yicha zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Raqamli texnologiyalar va ularning tibbiyotdagi qo'llanilishini bilish Elektron sog'liqni saqlash tizimi (EHR/EMR) va telemeditsina printsiplarini tushunish Ma'lumot xavfsizligi va bemor maxfiyligini himoya qilish qonunchiligini bilish AI va diagnostika dasturlarining asosiy ishlash printsiplari B) Amaliy ko'nikmalar Elektron sog'liqni saqlash tizimidan samarali

	foydalanish Telemeditsina orqali bemorlar bilan masofaviy konsultatsiya o'tkazish Raqamli diagnostika vositalarini ishlatish (masalan, laboratoriya natijalarini tahlil qilish) Ma'lumotlarni xavfsiz saqlash va uzatish C) Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari Raqamli ma'lumotlardan tahlil qilish va xulosalar chiqarish Diagnostika va davolash bo'yicha qarorlarni AI va boshqa raqamli vositalardan foydalangan holda qabul qilish Ma'lumotlar xavfsizligi va etik cheklovlarni hisobga olish D) Kommunikativ kompetensiyalar Bemorlar va hamkasblarga raqamli texnologiyalarni tushuntirish Telemeditsina konsultatsiyalarida aniq va samarali muloqot qilish Raqamli tizimlar bo'yicha jamoa bilan hamkorlik qilish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Kompyuterga axborot kiritish va axborot olish qoidalarini; • kompyuterni tuzilishi to'g'risida qisqacha ma'lumotni, kompyuterning foydali va zararli tomonlarini, kompyuterda ishlash jarayonida sanitariya qoidalariga rioya qilishni; • tibbiyotda zamonaviy axborot kommunikatsion texnologiyalari bilan ishlashni; • sog'lom jamiyat qurishda axborotlashtirishning o'rnini; • sog'liqni saqlash tizimini axborotlashtirishda jahon tajribalarini; • axborotlarga ishlov berish, kiritish va chiqarish qurilmalari va ularning tavsifini; • tibbiyotda aloqa va kommunikatsiya vositalarini; • ma'lumotlarni saqlash, qayta ishlash va uzatish; • hozirgi kunda tibbiyotda informatsion texnologiyalari sohasi rivojlanib kelmoqda-tibbiyot xodimlari uchun planshetlardan foydalanib, <i>online</i>- registratsiya qilish va ulardan foydalana olishi.
O'quv moduli	• kompyuter texnikasi bilan ishlashda texnika

yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	havfsizligini; • dasturlar bilan ishlashni; • ma'lumotlar bazasi yaratish, ular ustida ishlashni va dasturlash asoslarini; • kompyuter grafik usullaridan foydalana olishni; • tibbiy axborotlar almashinuvi va uni izlashda internet tarmog'ida ishlashni; • elektron pochta dasturi bilan ishlashni; • AKT sog'liqni saqlash tizimida qo'llashni.
O'quv moduli mazmuni:	Tibbiyot sohasida kompyuter texnologiyalaridan foydalanish. Tibbiyotda qo'llanilayotgan zamonaviy axborot texnologiyasi qurilmalarining dasturiy va texnik ta'minoti to'g'risida nazariy va amaliy bilimlar Tibbiy statistik ma'lumotlarni to'g'ri tahlil qilish va ulardan kasallikning oldini olish yoki davolashda qo'llash. Axborot texnologiyalaridan foydalanish borasida amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish, internet tarmog'ida ishlash, axborot qidirish va ulardan foydalanish, tibbiyot axborot tizimlari xususiyatlari, ma'lumotlar bazasini tashkil etish, ekspert tizimlari va axborot xavfsizligi asoslarini bilish.

Tavsiya etiladigan adabiyotlar:

1.O.N.Djurayev Axborot tizimlari va texnologiyalari (tarmoqlar va sohalar buyicha) Toshkent 2020y

2.Aminov S.M "Axborot kommunikatsion texnologiyalar" 2020 y

3.Tursunov, Nazarov "Ta'limda axborot texnologiyalari" 2021 y

4.Ayupov Ravshan Hamdamovich "Ta'limda axborot texnologiyalari" TDPU, 2020 y

5. Informatika asoslari

Mualliflar: M. Aripov, A. Haydarov

Yuklab olish:

Informatika asoslari PDF

(https://uzsmart.uz/kitoblar/view/6551?utm_source=chatgpt.com)

6. Informatika va axborot texnologiyalari

Muallif: Z.S. Abdullayev

7. Kompyuter savodxonligi kitobchasi

Yuklab olish:

Kompyuter savodxonligi PDF(https://pdfbox.uz/books/uzbek/11329-kompyuter-savodxonligi-kitobchasi?utm_source=chatgpt.com)

8. Kompyuterli va raqamli texnologiyalar

Mualliflar: Hoshimov, Tulyaganov

9. Informatika (klassik darslik)

Muallif: N.V. Makarova

Elektron ta'lim resurslari:

1. DMED haqida asosiy tushuncha (**Kapital.uz**)
2. O'zbekcha tayyor adabiyotlar (PDF / DOC) (**soff.uz**)
2. DMED bo'yicha test savollar (**Hujjat24**)

1.3.Modul: Infektsion nazorat

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyani shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Infektsion nazoratda kompetensiya Bu — tibbiyot xodimi yoki mutaxassisning bilim, ko'nikma va mas'uliyatli yondashuvi majmui. Kompetensiya quyidagilarni o'z ichiga oladi: □ Bilimlar: • Infektsion kasalliklar yuqish yo'llari • Sanitariya-epidemiologik me'yorlar • Dezinfektsiya va sterilizatsiya turlari □ Amaliy ko'nikmalar: • To'g'ri qo'l yuvish texnikasi • Himoya vositalarini to'g'ri kiyish va yechish • Asboblarni xavfsiz qayta ishlash □ Mas'uliyat va xulq-atvor: • Qoidalarga qat'iy rioya qilish • Infeksiya xavfini baholay olish • Favqulodda holatlarda tezkor choralar ko'rish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• sanitariya qoidolari, normalari va gigiena normativlarini (SanQvaN); • davolash-profilaktika muassasalariga qo'yiladigan sanitar talablarni va "infektsion nazorat komissiyasi" ish faoliyatini; • sanitar me'yor va qoidalar bo'yicha amaldagi hujjatlarni; • OIV/OITSga oid normativ hujjatlarni; • OIV etiologiya va patogenezini, epidemiologiyasini; • OIV yuqish yo'llari, tekshirish usullari, klinikasi va bemorlar parvarishini; • kasalliklardan (COVID -19) himoyalash tamoyillarini.

O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda SanQvaMlarga rioya qilishni; • muolajalar vaqtida avariya holatlari yuzaga kelishini oldini olishni; • avariya holatlari yuzaga kelganda o‘tkaziladigan chora-chadbirlar yig‘indisini; • o‘ta xavfli va karantin infeksiyalarda epidemiyaga qarshi o‘tkaziladigan chora-tadbirlarni; • himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibini. • qo‘llarga gigienik ishlov berish usullari, texnikasi va qo‘llarni yuvish tartibini;
O‘quv moduli mazmuni:	Davolash profilaktika muassasalarida shifoxona ichi infeksiyasini oldini olish borasida qabul qilingan normativ hujjatlar. Shifoxona ichi infeksiyasini oldini olishda akusherlarning vazifalari. Tibbiy muolajalar orqali yuqadigan kasalliklarni oldini olish. Yuqumli kasalliklar (o‘ta havfli va karantin infeksiyalar, OITS)ni tarqalishini oldini olish. OIV/OITSGa oid normativ hujjatlar. OIV etiologiya va patogenez, epidemiologiyasi. OIV/OITS infeksiyasi. Kasalliklardan (COVID19) himoyalanish tamoyillari. Himoya kiyimlari va ulardan foydalanish tartibi.
Tavsiya etiladigan adabiyotlar 1. San. Q va M. № 0342/17 “ DPMlarda shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi” 10 yanvar 2017 y. 2. San. Q va M. № 03-17-15.”O‘zbek. Res. davolash- profilaktika muassasalarida chiqindilarni yig‘ish, saqlash va yo‘q qilish sanitariya qoidalari va meyorlari” 3. V.N. Turaqulov, X.A. Raxmatova, N.A. Avezova.”Yuqumli kasalliklarda xamshiralik parvarishi” O‘quv qo‘llanma. Navoi nashriyot. 2019yil. 4. F.I Salomova, Sh.T Iskandarova “Gigiyena. Tibbiy ekologiya” Toshkent-2020 5. S.B. Israilova “Sanitariya epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati” o‘quv qo‘llanma. Turon nashr. Samarqand-2026 https://e-library.sammu.uz/uz/book/5400 6. COVID-19 bo‘yicha milliy qo‘llanma JSST. O‘zbekiston Sog‘liqni saqlash vazirligi. 2020 yil 26 mart. 7. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi sayti → rasmiy sanitariya me‘yorlari va hujjatlar 8. Ziyonet → bepul darsliklar va o‘quv qo‘llanmalar Elektron ta’lim resurslari: http://www.edu.uz http://www.pedagog.uz www.tma.uz, www.lex.uz	

1.4.Modul: Sterilizatsiyada zamonaviy usullar va texnika xavfsizligi

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Sterilizatsiya jarayonida texnika xavfsizligi — xodimlar salomatligi va atrof-muhitni himoyalashning asosiy omili. Kompetensiya quyidagilarni o'z ichiga oladi: • Nazariy bilimlar: sterilizatsiya usullarining fizik-kimyoviy asoslarini bilish • Amaliy ko'nikmalar: uskunalarni to'g'ri ishlatish va nazorat qilish • Xavf-xatarni baholash: issiqlik, bosim, kimyoviy va biologik xavflarni aniqlash • Me'yoriy hujjatlarga rioya qilish: sanitariya qoidalari va xalqaro standartlar • Favqulodda vaziyatlarga tayyorgarlik: nosozlik yoki avariya holatida to'g'ri harakat qilish 3. Zamonaviy yondashuvning ahamiyati Zamonaviy sterilizatsiya texnologiyalarini joriy etish: • infeksiya xavfini kamaytiradi, • ish unumdorligini oshiradi, • xodimlar va bemorlar xavfsizligini ta'minlaydi, • sifat menejmenti tizimlarini mustahkamlaydi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Sterilizatsiya sohasi bo'yicha mavjud bo'lgan fizikaviy, kimyoviy, mexanik, biologik, aralash va yangi zamonaviy usullar to'g'risida to'liq ma'lumotlarga ega bo'lish Sterilizatsiya va uning turlarini. • Gazli sterilizatsiya usullarini • Plazmali va ozonli sterilizatsiya usullarini • Sterilizatorlar va avtoklavlar bilan ishlash davridagi texnika xavfsizligi qoidalari haqida tushunchaga ega bo'lishi
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• tibbiy asboblarni quruq issiqlik shkafida sterillashni, • tibbiy vositalarning sterillanganlik sifatini tekshirish usullarini, • texnika xavfsizligini, • tibbiy vositalarning sterilizatsiya sifatini tekshirish usullarini bajara olishi.

O'quv moduli mazmuni:	Sterilizatsiyani olib borish xonalaridagi aseptika va antiseptika tadbirlari. Sterilizatsiya va avtoklavlash tadbirlariga tinglovchilarni amaliy tomondan o'qitish va o'rgatish. Mashg'ulotlar davomida markazlashtirilgan va markazlashtirilmagan sterilizatsiya bo'limlari turlari xaqida tushuncha berish, zamonaviy sterilizatsiya apparatlari bilan tanishtirish, texnika xavfsizligi masalalari bo'yicha ma'lumotlar berib borish. Asosiy diqqat va e'tiborni sterilizatsiya ishlarini to'g'ri olib borish, sterilizatsiyaning sifatli bo'lishini ta'minlovchi tadbirlar va uni tekshirish uchun zarur indikatorlardan to'g'ri foydalanish va ishlatish qoidalariga to'la amal qilish.
Tavsiya etiladigan adabiyotlar: 1.K.F.Melibayeva,G.F.Ergasheva. "Aseptika, antiseptika va dezinfeksiya" Uslubiy qo'llanma.Qo'qon.2025yil. 2.V.N.Turaqulov,F.A.Qurbonov."Xirurgiyada xamshiralik parvarishi"O'quv qo'llanma.Navoi nashriyot.2019 yil. 3. G.T Dxritiman,G.T.Iskandarova "Uskunaning hayotiy siklini boshqarish bo'yicha qo'llanma-Bug'li sterilizator(Avtoklav)"Tibbiyot xodimlari uchun uslubiy tavsiyanomalar.Toshkent.2024 yil. 4.G.T Dxritiman,G.T.Iskandarova "Uskunaning hayotiy siklini boshqarish bo'yicha qo'llanma-Plazmali sterilizator" Tibbiyot xodimlari uchun uslubiy tavsiyanomalar.Toshkent 2024 yil. 5.Elektron ta'lim resurslari: 1. Zamonaviy sterilizatsiya usullari • Sterilizatsiya usullari. Sterilizatsiya xususiyatlari Muallif: Arzimatova Ra'no Pardaboy qizi (JournalSS) 2. Aseptika va antiseptika asoslari • Tibbiyot xodimlarining aseptika va antiseptik sterilizatsiya usullarini qo'llanishi Mualliflar: ◦ Sh.Ya. Radjabov ◦ G.R. Kadamova ◦ M.M. Olimova (pedagogs.uz) 3. Mikrobiologiya va sterilizatsiya • Mikrobiologiya va virusologiya • Mualliflar: OTM professor-o'qituvchilari (NamDU) (www.namdu.uz) 4. Umumiy tibbiyot va dezinfeksiya • Tibbiyotda dezinfeksiya va sterilizatsiya asoslari (book.bsmi.uz) 5. Sterilizatsiya usullari va qo'llanilishi, Stomatologiyada sterilizatsiya • Sterilizatsiya usullari va ularning qo'llanilishi • Muallif: Shoda Team (Hujjat24)	

1.5. Modul: Sog'lom turmush tarzini shakllantirish mezonlari. Jismoniy faollik.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	10 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Jismoniy faollik va sog'lom turmushda kompetensiyalar Bu sohadagi kompetensiyalar quyidagilarni o'z ichiga oladi: • Sog'lom turmush qoidalari bo'yicha bilimga ega bo'lish • Shaxsiy sog'liqni baholay olish va nazorat qilish • To'g'ri ovqatlanish rejasini tuzish ko'nikmasi • Jismoniy mashqlarni xavfsiz va samarali bajarish • Sog'lom hayot tarzini boshqalarga targ'ib qila olish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Salomatlik tushunchasi, salomatlik darajasi ko'rsatkichlarini; • sog'lom turmush tarzini shakllantirish tamoyillarini; • salomatlikka ta'sir etuvchi omillar: • irsiy, ekologik tibbiy va hayot tarzi va salomatlik mexanizmlarini bilishi, tahlil qila olishni; • atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta'sirini; • salomatlikni mustahkamlashga qaratilgan standart va algoritmlarni; • to'g'ri ovqatlanish prinsiplarini; • kun tartibini to'g'ri tashkil etishni; • jismoniy faollik va chiniqishning • salomatlikka ta'sirini; • zararli odatlarning organizmga ta'sirini; • tibbiy ko'riklarni tashkil etish va aholini • jalb etishni; • sog'lom turmush tarzini maqsadli guruhlar o'rtasida shakllantirish va targ'ib etishni;
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Aholining turli guruhlarida (yoshiga, mehnat turiga, jinsiga qarab) psixoemotsional holatni aniqlashni; • sog'lom turmush tarzini qo'llab quvvatlashda maqsadli guruhlarini shakllantirish va ular o'rtasida suhbatlar olib borishni; • individual salomatlik va uni asrash yo'llarini; • jismoniy faollik, to'g'ri ovqatlanish prinsiplari, zararli odatlarning salomatlikka ta'siri mavzularida aholi o'rtasida tadbirlar tashkil etishni; • maqsadli guruhlar o'rtasida targ'ibot ishlarini olib

	borishni; • inson salomatligini saqlash va tiklashda jismoniy tarbiya mashqlari kompleksini; • jismoniy mashqlarni har xil yoshdagi sog'lom odamlarda va bemorlarda qo'llash uslublarini; • Skandinaviya yurish usullarini.
O'quv moduli mazmuni:	Sog'lom turmush tarzini tashkil etish asoslari. Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda maqsadli guruhlar bilan ishlash. Atrof muhit va ekologik omillarning salomatlikka ta'siri, to'g'ri ovqatlanish prinsiplari, kun tartibini to'g'ri tashkil etish, jismoniy faollik va chiniqishning salomatlikdagi ahamiyati, zararli odatlarning organizmga ta'siri, tibbiy ko'rikni tashkil etish va aholini jalb etish.
Tinglovchilarni mustaqil o'zlashtirishi uchun adabiyotlar ro'yxati: 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 10 noyabrda "Aholining sog'lom ovqatlanishini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ 4887-sonli qarori. 2. VMQ 2025 y. 6-may № 297 "Sog'liqni saqlash va ta'lim tashkilotlarida ichimlik suvi hamda sanitariya-gigiyena infratuzilmasini kengaytirishga qaratilgan "Toza qo'llar" dasturi. 3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 18 dekabrda "Yuqumli bo'lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog'lom turmush tarzini qo'llab – quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ 4063-sonli qarori. 4. SSV buyrug'i № 97, 2024 y, 27 mart. "Axoli orasida kasalliklarni erta aniqlash, skrining dasturlari samarali o'tkazish, aniqlangan kasalliklar bo'yicha manzilli sog'lomlashtirish ishlarini tashkil etish" to'g'risida. 5. SSV ning № 175-buyrug'i, 2025 yil, 20-iyun. "Aholiga birlamchi tibbiy-sanitariya yordami ko'rsatish tizimini takomillashtirish to'g'risida" 6. Sh. Zokirxo'jayev, A. Gadoyev, M. Turimbetova "Dietologiya" 2023 yil 7. A. Gadayev, L. Musadjanova, N. Pirmatova, N. Mo'minova "Shifobaxsh taomlar" 2017 yil. 8. Sh. Qurbonov, A. Qurbonov "To'g'ri ovqatlanish qoidalari" 2014 yil 9. Elektron таълим ресурслар: 1. inlibrary.uz – sog'lom turmush maqolalari 2. globalsciences.uz – ilmiy tadqiqotlar 3. avitsenna.uz – ovqatlanish bo'yicha tavsiyalar 4. yuz.uz – sog'lom turmush dasturlari 5. hujjat 24.uz – o'quv materiallar	

2.0. Mutaxassislik fanlar

**2.1. Modul. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi
Zamonaviy jarrohlik sohadagi so'nggi qaror va buyruqlar, me'yoriy
hujjatlar va islohotlar. Aseptika va antiseptika. 12 kredit**

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	12 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Yangilangan me'yoriy hujjatlar va klinik standartlar SSV tomonidan tibbiyot muassasalari faoliyatini tartibga soluvchi me'yoriy hujjatlar mavjud bo'lib, ular klinik protokollar, sanitariya-gigiyena qoidalari, diagnostika va davolash mezonlarini belgilaydi. Bu hujjatlar tibbiy yordam sifatini oshirishga xizmat qiladi. Masalan: • SSV tizimidagi davolash-profilaktika muassasalari, sanitariya-epidemiologik talablar va boshqalar bo'yicha me'yoriy hujjatlar ro'yxati e'lon qilingan. • Sanitariya-qoidalar va normalarga rioya qilish tizimi mavjud bo'lib, u jarrohlik va boshqa invaziv amaliyotlarda ham qo'llanadi. Shu bilan birga, Vazirlikning yangi tashkiliy va klinik yo'nalishlarni tartibga soluvchi buyruqlari doimiy yangilanib boradi. □ B. Sog'liqni saqlash tizimida islohotlar Hukumat va SSV tomonidan tibbiyot xizmatlarining akreditatsiya va litsenziyalash tizimini kuchaytiruvchi chora-tadbirlar qabul qilinmoqda. Bu tibbiyot muassasalarining jarrohlik bo'limlari hamda tibbiy xizmat sifatini monitoring qilishni maqsad qiladi. • Masalan, yangi qarorlarda operatsiya va reanimatsiya xonalariga monitoring kameralarini o'rnatish va ularni ma'lum muddat saqlash talablari joriy etiladi (2025-yildan tatbiq etilishi rejalashtirilgan). • Jarrohlik bo'limlari uchun malakali kadrlar tayyorlash, rezidentura va uzluksiz kasbiy ta'limni rivojlantirishga qaratilgan normativlar mavjud. □ C. Sanitariya-epidemiologik nazorat SSV huzuridagi Sanitariya-epidemiologik osoyishtalik va jamoat salomatligi xizmati sog'liqni saqlashda sanitariya, gigiyena va epidemiologik nazoratni amalga oshiradi. Bu xizmatning asosiy vazifalaridan biri tibbiyot muassasalarida sanitariya-gigiyena me'yorlariga rioya etilishini ta'minlashdir.

☐ **2. Aseptika va antiseptika bo'yicha kompetensiyalar**

☐ **A. Aseptika — asosiy bilim va ko'nikmalar**

Aseptika — jarrohlik va invaziv protseduralar vaqtida mikroorganizmlarning kirib kelishini oldini olish. Jarrohlik amaliyotida aseptika bo'yicha kompetensiyalar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ✓ Tibbiy xodimlar steril muhitni ta'minlash prinsiplari;
- ✓ Operatsiya xonalarini, asbob-uskuna va materiallarni tozalash va sterilizatsiya qilish tartibi;
- ✓ Shaxsiy himoya vositalaridan (steril kiyim, qo'lqoplar, niqob) to'g'ri foydalanish;
- ✓ Amaliy sanitariya-epidemiologik talablarni anglash va ularga amal qilish.

Bu kompetensiyalar jarrohlik jarayonlaridagi asoratlarning oldini olish va infeksiya xavfini kamaytirishga xizmat qiladi.

☐ **B. Antiseptika — amaliy qo'llanilishi**

Antiseptika — tirik to'qimalarda mikroorganizmlarning ko'payishini to'xtatishga xizmat qiluvchi chora-tadbirlar tizimi bo'lib, quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- ✓ Terini bakteriyalardan tozalash va dezinfeksiya qilish (terini antiseptik eritmalar bilan ishlash);
- ✓ Jarrohlik oldi va jarrohlik vaqtida antiseptik vositalar bilan ishlash;
- ✓ Bemor sahosida va asboblarda saqlashda antiseptik chora-tadbirlarni to'g'ri qo'llash.

Bu kompetensiyalar infeksiyalarni profilaktika qilishda muhim hisoblanadi.

☐ **3. Kompetensiyalarni shakllantirish mezonlari**

Aseptika va antiseptika bo'yicha kompetensiyalar quyidagicha baholanadi:

☐ **A. Nazariy bilimlar**

- Aseptik va antiseptik jarayonlar prinsiplari;
- Sanitariya-epidemiologik nazorat elementlari.

☐ **B. Amaliy ko'nikmalar**

- Sterilizatsiya va dezinfeksiya tartibini to'g'ri bajarish;
- Jarrohlik operatsiyalarida xavfsiz amaliyotlar.

☐ **C. Norma va standartlarni bilish**

- SSV va sanitariya xizmatining normativ hujjatlari bo'yicha talablarga amal qilish;
- Klinik protokollar va jarrohlik bo'yicha standartlar.

O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi Zamonaviy jarrohlik sohadagi so'ngi qaror va buyruqlarni • Zamonaviy jarrohlikda infeksiya tushishni oldini olish choralari • Sterilizatsiyaning zamonaviy usullarini • Bog'lov materiallari, uning asosiy xususiyatlarini • Antiseptika usullarini • Asosiy va zamonaviy antiseptik dori vositalarini • Antiseptik moddalarning ta'siri va qo'llanilishini
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Bog'lov materiallarini bikslarga joylash usullarini • Steril kiyim- bosh, qo'lqoplarni kiyish tartibi. • Steril stolni tayyorlash. • Tibbiyot xodimining shaxsiy gigiyenasi.
O'quv moduli mazmuni:	O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni Saqlash Vazirligi Zamonaviy jarrohlik sohadagi so'ngi qaror va buyruqlar, me'yoriy hujjatlarni va islohotlar. Mamlakatimizda zamonaviy jarrohlik yordamini tashkil qilish va o'rta tibbiyot xodimlarini o'rni, etika va diantologiyasi. Zamonaviy jarrohlikda infeksiya tushishni oldini olish choralari. Aseptika. Sterilizatsiyaning zamonaviy usullari. Xirurgik asbob-uskunalarining turlari, tuzilishining o'ziga xosligi, sterilizatsiyasi va saqlanishi. Bog'lov materiallari, uning asosiy xususiyatlari. Bog'lov materiallarini bikslarga joylash usullari, sterillikni nazorat qilishning zamonaviy usullari. Steril kiyim- bosh, qo'lqoplarni kiyish tartibi. Steril stolni tayyorlash. Tibbiyot xodimining shaxsiy gigiyenasi. Antiseptika. Antiseptika usullari. Asosiy va zamonaviy antiseptik dori vositalari. Antiseptik moddalarning ta'siri va qo'llanilishi.

2.2. Modul. Zamonaviy jarrohlik sohada faoliyat yuritayotgan o'rta tibbiyot xodimlarni SOM (standart opertesiya muolajalari) amaliyotga samarali tadbqiq qilish. Operatsiyadan oldingi va keyingi davrda bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari. Og'riqsizlantirish.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	12 kredit
Tinglovchida	Zamonaviy jarrohlik sohasida o'rta tibbiyot

kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	xodimlarining kompetensiyalari SOM (Standart Operatsion Muolajalar), bemorni tekshirish va og'riqsizlantirish 1. SOM (Standart Operatsion Muolajalar)ni amaliyotga samarali tadbqiq qilish 1.1. SOM tushunchasi SOM (Standart Operatsion Muolajalar) — bu tibbiy muolajalarni xavfsiz, sifatli va bir xil standart asosida bajarishni ta'minlovchi yozma ko'rsatmalar majmuasi. 1.2. O'rta tibbiyot xodimlari uchun asosiy vazifalar • SOM talablarini aniq va izchil bajarish • Muolajalar ketma-ketligini buzmaslik • Infeksiya xavfini kamaytirish • Bemor xavfsizligini ta'minlash 1.3. Amaliyotga joriy etish bosqichlari • SOM bilan tanishish va tushunish • Amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlash • Nazorat varaqalari (check-list) bilan ishlash • Doimiy ichki audit va baholash 1.4. SOM bo'yicha kompetensiyalar • Me'yoriy hujjatlarni bilish • Amaliy muolajalarni standart asosida bajarish • Jamoa bilan muvofiqlashgan ishlash • Hujjatlashtirishni to'g'ri yuritish 2. Operatsiyadan oldingi davrda bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari 2.1. Operatsiyadan oldingi tayyorgarlik maqsadi • Jarrohlik xavfini baholash • Asoratlarning oldini olish • Operatsiya va anesteziyaga tayyorlash 2.2. Zamonaviy tekshirish usullari Laborator tekshiruvlar: • Umumiy qon va siydik tahlili • Biokimyoviy qon tahlili • Koagulogramma Instrumental tekshiruvlar: • EKG • UTT (ultratovush tekshiruvi) • Rentgen, KT, MRT (ko'rsatmaga binoan) Funksional baholash: • Hayotiy ko'rsatkichlarni monitoring qilish • Anesteziologik riskni baholash (ASA klassifikatsiyasi) 2.3. O'rta tibbiyot xodimi kompetensiyalari • Bemorni tekshiruvlarga tayyorlash
--	--

- Biomateriallarni to'g'ri olish va yuborish
- Natijalarni hujjatlashtirish
- Bemor bilan muloqot va psixologik tayyorlash

3. Operatsiyadan keyingi davrda bemorlarni kuzatish va baholash

3.1. Asosiy maqsadlar

- Hayotiy ko'rsatkichlarni barqaror saqlash
- Erta asoratlarni aniqlash
- Reabilitatsiyani tezlashtirish

3.2. Zamonaviy monitoring usullari

- Arterial bosim, puls, nafas soni, SpO₂ nazorati
- Og'riq darajasini baholash (VAS shkalasi)
- Drenajlar, bog'lamlar holatini tekshirish
- Diurez monitoringi

3.3. Kompetensiyalar

- Bemor holatini tizimli baholash
- Asorat belgilari (qon ketish, infeksiya)ni erta aniqlash
- Shifokorga o'z vaqtida axborot berish
- Hamshiralik parvarishini to'g'ri tashkil etish

4. Og'riqsizlantirish (anesteziya) va og'riqni boshqarish

4.1. Og'riqsizlantirish turlari

- Mahalliy anesteziya
- O'tkazuvchi (regional) anesteziya
- Umumiy anesteziya
- Operatsiyadan keyingi og'riqni nazorat qilish (analgeziya)

4.2. O'rta tibbiyot xodimining roli

- Anesteziya uchun bemorni tayyorlash
- Dori vositalarini to'g'ri saqlash va uzatish
- Bemor holatini doimiy kuzatish
- Nojo'ya ta'sirlarni erta aniqlash

4.3. Og'riqsizlantirish bo'yicha kompetensiyalar

- Og'riqni baholash usullarini bilish (VAS, NRS)
- Anesteziya xavfsizligi qoidalariga amal qilish
- Favqulodda holatlarda tezkor harakat qilish
- Bemor bilan samarali kommunikatsiya

5. Umumiy kompetensiyalar majmuasi

Zamonaviy jarrohlikda o'rta tibbiyot xodimi quyidagi kompetensiyalarga ega bo'lishi zarur:

- Klinik va amaliy bilimlar
- SOM va klinik protokollarga rioya qilish
- Aseptika va antiseptika qoidalarini mukammal bilish

	• Jamoada ishlash va mas'uliyat • Bemor xavfsizligini ustuvor qo'yish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Zamonaviy jarrohlik sohada faoliyat yuritayotgan o'rta tibbiyot xodimlarni SOM (standart operatsiya muolajalari) amaliyotga samarali tadbiq qilish. • Jarrohlik kasalliklarini. • Narkoz turlari va bosqichlari. • Operatsiyadan keyingi davr.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Operatsiyadan oldingi va keyingi davrda bemorlarni laborator va zamonaviy diagnostik tekshiruvlarga (laborator tekshirish usullari. rentgenografiya, endoskopiya, ultratovushli tekshirish, multiskaner kompyuter tomografiyasi-MSKT, magnit-rezonans tomografiya-MRT) tayyorlash • Bemorlarni rejali va shoshilinch operatsiyalarga tayyorlash • Bemorlarni shoshilinch va rejali holatda tekshirish usullari • Umumiy va mahalliy og'riqsizlantirishdan keyin bemorlarni parvarishlash. • Bemorlarni operatsiya xonasidan transportirovka qilish • Bolalar va keksalarni operatsiyadan keyingi davrda parvarish qilish xususiyatlari. • Operatsiyadan keyingi davrda bemorlarni ovqatlantirish. • Operatsiyadan keyin davrda kuzatiladigan asoratlarda hamshiralik parvarishi
O'quv moduli mazmuni:	Zamonaviy jarrohlik sohada faoliyat yuritayotgan o'rta tibbiyot xodimlarni SOM (standart operatsiya muolajalari) amaliyotga samarali tadbiq qilish. Operatsiyadan oldingi va keyingi davrda bemorlarni laborator va zamonaviy diagnostik tekshiruvlarga (laborator tekshirish usullari. rentgenografiya, endoskopiya, ultratovushli tekshirish, multiskaner kompyuter tomografiyasi-MSKT, magnit-rezonans tomografiya-MRT) tayyorlash. Bemorlarni rejali va shoshilinch operatsiyalarga tayyorlash, bolalar va keksalarni operatsiyaga tayyorlash xususiyatlari. Jarrohlik kasalliklarini. Bemorlarni shoshilinch va rejali holatda tekshirish usullari. Narkoz turlari va bosqichlari. Asosiy

	narkotik preparatlar va ularning xossalari. Umumiy va mahalliy og‘riqsizlantirishdan keyin bemorlarni parvarishlash. Operatsiyadan keyingi davr. Bemorlarni operatsiya xonasidan transportirovka qilish, bemorlarni kuzatish va parvarish qilish. Bolalar va keksalarni operatsiyadan keyingi davrda parvarish qilish xususiyatlari. Operatsiyadan keyingi davrda bemorlarni ovqatlantirish. Operatsiyadan keyin davrda kuzatiladigan asoratlarda hamshiralik parvarishi.
--	---

2.3. Modul. Qon ketish sindromi. Qon ketishni to‘xtatish. Infuziya va transfuziya.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim, ko’nikmalar	Qon ketishda o‘rta tibbiyot xodimi kompetensiyalari • Qon ketishni tez aniqlash • Qon ketish turini farqlash • Birlamchi yordamni to‘g‘ri ko‘rsatish • Shifokorga tezkor axborot berish • Bemor holatini uzluksiz kuzatish Infuziya — suyuqliklar, elektrolitlar, dorilarni vena orqali yuborish usuli. 3.4. Infuziyada kompetensiyalar • Vena kateterizatsiyasini to‘g‘ri bajarish • Infuzion tizimni aseptik sharoitda ulash • Tomchilash tezligini nazorat qilish • Asoratlarni (infiltrat, flebit) erta aniqlash • Hujjatlarni to‘g‘ri yuritish Transfuziya — qon va uning komponentlarini (eritrotsit massasi, plazma, trombositlar) yuborish jarayoni. 4.4. Transfuziyada kompetensiyalar • Transfuziya qoidalarini bilish • Aseptika va antiseptikaga qat’iy rioya qilish • Transfuzion reaksiyalarni erta aniqlash • Favqulodda holatda tezkor yordam ko‘rsatish • Bemor holatini doimiy monitoring qilish 5. Infuziya va transfuziyada xavfsizlik kompetensiyalari • Bemor identifikatsiyasini to‘g‘ri bajarish • Allergik va gemolitik reaksiyalarni tanish • Favqulodda yordam algoritmlarini bilish • Dori va qon komponentlarini to‘g‘ri saqlash

	• Jamoa bilan muvofiqlashgan ishlash
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Qon ketish sabablari, turlari, belgilari, darajalarini • Turli etiologiyali qon ketishlarda hamshira tashxisi, birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. • Qon ketishida uchraydigan asoratlar va ularni oldini olish. • Infuziya va transfuziya. • Qon preparatlari va qon o‘rnini bosuvchi suyuqliklar. • Asoratlar va ularni oldini olish. • OIV/OITS haqida tushunchani Respublikamizda donorlik ishini tashkil qilish.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Bemorni qon quyishga tayyorlash. • Bemorga qon quyilgandan keyin hamshira parvarishi. • Veneseksiya va venepunksiya qilish. • Tibbiyot hodimlarini OIV/OITSdan himoyalanişini
O‘quv moduli mazmuni:	Qon ketish sabablari, turlari, belgilari, darajalari. Turli etiologiyali qon ketishlarda hamshira tashxisi, birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish, davolash va parvarish qilish xususiyatlari. Qon ketishida uchraydigan asoratlar va ularni oldini olish. Infuziya va transfuziya. Qon quyish usullari va metodlari. Bemorni qon quyishga tayyorlash. Bemorga qon quyilgandan keyin hamshira parvarishi. Veneseksiya va venepunksiya. Qon preparatlari va qon o‘rnini bosuvchi suyuqliklar. Qon quyishda uchraydigan xatoliklar. Asoratlar va ularni oldini olish. OIV/OITS haqida tushuncha va tibbiyot hodimlarini OIV/OITSdan himoyalanişini. Respublikamizda donorlik ishini tashkil qilish.

2.4.Modul. Yurak, qon tomir kasalliklari va yurak jaroxatlarida hamshiralik ishi.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim,	“Yurak-qon tomir kasalliklari va yurak jarohatlarida tinglovchida kasbiy kompetensiya” deganda tinglovchi (talaba yoki xodim)da shakllanishi kerak bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malakalar majmui tushuniladi.

ko'nikmalar	1. Bilim kompetensiyasi Tinglovchi quyidagilarni nazariy jihatdan bilishi kerak: • Yurak-qon tomir tizimining anatomiyasi va fiziologiyasi • Yurak-qon tomir kasalliklari: • arterial gipertenziya • ishemik yurak kasalligi • miokard infarkti • aritmiyalar • yurak yetishmovchiligi • Yurak jarohatlari: • yopiq va ochiq yurak jarohatlari • ko'krak qafasi shikastlanishlari • Kasallik va jarohatlarning sabablari, rivojlanish mexanizmi (patogenezi) • Asoratlari va xavf omillari 2. Amaliy (ko'nikma) kompetensiyasi • Tinglovchi amaliy jihatdan bajara olishi lozim: • Bemor holatini baholash: • qon bosimini o'lchash • pulsni aniqlash • nafas sonini hisoblash • Yurak faoliyatini tekshirish: • auskultatsiya (yurak tovushlarini eshitish) • EKG natijalarini tushunish (asosiy darajada) • Shoshilinch holatlarda: • birinchi yordam ko'rsatish • yurak sohasidagi og'riqda to'g'ri harakat qilish • reanimatsiya asoslarini bilish (BLS) • Dori vositalarini to'g'ri qo'llashda ishtirok etish (shifokor ko'rsatmasiga binoan) 3. Kasbiy malaka (kompetentlik) ○ Tinglovchi quyidagilarga tayyor bo'lishi kerak: ○ Klinik holatni tahlil qilish va baholash ○ Yurak kasalliklarini erta aniqlash belgilarini tanish ○ Favqulodda holatlarda tez va to'g'ri qaror qabul qilish ○ Tibbiy hujjatlarni to'g'ri yuritish • Jamoa bilan ishlash (shifokor, hamshira,
---------------------------	--

	feldsher)
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Yurak, qon tomir va yurak nuqsoni kasalliklari • Yurak transplantatsiya amaliyotini o'tkazishga ko'rsatma va moneliklarni • Bemorlarda operatsiyadan keying davrda asoratlarni oldini olishni • Oyoq-qo'llarda qon aylanishning buzilish kasalliklari zamonaviy diagnostikasi va davosi.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Bemorlarga jarrohlik amaliyotini o'tkizishda laborator va zamonaviy diagnostik tekshiruvlarini tayyorlash va o'tkazish. • Yurak, qon tomir kasalliklarida va yurak jaroxatlarida hamshiralik parvarishi olib borish. • Evlo terapiya o'tkazishda hamshiralik yordami va keyingi parvarishi.
O'quv moduli mazmuni:	Yurak, qon tomir va yurak nuqsoni kasalliklari, yurak transplantatsiya amaliyotini o'tkazishga ko'rsatma va moneliklarni o'rganish. Bemorlarga jarrohlik amaliyotini o'tkizishda laborator va zamonaviy diagnostik tekshiruvlarini tayyorlash va o'tkazish. Yurak, qon tomir kasalliklarida va yurak jaroxatlarida hamshiralik parvarishi olib borish. Bemorlarda operatsiyadan keying davrda asoratlarni oldini olish. Oyoq-qo'llarda qon aylanishning buzilish kasalliklari zamonaviy diagnostikasi va davosi. Evlo terapiya o'tkazishda hamshiralik yordami va keyingi parvarishi.

2.5.Modul. Shikastlangan va jarohat olgan bemorlarni zamonaviy tekshirish usullarini o'tkazish va davolashda hamshiralik parvarishi. Shikastlangan va jarohatlangan bemorlarga turli bog'lamlar qo'yish.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	14 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim,	Shikastlanishlar va jarohatlar bo'yicha kompetensiyalar odatda tibbiyot xodimlari (hamshira, feldsher, shifokor), mutaxassislar uchun quyidagi yo'nalishlarda shakllantiriladi: 1. Nazariy (bilim) kompetensiyalar • Shikastlanish va jarohat tushunchasi, turlari

ko'nikmalar	(ochiq, yopiq, mexanik, termik, kimyoviy va b.) • Jarohatlarning sabablari va rivojlanish mexanizmi • Qon ketish turlari va darajalari • Sinishlar, chiqishlar, lat yeyish, cho'zilish belgilari • Shok, infeksiya va asoratlar haqida bilim • Birinchi tibbiy yordam ko'rsatish tamoyillari 2. Amaliy (ko'nikma) kompetensiyalar • Jabrlanuvchini to'g'ri baholash (holatini aniqlash) • Qon ketishni vaqtincha to'xtatish (bog'lam, turniket) • Jarohatga birlamchi ishlov berish • Sinishlarda immobilizatsiya qilish • Kuyish va sovuq urishda yordam ko'rsatish • Tez tibbiy yordam chaqirish va jabrlanuvchini transportirovka qilish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Shikastlar tasnifini • Bemorlarni travmatologik tekshirishning xususiyatlarini. • Travmatizm va uning oldini olish. • Bemorlarni tekshirish va davolashning zamonaviy usullari. • Qoqshol, gazli gangrena, quturish kasalliklarini oldini olish • Kuyish. Sovuq olish. Elektrotravmada zamonaviy davolash usullarini
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Kalla-miya, ko'krak qafasi, umurtqa pog'onasi va chanoq suyaklari shikastlari birinchi tibbiy yordam ko'rsatishni. • Transport immobilizatsiyasi qilishni. • Shikastlangan va jarohat olgan bemorlarga yumshoq va qattiq bog'lamlar qo'yish. • Zamonaviy Kangda Cast bog'lamlarini qo'yishda ishtirok etish va bemorlarni parvarish qilish. • Kuyish. Sovuq olish. Elektrotravmada birinchi yordamni ko'rsatish, transportirovka qilishni.
O'quv moduli	Shikastlar tasnifi. Bemorlarni travmatologik

mazmuni:	tekshirishning xususiyatlari. Yumshoq to'qima shikastlari. Suyaklar sinishi va chiqishi. Travmatizm va uning oldini olish. Kalla-miya, ko'krak qafasi, umurtqa pog'onasi va chanoq suyaklari shikastlari. Mahalliy belgilari. Birinchi tibbiy yordam ko'rsatish xususiyatlari. Transport immobilizatsiyasi. Bemorlarni tekshirish va davolashning zamonaviy usullari. Bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari. Jarohatlar sabablari, turlari, belgilari, davosi, bitishi. Shikastlangan va jarohat olgan bemorlarga yumshoq va qattiq bog'lamlar qo'yish. Zamonaviy Kangda Cast bog'lamlarini qo'yishda ishtirok etish va bemorlarni parvarish qilish. Qoqshol, gazli gangrena, quturish kasalliklarini oldini olish va hamshiralik parvarishi. Kuyish. Sovuq olish. Elektrotravma. Birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, transportirovka qilish, davolashning zamonaviy usullari, bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.
-----------------	---

2.6.Modul. Yallig'lanish sindromi. Mahalliy va umumiy infeksiyalarda hamshiralik parvarishi.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	1. Bilim (kognitiv) kompetensiya • Talaba yoki tibbiyot xodimi: • Yallig'lanish sindromining mohiyati va ahamiyatini tushuntira oladi • Yallig'lanish sabablari va patogenezini izohlaydi • Klassik 5 belgisini sanab beradi • Mahalliy va umumiy yallig'lanish belgilarini farqlaydi • Laborator ko'rsatkichlarni (leykotsitoz, ESR, CRP) talqin qila oladi • Xirurgik yallig'lanishning asoratlarini biladi 2. Amaliy (kasbiy) kompetensiya • Xirurgiya yo'nalishidagi mutaxassis: • Bemorni klinik ko'rikdan o'tkaza oladi • Yallig'lanish o'chog'ini aniqlay oladi • Jarrohlik yarasini baholaydi • Yiringli jarayonni aniqlab, o'z vaqtida shifokorga xabar beradi • Steril bog'lam qo'yadi, drenaj parvarishini

	bajaradi • Antibakterial va yallig‘lanishga qarshi davoni kuzatadi
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Xirurgik infeksiya tasnifi, tarqalish yo‘llari, yallig‘lanishning asosiy mahalliy belgilari. • Mahalliy va umumiy xirurgik infeksiyalarning kelib chiqish sabablarini. • O‘tkir va surunkali xirurgik infeksiyalar.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Jarrohlik bo‘limlarida shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi bo‘yicha tadbirlar. • Bo‘limdagi sanitariya-gigiyena tartibi. • Bog‘lash xonalarida shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi
O‘quv moduli mazmuni:	Xirurgik infeksiya tasnifi, tarqalish yo‘llari, yallig‘lanishning asosiy mahalliy belgilari. Mahalliy va umumiy xirurgik infeksiyalarning kelib chiqish sabablari, klinik belgilari, tekshirish, davolash va parvarishlashning o‘ziga xos xususiyatlari. O‘tkir va surunkali xirurgik infeksiyalar. Klinik belgilari. Bemorlarni tekshirish, davolash va parvarish qilish xususiyatlari. Jarrohlik bo‘limlarida shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi bo‘yicha tadbirlar. Bo‘limdagi sanitariya-gigiyena tartibi. Bog‘lash xonalarida shifoxona ichi infeksiyalari profilaktikasi

2.7.Modul. ”O‘tkir qorin og‘rig‘i” sindromi. Me‘da va o‘n ikki barmoqli ichak yara kasalligi bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari va davolashda hamshiralik parvarishi. Gastroplastika va me‘dani bandajlash, shuntlash o‘tkazish.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	12 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta‘minlovchi bilim, ko‘nikmalar	O‘tkir qorin og‘rig‘i sindromida kompetensiyalar 1. Bilim (nazariy) kompetensiya • Mutaxassis bilishi kerak: • O‘tkir qorin og‘rig‘i sindromining ta‘rifini, sabablarini va patogenezini • Eng ko‘p uchraydigan sabablar: appenditsit, pankreatit, perforatsiya, ichak obstruksiyasi, cho‘qish (herniya strangulyatsiyasi), ginekologik patologiyalar • Klinik belgilari: og‘riq joyi, xususiyati,

	davomiyligi, alomatlar bilan bog‘lanishi • Laborator va instrumental tekshiruvlar (qon tahlili, USG, KT) ma’nosi • Shok va peritonit belgilarini tan olish 2. Amaliy (ko‘nikma) kompetensiya • Bemorni tez va samarali baholash (holatini aniqlash) • Fizikal tekshiruvlar: palpatsiya, perkussiya, auskultatsiya • Periton belgilarini aniqlash: “rebound tenderness”, “guarding” • Favqulodda choralarga tayyorlanish: venoz yo‘l ochish, shokni bartaraf etish • Tez tibbiy yordam chaqirish yoki operatsiyaga tayyorlash 3. Diagnostik kompetensiya • Klinik va laborator ma’lumotlarni integratsiya qilish • O‘tkir qorin og‘rig‘ini turli patologiyalardan farqlash • Shok yoki asorat xavfini baholash • Operativ va konservativ yondashuvni aniqlash
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• O‘tkir qorin og‘rig‘i” sabablari, klinik belgilari, bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari • Qorin bo‘shlig‘i a‘zolarining ochiq va yopiq shikastlari, klinik belgilari, birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish. • Qorin bo‘shlig‘i a‘zolarining o‘tkir yallig‘lanish kasalliklari sabablari, klinik belgilari, differensial diagnostikasi, tekshirish va davolashning zamonaviy usullari. • Bariatriya, me’dani bandajlash, shuntlash operatsiya uchun ko‘rsatma va moneliklar. • Dinamik va mexanik ichak tutilish turlari, sabablari, klinik belgilari, zamonaviy tekshirish usullari va davolash. • Me‘da va 12-barmoq ichak yarasining asoratlari. • To‘g‘ri ichak kasalliklarining klinik belgilari, tekshirish usullarini • Proktologik kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullarini

O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Qorin bo‘shlig‘i a‘zolarining ochiq va yopiq shikastlarida transportirofka qilishni. • Bemorni shoshilinch operatsiyaga tayyorlash. • Operatsiyadan keyingi davrda hamshiralik parvarishini olib borish • O‘t yo‘llari va o‘t pufagi, appenditsit kasalliklarida zamonaviy tekshirish usullariga tayyorlash. • To‘g‘ri ichak kasalliklarida bemorlarni operatsiyaga tayyorlash va operatsiyadan keyingi davrda hamshiralik parvarishini olib borish. • “O‘tkir qorin og‘rig‘i” bilan kasallangan bemorlarni parvarish qilish va ovqatlantirish • Proktologik kasalliklarda shoshilinch yordam ko‘rsatish va hamshiralik parvarishi
O‘quv moduli mazmuni:	“O‘tkir qorin og‘rig‘i” sabablari, klinik belgilari, bemorlarni zamonaviy tekshirish usullari, birinchi tibbiy yordam, bemorni kasalxonaga transportirovka qilish. Operatsiyalardan keyingi erta va kechki asoratlarda bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari. Qorin bo‘shlig‘i a‘zolarining ochiq va yopiq shikastlari, klinik belgilari, birinchi tibbiy yordam ko‘rsatish, kasalxonaga transportirovka qilish. Qorin bo‘shlig‘i a‘zolarining o‘tkir yallig‘lanish kasalliklari sabablari, klinik belgilari, differensial diagnostikasi, tekshirish va davolashning zamonaviy usullari. Bemorni shoshilinch operatsiyaga tayyorlash. Bariatriya, me‘dani bandajlash, shuntlash operatsiya uchun ko‘rsatma va moneliklar. Operatsiyadan keyingi davrda hamshiralik parvarishini olib borish va asoratlarni oldini olish. O‘t yo‘llari va o‘t pufagi, appenditsit kasalliklarida zamonaviy tekshirish usullariga tayyorlash, shoshilinch yordam ko‘rsatish. Dinamik va mexanik ichak tutilish turlari, sabablari, klinik belgilari, zamonaviy tekshirish usullari va davolash. Me‘da va 12-barmoq ichak yarasining asoratlari. To‘g‘ri ichak kasalliklarining klinik belgilari, tekshirish usullari, bemorlarni operatsiyaga tayyorlash va operatsiyadan keyingi davrda hamshiralik parvarishini olib borish. “O‘tkir qorin og‘rig‘i” bilan kasallangan bemorlarni parvarish qilish va ovqatlantirish hususiyatlari. Proktologik kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullari, shoshilinch yordam ko‘rsatish va hamshiralik parvarishi

2.8. Modul. O'smalar sindromi va bemorlarda zamonaviy tekshirish usullarini o'tkazish va davolashda hamshiralik parvarishi.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Kompetensiyalar tushunchasi Kompetensiya — bu muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malaka majmui. Tibbiyot va farmatsiya sohasida o'smalar sindromi bo'yicha kompetensiyalar odatda quyidagi sohalarni qamrab oladi: 1.O'smalar sindromida zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari O'sma va sindromlarning turi va xususiyatlarini bilish Genetik va atrof-muhit faktorlarini tushunish Klinik belgilar va simptomlarni aniqlash O'sma sindromlarida kasallikning prognozi va xavfini baholash 2. Amaliy ko'nikmalar Tashxis qo'yish: laboratoriya, radiologik va genetik testlarni to'g'ri tanlash Monitoring: o'sma rivojlanishini kuzatish va risklarni baholash Profilaktika va maslahat berish: oila a'zolariga genetik maslahat berish 3. Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari Kasallik xavfini baholash va shaxsiy reja tuzish Turli terapiya va davolash usullarini solishtirish Klinikal qaror qabul qilishda evidence-based medicine (ilmiy asoslangan tibbiyot) qo'llash 4.Kommunikativ kompetensiyalar Bemor va oilaga murakkab ma'lumotni tushuntirish Multidisciplinar jamoada ishlash Etik masalalarni inobatga olish E) Shaxsiy va ijtimoiy kompetensiyalar O'sma bilan kasallangan bemorlarga hamdardlik ko'rsatish Stress va emotsional yuklamani boshqarish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi	• O'smalar. Havfli va havfsiz o'smalar haqida tushuncha. • Onkologik bemorlarni davolash tamoyillari.

lozim:	• Hamshira deontologiyasi.
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Onkologik bemorlarni turli zamonaviy laborator diagnostik tekshiruvlarga tayyorlash • Onkologik bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.
O‘quv moduli mazmuni:	O‘smalar. Havfli va havfsiz o‘smalar haqida tushuncha. Onkologik bemorlarni turli zamonaviy laborator diagnostik tekshiruvlarga tayyorlash: UTT, endoskopik, rentgenologik tekshiruvlar, pozitron-emission tomografiya (PET), magnit-rezonans tomografiya (MRT), sitologik va gistologik tekshiruvlar, Onkologik bemorlarni davolash tamoyillari. Onkologik bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari. Hamshira deontologiyasi.

2.9. Modul. Siydik ajratish faoliyatining buzilish sindromi va kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullari, buyrak transplantatsiya amaliyotidan keyin hmshtiralik parvarishi.

O‘quv moduliga ajratilgan kredit:	12 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta’minlovchi bilim, ko’nikmalar	Kompetensiya tushunchasi Kompetensiya – bu muayyan faoliyatni muvaffaqiyatli bajarish uchun zarur bo‘lgan bilim, ko‘nikma va malaka majmui. Siydik ajratish tizimi bo‘yicha kompetensiyalar odatda quyidagilarni qamrab oladi: Zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Siydik ajratish tizimining anatomiyasi va fiziologiyasini bilish Buyrak filtratsiyasi va siydik hosil bo‘lish jarayonini tushunish Siydik tizimining kasalliklari va ularning etiologiyasi va patogenezini bilish Siydik va laboratoriya tekshiruvlarining norma va patologiyasini tushunish B) Amaliy ko‘nikmalar Siydik tahlilini olish va baholash (masalan, umumiy siydik tahlili, biokimyoviy tekshiruvlar) Siydik yo‘llari kasalliklarini aniqlash: infeksiya, obstruksiya, litiyoz, nefropatiya Urinariya tizimini monitoring qilish va profilaktik

	choralar ko‘rish Kateterizatsiya yoki boshqa diagnostik protseduralarni bajarish (agar amaliyot talab qilinsa)
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Urologik kasalliklarni etiologiyasi, klinik belgilari, shoshilinch yordam ko‘rsatish. • Qovuq va siydik chiqarish kanalining tug‘ma nuqsonlari. • Buyraklarning ochiq va yopiq shikastlari. • Buyrak o‘smalari haqida tushuncha • Qovuq va prostata bezi kasalliklari. • Buyrak-tosh kasalligi. • O‘tkir siydik tutilishning sabablari, klinik belgilari. • Jinsiy olat kasalliklari
O‘quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• O‘tkir siydik tutilishida birinchi tibbiy yordam. • Bemorlarni tekshirishning zamonaviy usullari (ultratovushli tekshirish, multiskaner kompyuter tomografiya, rentgenografiya, endoskopiya)ga tayyorlash. • Buyrak transplantatsiyasida parvarish qilish xususiyatlari. • Urologik bemorlarni parvarish qilish.
O‘quv moduli mazmuni:	Urologik kasalliklarni etiologiyasi, klinik belgilari, shoshilinch yordam ko‘rsatish. Qovuq va siydik chiqarish kanalining tug‘ma nuqsonlari. Buyraklarning ochiq va yopiq shikastlari. Buyrak o‘smalari. Qovuq va prostata bezi kasalliklari. Buyrak-tosh kasalligi. O‘tkir siydik tutilishning sabablari, klinik belgilari, birinchi tibbiy yordam. Laparoskopik ureterolitotomiya, ko‘rsatma va moneliklar, jarrohlik amaliyotiga tayyorgarlik, afzalliklari va kamchiliklari. Jinsiy olat kasalliklari. Klinik belgilari. Tashxislash. Bemorlarni tekshirishning zamonaviy usullari (ultratovushli tekshirish, multiskaner kompyuter tomografiya, rentgenografiya, endoskopiya)ga tayyorlash. Buyrak transplantatsiyasi, ko‘rsatma va moneliklar, qo‘llash usuli va kuzatilishi mumkin bo‘lgan asoratlarni oldini olish va parvarish qilish xususiyatlari. Urologik bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.

2.10.Modul. Ko‘z kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullarini o‘tkazish va davolashda hamshiralik parvarishi.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	Ko'z kasalliklarida zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Ko'zning anatomiyasi va fiziologiyasini bilish Ko'z kasalliklari turlari va ularning etiologiyasi, patogenezi tushunish Ko'z kasalliklarining klinik belgilarini aniqlash Ko'z kasalliklarida diagnostika vositalari va laboratoriya tekshiruvlarini bilish B) Amaliy ko'nikmalar Ko'z tekshiruvi (oftalmoskopiya, tonometriya, vizometriya) o'tkazish Ko'z kasalliklarini tashxislash va davolash rejasini tuzish Farmakologik va jarrohlik davolash usullarini bilish Ko'z va vizual apparatni profilaktik ko'rikdan o'tkazish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Kasalxona va ambulatoriya sharoitida oftalmologik yordamni tashkil etilishi. • Ko'rish a'zolari va ko'zning qo'shimcha qismlari kasalliklari haqida umumiy tushuncha.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Bemorlarni zamonaviy tekshirish usullariga tayyorlash. • Ko'z soqqasining mexanik jarohatlari, kimyoviy, termik, elektr ta'siridan kuyishida shoshilinch yordam ko'rsatish. • Bemorlarni turli oftalmologik operatsiyalarga tayyorlash. • Ko'z kasalliklarida hamshiralik parvarishini olib borish.
O'quv moduli mazmuni:	Kasalxona va ambulatoriya sharoitida oftalmologik yordamni tashkil etilishi. Ko'rish a'zolari va ko'zning qo'shimcha qismlari kasalliklari haqida umumiy tushuncha. Bemorlarni zamonaviy tekshirish usullariga tayyorlash. Ko'z soqqasining mexanik jarohatlari, kimyoviy, termik, elektr ta'siridan kuyishida shoshilinch yordam ko'rsatish. Bemorlarni turli oftalmologik operatsiyalarga tayyorlash. Ko'z kasalliklarida hamshiralik parvarishini olib borish.

2.11. Modul. Quloq, tomoq va burun a'zolari kasalliklarda zamonaviy tekshirish usullarini o'tkazish va davolashda hamshiralik parvarishi.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	LOR kasalliklarida zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Quloq, burun va tomoq anatomiyasi va fiziologiyasini bilish LOR kasalliklarining turlari, etiologiyasi va patogenezi LOR kasalliklarining klinik belgilarini aniqlash Diagnostika vositalari (otoskop, rinoskop, laringoskop, audiometriya) va ularning ishlash prinsiplari B) Amaliy ko'nikmalar Quloq, burun va tomoqni tekshirish va tashxis qo'yish Otit, sinusit, tonsillit kabi keng tarqalgan kasalliklarni davolash LOR kasalliklarida farmakologik va jarrohlik davolash usullarini bilish Diagnostik testlar va laboratoriya natijalarini tahlil qilish
O'quv moduli yakunida tinglovchi bilishi lozim:	• Otorinolingolik kasalliklarining kelib chiqish sabablari, klinik belgilari, rivojlanishi, ularning organizmning boshqa a'zolari bilan bog'liqligi, asoratlari. • Bemorlarni zamonaviy tekshirish va davolash usullari. • Burun-halqum, og'iz-halqum, halqum-hiqildoq kasalliklari sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari, zamonaviy dori vositalarini qo'llash usullari • Tashqi, o'rta va ichki quloq kasalliklari haqida tushuncha.
O'quv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Otorinolingolik kasalliklari bilan kasallangan bemorlarda hamshiralik parvarishini olib borish. • Burun va yondosh bo'shliqlari kasalliklarini tekshirish • Halqum va xiqildoq kasalliklarida hamshiralik parvarishi
O'quv moduli	Otorinolingolik kasalliklarining kelib chiqish sabablari, klinik belgilari, rivojlanishi, ularning organizmning

mazmuni:	boshqa a'zolari bilan bog'liqligi, asoratlari. Bemorlarni zamonaviy tekshirish va davolash usullari. Otorinolarologik kasalliklari bilan kasallangan bemorlarda xamshiralik parvarishini olib borish. Burun va yondosh bo'shliqlari kasalliklarini tekshirish va davolash usullari. Burun-halqum, og'iz-halqum, halqum-hiqildoq kasalliklari sabablari, klinik belgilari, tekshirish usullari, zamonaviy dori vositalarini qo'llash usullari va hamshiralik parvarishi. Tashqi, o'rta va ichki quloq kasalliklari haqida tushuncha. Tashqi, o'rta va ichki quloq kasalliklarini tekshirish usullarida ishlatiladigan zamonaviy asbob-uskunalar, bemorlarni davolash va hamshiralik parvarishini olib borish. Halqum va xiqildoq kasalliklarini tekshirishning zamonaviy usullari, bemorlarni davolash va hamshiralik parvarishini olib borish.
-----------------	--

2.12.Modul. Favqulodda vaziyatlar va hayot uchun xavfli holatlarda birinchi yordam ko'rsatish.

O'quv moduliga ajratilgan kredit:	6 kredit
Tinglovchida kasbiy kompetensiyaning shakllanishini ta'minlovchi bilim, ko'nikmalar	FVV DA zarur kompetensiyalar A) Bilim kompetensiyalari Favqulodda vaziyatlar turlari va ularning sabablarini bilish Favqulodda vaziyatlarni baholash va xavf-xatarni aniqlash usullarini tushunish Davlatning favqulodda vaziyatlarni boshqarish tizimi, qonunchilik va normativ hujjatlarini bilish B) Amaliy ko'nikmalar Favqulodda vaziyatlarni aniqlash va ularni baholash Xavfsizlik choralari rejalashtirish va amalga oshirish Zarur texnika, jihozlar va vositalardan foydalanish (masalan, yong'in o'chirish, signal berish tizimlari) C) Analitik va qaror qabul qilish kompetensiyalari Vaziyatni tez va aniq tahlil qilish Resurslarni to'g'ri taqsimlash Favqulodda vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish va prioritetlarni belgilash
O'quv moduli	Favqulodda vaziyatlar va halokatlarning asosiy

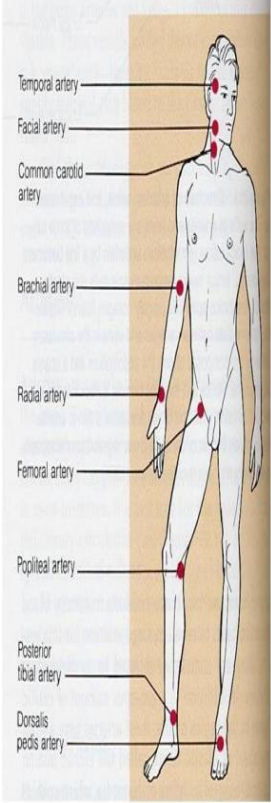
yakunida tinglovchi bilishi lozim:	turlarini; • favqulodda vaziyatlar tasnifi, kelib chiqish sabablari, manbalarini; • tibbiy evakuatsiya bosqichlarini; • jarohatlanganlarni tibbiy saralash tartibini; • favqulotda vaziyatlarda oʻrta tibbiyot xodimining vazifalarini; • evakuatsiya bosqichlarida tibbiy yordam turlarini; • ommaviy talofat oʻchogʻida birinchi yordam koʻrsatishni; • oʻtkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida yurak-oʻpka reanimatsiyasini.
Oʻquv moduli yakunida tinglovchi bajara olishi lozim:	• Favqulodda vaziyatlarda shikastlanish turiga qarab jabrlanganlarni tibbiy saralashni; • texnogen, tabiiy, ekologik tushdagi favqulotda vaziyatlarda birinchi yordam koʻrsatishni; • jabrlanganlarni evakuatsiya qilishni; • transport avariylarida yordam koʻrsatishni; • jarohatlarda, suyak sinishida va Krash sindromida birinchi yordam koʻrsatishni; • oʻtkir qon ketishlarda birinchi tibbiy yordam koʻrsatishni; • elektr toki bilan shikastlanishda birinchi yordam koʻrsatishni; • oʻtkir zaharlanishlarda birinchi yordam koʻrsatishni; • sovuq urishi va issiqlik urishida birinchi yordam koʻrsatishni; • choʻkishda birinchi yordam koʻrsatishni; • boʻgʻilishda birinchi yordam koʻrsatishni; • hasharotlar chaqishi va hayvonlar tishlaganda tez tibbiy yordam koʻrsatishni; • oʻtkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida yurak-oʻpka reanimatsiyasini asosiy tadbirlarning “SAV” ketma-ketligini bajarishni.
Oʻquv moduli mazmuni:	Favqulodda vaziyatlar, halokatlar haqida asosiy tushunchalar. Favqulodda vaziyatlar tasnifi, uning turlari, kelib chiqish sabablari, manbalar. Tibbiy evakuatsiya bosqichlari. Favqulotda vaziyatlarda oʻrta tibbiyot xodimining vazifalari. Jabrlanuvchilarni saralash tartibi. Tibbiy saralash (triaj usuli) va evakuatsiya qilish.

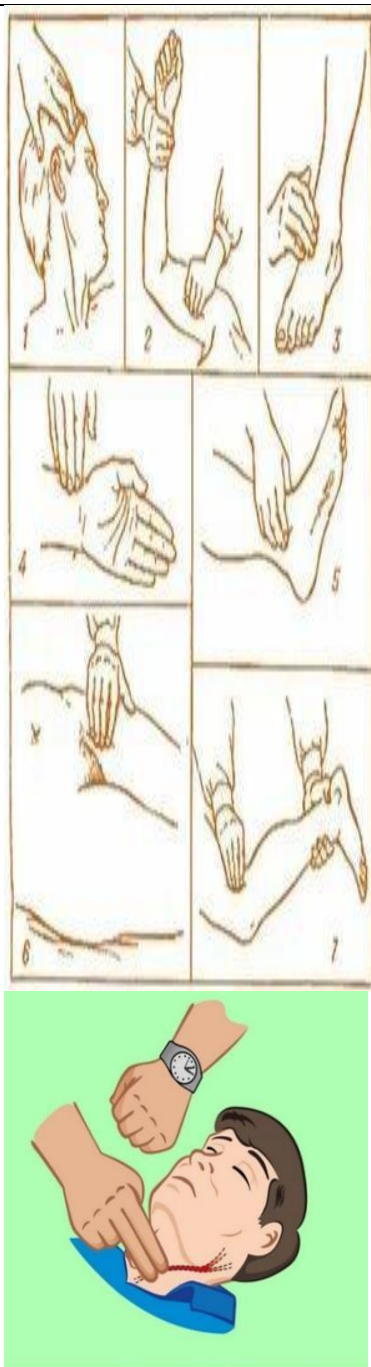
	Jabrlanuvchini ahvolini baholash, asosiy hayotiy ko'rsatkichlarni aniqlash. Bemor uchun zarur vaziyatni yaratish. Ommaviy talofat o'chog'ida birinchi yordam ko'rsatish. O'tkir yurak qon – tomir yetishmovchiligida yurak- o'pka reanimatsiyasini "SAV" ketma-ketligida o'tkazish algoritmi. aniqlash va monitoringini olib borish.
Tavsiya etiladigan adabiyotlar:	1. D. Turaqulov, L. X. Musajonova. "Shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatishda xamshiralik ishi" O'quv qo'llanma. A. Navoi nashriyot. 2019 yil. 2. Y. Allayorov Y. Tojiboev "Favqulotda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari." 2017 y. Toshkent. 3. Elektron ta'lim resurslari: 1. Free online First Aid, CPR & AED kurslari - FirstAidForFree.com — asosiy birinchi yordam, CPR (CPR), AED (avtomatik tashqi defibrilliyator) va boshqa ko'plab mavzularni o'z ichiga olgan bepul onlayn kurslar. 2. First Aid Online Classes — American Red Cross - American Red Cross (Amerika Qizil Xoch) tomonidan taklif etilgan onlayn birinchi yordam kurslari. Interaktiv modul orqali CPR, yaralanishlarni boshqarish va boshqa birinchi yordam ko'nikmalari. 2. CPR, AED va First Aid kursi — Alison Free Course: CPR, AED and First Aid Alison platformasidagi bepul kurs. Bu kursda CPR, AED ishlatish va favqulodda vaziyatlarda tez yordam asoslarini mustaqil o'rganish mumkin.

3.2.2 Simulyatsion kurs (tibbiy trening) mazmuni

№	Bajariladi gan ishlar mazmuni	Eskizlar, chizmalar rasmlar,	Kerakli bo'lgan jixozlar.	Bajarilish tartibi
---	-------------------------------------	---------------------------------	------------------------------	--------------------

1	Qo'llarni yuvish	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	suyuk sovun,bir martalik qog'oz salfetka.	Ho'llash va sovunlash: Qo'llarni toza suv bilan ho'llang va yetarli miqdorda sovun surting. Kaftlarni ishqalash: Kaftlarni bir-biriga qaratib, aylanma harakatlar bilan ishqalang. Barmoqlar orasini tozalash: O'ng kaftni chap qo'l orqasiga qo'yib, barmoqlarni bir-birining orasiga kirgazing va ishqalang. So'ngra qo'llarni almashtiring. Barmoqlarni qulflash: Barmoqlarni bir-biriga ilashtirib (qulflab), barmoqlar orqa yuzasini qarama-qarshi kaft bilan ishqalang. Bosh barmoqlarni yuvish: Chap qo'l bosh barmog'ini o'ng kaft bilan qisib ushlab, aylanma harakatlar bilan tozalang. Keyin o'ng bosh barmoqni ham shunday yuving. Tirnoqlar va barmoq uchlari: O'ng qo'l barmoq uchlarini chap kaftga qo'yib, aylanma harakatlar bilan ishqalang. Bu tirnoq ostidagi mikroblarni ketkazadi. Keyin qo'llarni almashtiring.
---	-------------------------	---	--	--

2.	Radial pulsni aniqlash. Bemorni qulay xolatda o'tkazish yoki yotqizish.	 	Suyuq sovun, bir martalik qog'oz salfetka. Sekundomer, harorat varaqasi, ruchka. Qizil ruchka.	Radial pulsni aniqlash. 1.Qo'llar yuviladi va quritiladi. 2.Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi 3.Bemor qulay xolatda o'tkaziladi yoki yotqi ziladi. 4.Bemorning qo'li bo'sh egilgan holatda bo'lishi kerak. 5.Radial pulsni aniq lashda tekshiruvchi bilakning ichki yuzasi, 1/3 pastki qismi, 1 – barmoq asosi bo'ylab bilak arteriyasi tomi rini shunday ushlashi kerakki II, III, IV barmoqlari tomir ustida bo'lishi kerak. 6.Pulsni tekshirayot gan vaqtda tekshiruv chi IV barmog'i bemor ning I - barmog'i ro'parasida bo'lishi kerak. 7.Pulsasiya qilayotgan arteriyani uchchala barmoq bilan paypaslab, asta bilak suyagining ichki tomoniga bosiladi 8. Pulsni aniqlayotganda uni maromiga, to'liqligiga ESLATMA: ahamiyat beriladi. 9. Bilak arteriyasida pulsni sanash mumkin bo'lmaganda uyqu va chakka sanaladi. 10. sohalarida Natijasi harorat varaqasiga qizil ruchka belgilanadi. ESLATMA: 1.Puls urishini bun dan
----	---	--	---	---

tashqari quyi dagi sohalarda aniqlash mumkin: a) Karotid puls – uyqu arteriyasida, ya’ni kekirdakning yon tomonidagi anatomik chuqurchada aniqlanib, kattalarda o’pka – yurak reani matsiyasini o’tkaz ganda foydalaniladi. b) Braxial puls - elka arteriyasida, ya’ni tirsak chuqurchasi markazining kichik barmoq aniqlanadi, tomonida asosan arterial qon bosimini o’lchashda foydalani ladi. v) Femoral puls – son arteriyasida, ya’ni tos suyagining yuqori oldingi qismi va chov birlashmasi o’rtasida aniqlanadi, asosan oyoqlarning qon bilan ta’minlanishi yoki o’pka – yurak reanimasiyasi o’tkazilganda ko’krak qafasining kompressiyalarini baholashda foydalaniladi. g) Pedal puls – oyoq kaftining dorzal yuzasida va to’piqning ichki (medial) o’simtasini orqa pastroq qismida aniqlanadi, asosan oyoqlarning qon bilan ta’minlanishini baholashda foydalaniladi d) Apikal

				puls – yurak cho‘qqisi turtkisida, ya’ni chap o‘mrov o‘rta chizig‘i bo‘ylab, 4 – 5 qovurg‘alararo sohada stetoskop yordamida eshitiladi. e) Apikal va radial pulsni aniqlash orqali puls defisitini (tanqisligi) aniqlash:
3	Arterial bosim (a.b.)ni o‘lchash.	 	Tonometr, fonendoskop	Arterial bosim (a.b.)ni o‘lchash. 1. Qo‘llar yuviladi va quritiladi. 2. Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi 3. Arterial bosimni o‘lchash uchun bemor qulay o‘tkaziladi yoki yotqiziladi. Bemorning o‘ng yoki chap bilagini yelkasigacha yalang‘ochlanadi. 5. Bemor qo‘li krovat ga yoki stulga kafti bilan yuqoriga qaratib qo‘yiladi 6. Tonometr vintelini burab manjetini havosi chiqariladi. 7. Bemorni tirsagidan 2-3 sm yuqoriga manjetni 2 barmaq sig‘adigan qilib o‘rab olinadi. 8. Bemorning tirsak bo‘g‘imida yelka arteriyasi tomir urishini 2,3,4 barmoqlar yordamida topiladi. 9. Tomir urgan joyga fonendoskop membranasini qo‘yiladi, eshituv

		Диастолическое (нижнее) артериальное давление Уровень давления в момент максимального расслабления сердца Систолическое (верхнее) артериальное давление Уровень давления в момент максимального сокращения сердца Правильное положение манжеты тонометра на плече: на 2-3 см выше локтевого сустава, на уровне сердца	nayi quloqqa ulanadi. 10. Vintelni berkitib rezina ballon yordamida manjetkaga havo yuboriladi. 11. Vintelni ochib, havo asta-sekin chiqariladi. 12. Havo chiqish vaqtida fonendoskopda tomir urishi eshitiladi. Bu sistolik bosim ko'rsatgichidir. 13. Havo chiqishi davomida tovushlar eshitilmay qoladi. Bu diastolik bosim ko'rsatgichini bildiradi. 14. Tovushlarning eshitilgan va eshitilmagan joylardagi natijani monometrda yozib olinadi. 15. Vintelni to'liq ochib, manjetkani ichidagi xavo to'liq chiqariladi. 16. Manjetka bemor bilagidan olinadi. 17. Natija xarorat varaqasiga belgilanadi. ESLATMA: Normada sistolik bosim kattalarda 100-130 mm.simob ustuniga,
--	--	---	--

				diastolik bosim 60-90mm. simob ustuniga teng bo'ladi.
4	Nafas olish sonini sanash	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	Sekundomer-1 ta, lotok – 1ta, gemodi namika varaqlari-1 ta suyuq sovun -1 ml, qog'oz sochiq-20sm, steril qo'lqop -1 juft, 70% li etil spirti – 5 ml, paxta sharcha-10 gr, 0,5% gipoxlorid natriy eritmasi -500 ml	1. Qo'llar yuviladi va quritiladi. 2. Bemor bilan ishonchli munosabat o'rnatiladi. 3. Muolaja mohiyati va ketma-ketligi tushuntiriladi. Bemordan muolajaga roziligi olinadi. 5. Kerakli jihozlar tayyorlanadi. 6. Hamshira qo'llari yuviladi va quritiladi. 7. Nafasni sanash uchun bemor karovatga o'tirgan yoki yotgan bo'lishi kerak. Bemor oldida joylashib o'tiriladi va bemorni chalg'itish uchun uning qo'lini pulsni aniqlash maqsadida ushlagandek ushlanadi. 9. Hamshira qo'lini bemorning bilagidan ushlab, agar ko'krak tipidagi nafasni aniqlash kerak bo'lsa bemorning ko'krak sohasiga, qorin tipini aniqlashda epigastral sohasiga pulsni aniqlash maqsadida qo'ygandek qo'yadi. 10. Nafas olish sekundomerdan foydalangan holda sanaladi.

				11.Nafas olish sanalganda uning maromini, sonini, chuqurligini va tipini baholanadi. 12.Nafas harakatlari 1 daqiqa davomida sanaladi.
5	Hushdan ketganda birinchi yordam ko'rsatish.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	Yostiq yoki katlanadigan adyol ,Nam sochiq yoki salqin suv, Nashatir spirti (ammiak) ,Paxta ,Bir martalik qo'rqoplar ,Qaychi yoki tugmani ochish uchun vosita ,O'ralgan qulay mato (matrascha yoki polietilen) , Zaruratda yonboshlatis h uchun orqa	1. Avvalo xavfsizlikni ta'minlang: O'zingiz va jabrlanuvchi uchun xavfsiz joyda ekaningizga ishonch hosil qiling (masalan, yo'l o'rtasida bo'lsa, uni chetga olib chiqing 2.BIRINCHI YORDAM QADAMLARI: Jabrlanuvchini tekshiring Odamga ohang bilan murojaat qiling : "Yaxshimisiz?", "Meni

		 Побрызгать лицо холодной водой, дать понюхать ватку с нашатырным спиртом 1 Приподнимает ноги для улучшения притока крови к сердцу. Восстанавливает силы и готовится сменить уставшего участника. Координирует действия. 2 Проводит непрямой массаж сердца. Отдает команду «Вдох!» после каждого пятого надавливания (в момент вдоха следует сделать паузу на 3-4 секунды). Контролирует эффективность вдоха ИВЛ. 3 Проводит вдох ИВЛ. Контролирует реакцию зрачков и пульс на сонной артерии. 	yostiq (kichik) , Og‘ir holatlar uchun telefon yoki aloqa vositasi eshityapsizmi?" Javob bermasa, yengil silkitib ko‘ring. 3. Burun tagiga paxtaga shimdirilgan nashatir spirti tutqazish mumkin – bu odamning o‘ziga kelishiga yordam beradi. Ammo nashatirli paxtani burunga tiqmaslik, uni ichkariga quyib yubormaslik va hushsiz holatda odamni ichimlik bilan sug‘ormaslik kerak – bu xatoliklar odamga zarar yetkazishi mumkin. 4. Nafas olishni va yurak urishini tekshiring. Nafas chiqishini og‘iz yoki burundan eshiting yuzingiz bilan sezishga harakat qiling. 5. Ko‘krakning ko‘tarilishini kuzating. Nafas va urishni aniqlash 10 soniyadan oshmasligi kerak. 6. Agar nafas olmasa yoki yurak urishi to‘xtagan bo‘lsa: Zudlik bilan tez yordam chaqiring (103). Yurak urishini sun‘iy yo‘l bilan tiklash (KPR) boshlang: Ko‘krakning markaziga ikki qo‘lni
--	--	--	---

				qo'yib, har bir bosish 5–6 sm chuqurlikda va daqiqasiga ~100–120 marta bo'lishi kerak. 7. Agar nafas olayotgan bo'lsa, ammo hushsiz bo'lsa: Uni yonbosh holatga o'tkazing (stabil yon holat): Nafas yo'llari ochiq bo'lishi uchun tilni orqaga tushib qolishining oldini oladi. Nafasini va holatini doimiy kuzatib boring. Kiyimlarini bo'shating Yoqa, belbog', sutyen yoki boshqa qisuvchi kiyimlarni yeching.
6	Antropometriya o'tkazish	Ulchov tasmasi 	santimetrli o'lchov tasmasi; ruchka; suyuq sovun	Mijozdan issiq yoki qalin kiyimlarini yechishini iltimos qiling; O'lchashni yupqa kiyim ustidan amalga oshiring; Mijozdan o'lchash tasmasini gavda atrofidan (pastki qovurg'a va tos suyagining yuqori nuqtasi orasida joylashgan markaziy nuqtada) o'tkazishni iltimos qiling; O'lchash tasmasi bir xil sathda turganligiga ishonch hosil qiling; Mijozdan gavdasining og'irligini bir tekisda taqsimlagan holda, oyoqlarini birga

				qo'yishini iltimos qiling; Qo'llarini bo'shashgan holatda tutishi; Me'yoriy nafas olib so'ngra nafas chiqarishini iltimos qiling; Bel aylanasi uzunligini o'lchang; O'lchash tasmasi qattiq siqmagan holda, teriga yopishib turishi lozim (rasmlarga qarang). Mijozdan santimetrli tasmani qaytarab oling; Qo'llarni sovun bilan yuving. Me'yorida bel aylanasi erkaklarda 100 sm , ayollarda 90 sm bo'lishi kerak
7	Tana haroratini o'lchash.		tibbiy termometr, sochiq, harorat daftari, zararsizlantiruvchi eritma solingan idish (1% li xloramin eritmasi)	Qo'l yuviladi va quritiladi. Bemorga muolaja haqida ma'lumot beriladi. Bemor qulay vaziyatda yotqiziladi. Termometr olinadi va simob ustuni silkitib tushiriladi. Termometr qo'yiladigan soha ko'zdan kechiriladi va sochiq bilan quruq qilib artiladi. Termometr teri burmasiga qo'yiladi. Bunda termometrdagi simob rezervuari badanga tegib turishi kerak. 10 daqiqadan so'ng

				termometr olinadi. Termometrdagi ko'rsatgich aniqlanadi. Termometr ko'rsatgichi harorat daftoriga qayt qilinadi. Termometr simob ustuni pastga tushguncha silkitiladi. Termometr zararsizlantiriladi. Harorat varaqasiga qayd qilinadi. Termometrni zararsizlantirish: termometr zararsizlantiruvchi eritmalaridan biriga solib qo'yiladi (2% li xloramin eritmasiga 30 daqiqaga, 3% perikis vodorodli eritmasiga 80 daqiqaga, 0,5% li dizoksan eritmasiga 20 daqiqaga) oqar suvda chayiladi va quruq qilib artiladi. Termometr quruq joyda, tagiga paxta solingan idishda saqlanadi.
--	--	--	--	--

8	Kollaps , Shokda birinchi yordam.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	Yostiq yoki katlanadigan adyol ,Nam sochiq yoki salqin suv, Nashatir spirti (ammiak) ,Paxta , bir martalik qo‘lqoplar ,Qaychi yoki tugmani ochish uchun vosita ,O‘ralgan qulay mato (matrascha yoki polietilen) , Zaruratda yonboshlatis h uchun orqa yostiq (kichik) , Og‘ir holatlar uchun telefon yoki aloqa vositasi	1. Holatni baholash va yordam chaqirish Jabrlanuvchining holatini tezda baholang: hushida yoki yo‘qmi, nafas olyaptimi. Tez yordam 103 chaqiring. 2. Jabrlanuvchini yotqizing, iloji bo‘lsa beliga orqa bilan, tekis joyga. Oyoqlarini biroz ko‘tarib qo‘ying – bu miya va yurakka qon oqimini yaxshilaydi. 3. Agar voqea yopiq joyda bo‘lsa, derazani oching, shamollatish yarating. Kiyimlarning yoqasini, belbog‘ini, tugmalarini yeching, siqib turgan qismlarni bo‘shating. 4. Boshni yon tomon ga buruing, bu tilning orqaga tushib nafas yo‘llarini to‘sis qo‘y masligi uchun zarur. Agar qayt qilish ehtimoli bo‘lsa, yonbosh yotqizing. 5. Terisi sovuq, oqarib ketgan bo‘lsa – tanani iliqalashtirish choralari rini ko‘ring. Sovuq ter chiqishi – bu qon aylanishining buzilganidan darak
---	--	--	---	--

			beradi. Nashatir spirtiga shimdirilgan paxtani burun tagiga olib boring (1–2 soniyaga). Agar nashatir bo‘lmasa, odekolon bilan artish mumkin. 7. Og‘ir holatlarda nafas va yurakni tekshirish Nafas yoki yurak urishi yo‘q bo‘lsa: Sun‘iy nafas (masalan, “og‘izdan og‘izga”) Yurakni bilvosita massaji (ko‘krakni 100–120 marta daqiqasiga bosish) 8. Agar bemor hushiga kelsa: Sokin yotishini ta‘minlang. Suyuqlik bering (masalan, iliq shirin choy), agar qusmayotgan bo‘lsa Avval ichib yurgan dori vositalarini o‘zi istasa, faqat o‘zi qabul qilgan dorilarni bering
--	--	---	--

9	Yurakni bilvosita massaj qilish texnikasi.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	Sun'iy nafas berish uchun niqob yoki plyonka, avtomatlashtirilgan tashqi defibrillyator, gigiyenik qo'lqoplar, se kundomer, yassi va qattiq sirt, antiseptik vositalar.	1. Bemor holatini tayyorlash: Bemor qattiq va tekis sirt ustiga yotqiziladi. Ko'krak va qorin qismini siqib turgan kiyimlardan butunlay ozod qilinadi. 2. Qutqaruvchi bemorning chap tomonida joylashadi. Chap qo'l kafti ko'krak suyagining pastki uchdan bir qismiga, ya'ni hanjarsimono'simtada n 2–3 smyuqoriga vertika l holatda qo'yiladi. 3 Qo'llarning joylashuvi: O'ng qo'l chap qo'lning ustiga qo'yiladi. Bunda bilaklar tekis, kaftlar yumshoq bukilgan, barmoqlar esa na chap kaftga, na bemorning ko'kragiga tegmasligi kerak. 4. Ikkala qo'l to'g'ri va bukilmagan holatda bo'lishi kerak. Qutqaruvchi o'z vaznidan foydalangan holda ko'krak suyagini umurtqa tomon 4–5 sm bosadi. Har bir bosish taxminan 0.5 soniya davom etadi, urishsiz, tiniq ritmda bajariladi. Tezlik: daqiqasiga 60–
---	--	---	--	---

80 marta.

5. Yurak massaji +
sun'iy nafas:

Yurak massaji
sun'iy nafas bilan
birga olib boriladi.

Qutqaruvchilar
sonidan qat'i nazar,
nafas va bosish
nisbati 2:15 bo'lishi
kerak (2 marta nafas,
15 marta ko'krak
bosilishi)

6 Yurak massajining
samaradorlik belgilari:

a) Massaj vaqtida
bo'yin

arteriyasida puls
sezilishi

Ko'z qorachig'ining
torayishi, yorug'likka
reaktsiya paydo
bo'lishi

c) Teri rangi
pushti rangga
kirishi

d) O'z-o'zidan
nafas olish va
hushning
tiklanishi

10	O'pka sun'iy ventilyatsiyasini o'tkazish	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 	4 qavat qilib buklangan steril salfetkalar, og'iz-halqum naychasi (havo yo'li), AMBU qopchasi bilan birga yuz niqobi.	1. Nafas yo'llarini ochish: Bemorni qattiq va tekis yuzaga yotqiziladi, boshi yon tomonga buriladi. Ko'rsatkich barmoq steril salfetka yoki ro'molcha bilan o'ralgan holda, bemorning og'zi va halqumi begona narsalardan tozalanadi. 2."Og'izdan og'izga" usulida sun'iy nafas berish:Yordam ko'rsa tutuvchi bemor yoniga joylashadi.Bir qo'l ostidan bemor ning bo'ynini ushlab, ikkinchi qo'l bilan pesho nasini bosadi va boshini maksimal orqa ga egadi. Ikki barmoq bilan burunni bekitadi, ikkinchi qo'li bilan og'izni biroz ochadi. Og'iz orqali mahkam yopib , kuchli va tez nafas (0.8–1.0litr) yuboradi.Bemor passiv ravishda nafas chiqaradi Sanitar-gigiyena uchun nafas berishda steril salfetka yoki bintdan foydalaniladi, ammo qalinmato qo'llanilmaydi. Kattalarda nafas chastotasi: daqiqasiga 14–16 marta. To'g'ri bajarilayotganini ko'krak qafasi ning harakati bilan
----	--	--	--	--

aniqlanadi: nafas olayotganda ko'tarilishi, chiqarayotganda tushishi.

3 Og'izdan burunga" usulida sun'iy nafas berish: Pastki jag' shikastlanganda yoki og'iz ochilmasa qo'llaniladi. Bosh orqaga egiladi, bir qo'l peshonada, ikkinchisi bilan pastki jag' yuqo riga ko'tariladi va og'iz yopiladi. Burun ni lablari bilan qamrab, nafas yuboriladi.

4. AMBU moslamasi bilan sun'iy nafas: Niqob bemorning yuziga qo'yiladi, og'iz va burunni to'liq yopadi.

Niqobning yuqori (burun qismi) qismi bosh barmoq bilan,

pastki qismi esa III, IV va V barmoqlar yordamida jag'ni yuqoriga ko'tarib mahkamlanadi.

II barmoq niqobning pastki qismini mahkam ushlab turadi. Bosh orqaga egilgan holatda bo'lishi lozim. Bo'sh qo'l bilan Ambu xaltachasi ritmik tarzda siqiladi — nafas yuboriladi.

Nafas chiqishi maxsus klapan orqali

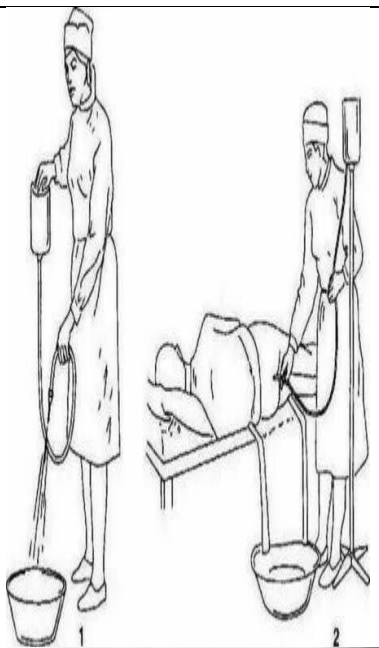
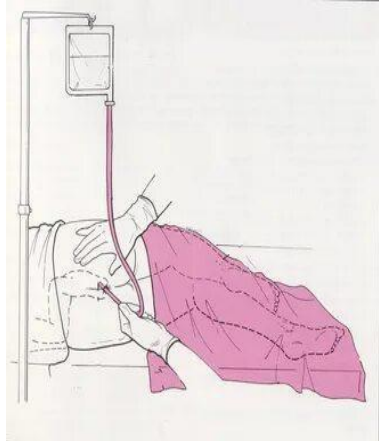
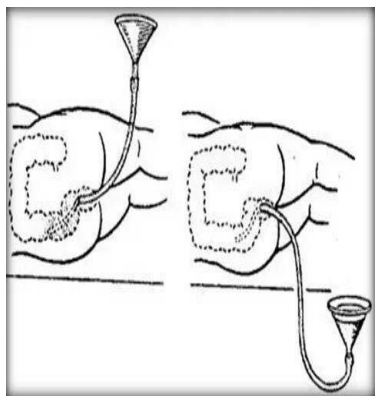
				atmosferaga chiqadi 5. Sun'iy nafas yurak massaji bilan birga qo'llanganda: Tavsiya etilgan nisbat: 2 ta sun'iy nafas : 15 ta yurak siqilishi (2:15). Sun'iy nafas berish vaqtida yurak massaji to'xtatiladi, ammo bu tanaffus 3 soniyadan oshmasligi lozim
11	Pulsoksimetr		pulsoksimetr, ruchka, stul yoki kushetka (mijoz uchun).	Tibbiyot xodim quyidagi qadamlarni bajarishi lozim: Qo'llarni sovun bilan yuving; Pulsoksimetriyani o'tkazishdan oldin tekshirilayotgan barmoqning terisi toza ekanligiga va tirnoq ustida lak yo'qligiga ishonch hosil qiling; Pulsoksimetrini yoqing; Pulsoksimetrini mijozning barmog'iga qo'ying; Bir necha soniya kuting; Pulsoksimetr aniq signalini olganida, ekranda yurak urushi va saturatsiya aks etadi;

12	Oshqozonni yuvish ketma ketligi.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION VectorStock VectorStock.com/6372085 Оборудование для экстренного промывания желудка довольно простое, однако необходимо помнить, что трубка, введенная в желудок, должна быть стерильной.	Steril, yo'gon me'da zondi, voronka, 1 chelak yuvish uchun eritma (4,2% li natriy gidrokarbonat eritmasi, suv), 1 litrli ko'zacha, klyonkali fartuk, klyonka, suv solish uchun tog'ora, sochiq, "Janye" shpritsi, qo'lqop.	1. Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi; 2. Qo'l yuviladi va quritiladi; 3. Fartuk va qo'lqop kiyiladi; 4. Bemordan ko'ylak tugmachalarini yechish so'raladi; 5. Bemor to'g'ri o'tqaziladi: stulga suyangan holda boshi oldinga engashgan, oyoqlari bir oz ochilgan holda o'tqaziladi; 6. Bemorning bo'yin va ko'kragiga klyonka fartuk tutiladi; 7. Pinset yordamida steril, nam zond olinadi. O'ng qo'l bilan yopiq uchidan 10-15 sm oraliqda ushlanadi, chap qo'l bilan ikkinchi uchi ushlanadi; 8. Me'daga qancha santimetrda zond kiritilishi aniqlanadi; 9. Bemordan og'iz ochish va burun orqali chuqur nafas olish so'raladi. Zondningyopiq uchi til ustiga qo'yiladi; 10. Bemordan yutinishi so'raladi. Har bir yutinganda zond asta-sekin
----	----------------------------------	---	---	--

yuboriladi. Zond belgilangan qismigacha kiritiladi;
 11. Zondning ikkinchi uchiga voronka kiygiziladi;
 12. O'rnatilgan voronka bemorning tizzasigacha tushuriladi va yuvush uchun tayyorlangan eritma bilan to'ldiriladi;
 13. Eritma solingan voronka asta-sekinlik bilan ko'tariladi.
 14. Voronka yana asta-sekin tizzagacha tushiriladi va ichidagi suyuqlik tog'oraga tushuriladi;
 15. Muolaja me'dadan toza suv tushguncha 15 -16 marta qaytariladi;
 16. Salfetka bilan zond uchi o'raladi;
 17. Asta-sekinlik bilan zond me'dadan chiqariladi va salfetka bilan artiladi;
 18. Bemor oldidan klyonka olinadi va ishlatilgan asboblarni zararsizlantiriladi;
 19. Qo'lqop va fartuk yechiladi va zararsizlantiriladi;
 20. Me'da yuvilgandan so'ng bemor ahvoli kuzatiladi.

13.	Sifonli huqna o'tkazish ketma ketligi.	HANDS WASHING MEDICAL INSTRUCTION 	Suyuq sovun, bir martalik qog'oz salfetka, vazelin, bir martalik qo'lgop, kleyonka fartuk. Steril yo'g'on naycha, lotok, kleyonka, katta taglik, shpatel. Hajmi 1 litrli voronka, 10-12 litr qaynatilgan, harorati 37C li suv solingan idish, 1litr hajmdagi krujka. Voronka, yuvindi suvlar uchun idish. 0,5% gipoxlorid natriy eritmasi	1 .Bemorga muolaja maqsadi tushuntiriladi; . Qo'l yuviladi va quritiladi; . Fartuk va qo'lgop kiyiladi; . Bemordan ko'ylak tugmachalarini yechish so'raladi; . Bemor to'g'ri o'tqaziladi: stulga suyangan holda boshi oldinga engashgan, oyoqlari bir oz ochilgan holda o'tqaziladi; 6.Bemorning bo'yin va ko'kragiga klyonka fartuk tutiladi; 7.Pinset yordamida steril, nam zond olinadi. O'ng qo'l bilan yopiq uchidan 10-15 sm oraliqda ushlanadi, chap qo'l bilan ikkinchi uchi ushlanadi; . Me'daga qancha santimetrda zond kiritilishi aniqlanadi; . Bemordan og'iz ochish va burun orqali chuqur nafas olish so'raladi. Zondning yopiq uchi til ustiga qo'yiladi; 10.Bemordan yutinishi so'raladi. Har bir yutinganda zond asta-sekin yuboriladi. Zond belgilangan qismigacha kiritiladi;
-----	--	---	--	--

		   	11.Zondning ikkinchi uchiga voronka kiygiziladi; .Oʻrnatilgan voronka bemor tizzasigatushuriladi va yuvush uchun tayyorlangan eritma bilan toʻldiriladi; .Eritma solingan voronka asta-sekinlik bilan koʻtariladi. .Voronka asta-sekin tizzagacha tushiriladi va ichidagi suyuqlik togʻoraga tushuriladi; .Muolaja meʼdan toza suv tushguncha 15 -16 marta qaytariladi; 16.Salfetka bilan zond uchi oʻraladi; .Asta-sekinlik bilan zond meʼdan chiqariladi va salfetka bilan artiladi; .Bemor oldidan klyonka olinadi va asboblarni zararsizlantiriladi; .Qoʻlqop va fartuk yechiladi va zararsizlantiriladi; 20.Meʼda yuvilgandan soʻng bemor ahvoli kuzatiladi.
--	--	--	---

4.0.DASTURNI AMALGA OSHIRISHNING TASHKILIY-PEDAGOGIK TA'MINOTI

4.1. O'quv bazalari:

Respublika o'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirish markazi Andijon filiali Bobosadin ko'chasi 18 uy,

Amaliyot bazasi: davolash profilaktika muassasalari qoshidagi o'quv bazalari.

4.2. Mashg'ulotlarni o'tkazish uchun zarur jixozlar ruyxati:

Modul buyicha dars olib borish uchun nazariy, amaliy va seminar darslar o'tiladigan o'quv auditoriyalari.Multimediali jamlanma: slaydlar to'plami bo'lgan rrt ko'rinishli ma'ruzalar, SD diskda ko'rgazma materiallar, ekran, videofilmlar. Klinik amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash trening o'quv xonasi mulyaj, fantom, jihozlar, tarqatma materiallar, oraliq nazorat savollarining elektron ko'rinishi – 75 ta,yakuniy attestatsiya uchun vaziyatli masalalar- 20 ta va test savollari 500 ta,amaliy ko'nikmalar ro'yxati 26 ta. Mavzular bo'yicha turli jadvallar, tasviriy ko'rgazma va qo'llanmalar.

4.3. ADABIYOTLAR RO'YXATI:

4.3.1. Qonunchilik va meyoriy-huquqiy xujjatlar:

1.O'zbekistonRespublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi “Tibbiyot va farmasevtika ta'limi va ilm-fani tizimini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ- 4310-son qarori.

2. O'zbekistonRespublikasi Prezidentining2020 yil 7 apreldagi “Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va yanada uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ 4666-sonli qarori.

3.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining18.12.2018 yil PQ 4063-sonli “Yuqumli bo'lmagan kasalliklarning profilaktikasini, sog'lom turmush tarzini qo'llab –quvvatlash va aholining jismoniy faolligi darajasini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida” gi Qarori

4.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 11noyabr PF 4887-sonli “Aholining sog'lom ovqatlanishi va jismoniy faolligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risidagi” farmoni

5.O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli “Tibbiy-sanitariya va farmasevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish buyicha me'yoriy xujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi” buyrug'i.

6.O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining me'yoriy hujjatlari.

4.3.2. Asosiy adabiyotlar.

1. E.E.Qobilov F.S.Raupov “Bolalarda xirurgik kasalliklar” Toshkent 2017-yil

2. F.N.Nishonov, B.R.Abdullajonov “Xirurgik kasalliklar” darslik 2020-yil

3. A.J.Hamrayev “Xirurgiya”2008-yil

4. A.S.Sulaymonov “Bolalar xirurgiyasi” darslik 2000-yil

5. V.H.Turakulov "Xirurgiyada xamshiralik parvarishi" o'quv qo'llanma 2019-yil
6. V.N.Turakulov "Xirurgiyada hamshiralik ishi" Toshkent 2018-yil
7. G I Sodikova " Zamonaviy jarroxlikda hamshiralik ishi" o'quv uslubiy qo'llanma 2021-yil
8. I.A.To'xtasinov "Xirurgiyada hamshiralik ishi" yo'riqnoma 2024-yil
9. F.J.Latipova "Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi amaliy ko'nikmalar" to'g'risida yo'riqnoma 2024-yil
10. K.E.Melbayeva "Aseptika antiseptika va dizenfeksiya" o'quv uslubiy qo'llanma 2025-yil
11. G.K.Murodova " Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi" o'quv uslubiy qo'llanma 2026-yil
12. I.I.Amanov "Xirurgiyada va reanimatsiyada hamshiralik parvarishi" o'quv uslubiy qo'llanma 2024- yil
13. M.T.Xakimova, S.T.Utanboyev Shok va uning turlari o'quv uslubiy qo'llanma 2025-yil
14. Z.Xayitboyeva "Shoklarda shoshilinch tez tibbiy yordam ko'rsatish" o'quv uslubiy qo'llanma 2022-yil
15. D.Ch.Xujakulova "Jarrohlikda qo'llaniladigon amaliy ko'nikmalar to'plami" o'quv uslubiy qo'llanma 2024-yil
16. G.B.Djalalova "Yumshoq to'qimalarning ochiq jarohatlari" o'quv uslubiy qo'llanma 2024-yil
17. I.I.Amanov "Xirurgiyada va reanimatsiyada hamshiralik parvarishi" o'quv uslubiy qo'llanma 2024- yil
18. G.F.Rashidova "Xirurgik yo'l bilan davolanayotgan bemorlarda xamshira ishining xususiyatlari" uslubiy qo'llanma 2025-yil

4.3.3. Tavsiya etilgan adabiyotlar:

1. U.Y.Ergashev. "Xirurgik kasalliklar" Toshkent 2021 y
2. A.J.Hamrayev, A.V/Alimov, T.S.A'zamxo'jayeva "Xirurgiya va reanimatsiya asoslari" Toshkent 2017y
3. V.YE.Avakov, O.V. Churilova, A.M.Sharipov: "Rukovodstvo po okazaniyu pervoy neotlojnoy dovrachebnoy pomoshi." 2010y.
4. Y.Allayorov, Y.Tojiboyev: "Favqulotda vaziyatlarda tez tibbiy yordam asoslari". 2007 y. Toshkent.

5. Avtoklavlash va sterilizatsiyalash texnika xavfsizligi bo'yicha o'rta tibbiyot xodimlari uchun o'quv uslubiy qo'llanma. Toshkent. 2009. y
6. G.M.Semenov: "Sovremenniy xirurgicheskiye instrumenty". 2013 g.
7. N.V.Barikina, V.G.Zaryanskaya: "Sestrinskoye delo v xirurgii". 2008 g
8. Bekmurodova M.: "Jarrohlik va reanimatsiya asoslarida hamshiralik ishi". Toshkent. "Abu Ali ibn Sino" nashriyoti, 2003 yil.
9. "Ko'z kasalliklari". M.Xamidova, Z.Boltayeva. Toshkent 2016 yil.
10. M.S.Yusupova, G.Y.Nazarova, S.S. Shaimova: "Quloq, tomoq va burun kasalliklari". Toshkent. "Talqin" nashriyoti. 2009 yil.
11. F.S.Yuldasheva, S.M.Aripova: "Ko'z kasalliklari". CHo'lpon nomidagi nashriyot matbaa ijodiy uyi, Toshkent 2007 yil.

4.3.4. Elektron ta'lim resurslari:

1. O'zR Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi – www.edu.uz
2. O'zR Sog'liqni saqlash vazirligi - www.minzdrav.uz
3. Medpoisk <http://www.medpoisk.ru/>
4. Russkiy meditsinskiy server <http://www.rusmedserv.com/>
5. Meditsinskiy katalog ROS-MEDIC <http://ros-medic.ru>
6. www.adti.uz
7. <http://www.medlinks.ru>

5. Oraliq nazorat

Oraliq nazorat – sikl davomida o'quv dasturining (bir necha mavzularni o'z ichiga olgan) moduli tugallangandan keyin tinglovchilarining bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baxolash usuli. Oraliq nazorat test, suxbat, vaziyatli masala yechish, yozma ish, amaliy ko'nikmalarni baxolash yoki ularni kombinatsiyalangan shakllarda o'tkaziladi, aniq ishlab chiqilgan baholash mezonlari bo'yicha baxolanadi va natijalari gurux jurnalida qayd etiladi.

Andijon filialida malaka oshirish kurslaridagi oraliq nazoratlar bir marotaba og'zaki so'rov shaklida o'tilgan mavzular asosida nazariy amaliy savollarni o'z ichiga olgan xolda 5 ta savoldan iborat biletlar yordamida amalga oshiriladi. Har bir to'g'ri javobga maksimal 20 balldan (%) beriladi, o'tish balli 60 ball (%). Oraliq nazoratdan o'tgan tinglovchilar nazoratning keyingi bosqichi Yakuniy attestatsiyaga qo'yiladi.

Oraliq nazorati uchun biletlar.

1-Bilet.

1. Xirurgiya fani haqida tushuncha: xirurgik davolash usullari, operatsion davolash xususiyatlari.
2. Qon ketishida uchraydigan asoratlari.
3. Jaroxatlar haqida tushuncha, turlari, belgilari, davosi.
4. Onkologik bemorlarni tekshirish va davolash usullari.

5. Oftalmologik kasalliklarni tekshirish va davolashning zamonaviy usullari va bemorlarda hamshiralik parvarishini olib borish.

2-Bilet.

1. Jarrohlik ishini tashkil qilish.
2. Suyaklarni sinishi va bo'g'inidan chiqishi bilan kasallangan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.
3. "O'tkir qorin og'rig'i" haqida tushuncha.
4. Onkologiyada tibbiyot deontologiyasi asoslari, bemorlarni ruhan o'zini idora etishga o'rgatish.
5. Kuyish, sovuq olish, elektratravmada birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, bemorlarni parvarish qilish.

3-Bilet.

1. Aseptika va antiseptika asoslari.
2. Xirurgik bemorlarni davolash xususiyatlari.
3. Operatsiyadan oldingi va operatsiyadan keyingi davr tushunchalari.
4. Bajarilish vaqtiga ko'ra operatsiya turlari.
5. Ko'krak qafasi shikastlarida birinchi yordam kursatish.

4-Bilet.

1. Sog'liqni Saqlash Vazirligining (SSV) jarroxlikka oid buyruqlari bilan tanishish.
2. Bemorni narkozga tayyorlash.
3. Qon ketish tushunchasi, tasnifi, turlari, belgilari.
4. Qon ketishini vaqtinchalik va uzil-kesil to'xtatish usullari
5. Gemostatik dori-vositalari.

5-Bilet.

1. Ko'krak qafasi shikastlari.
2. Xirurgik infeksiya tushunchasi, tasnifi, tarqalish yo'llari.
3. Qon ketishida uchraydigan asoratlar.
4. Kalla-miya shikastlari sabablari, klinik belilari, shoshilinch yordam ko'rsatish va bemorlarni parvarish qilish.
5. Nafas a'zolari va ko'krak qafasining xirurgik kasalliklarida hamshiralik parvarishi xususiyatlari.

6-Bilet.

1. Ko'krak qafasi shikastlari.
2. Nafas a'zolari va ko'krak qafasining xirurgik kasalliklarida hamshiralik parvarishi xususiyatlari.
3. Onkologik bemorlarni tekshirish va davolash usullari.
4. Bajarilish vaqtiga ko'ra operatsiya turlari.
5. Qon ketishida uchraydigan asoratlar.

7-Bilet.

1. Jaroxatlar haqida tushuncha, turlari, belgilari, davosi.
2. Qoqshol, gazli gangrena, quturish kasalliklarining oldini olish.
3. Kalla miya shikastlarida va miyaga qon quyilganda hamshira parvarishi xususiyatlari.
4. O'smalar haqida tushuncha va turlari.
5. Onkologiyada tibbiyot deontologiyasi asoslari, bemorlarni ruhan o'zini idora etishga o'rgatish.

8-Bilet.

1. Ko'krak qafasi shikastlari.
2. Og'riq va og'riqsizlantirish haqida tushuncha, og'riqsizlantirish turlari.
3. Operatsiyadan oldingi va operatsiyadan keyingi davr tushunchalari.
4. Kuyish, sovuq olish, elektratravmada birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, bemorlarni parvarish qilish.
5. O'smalar haqida tushuncha va turlari.

9-Bilet.

1. Bemorni narkozga tayyorlash.
2. Yallig'lanishning asosiy mahalliy belgilari.
3. Suyaklarni sinishi va bo'g'inidan chiqishi bilan kasallangan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.
4. Onkologik bemorlarni tekshirish va davolash usullari.
5. Favqulotda xolatlarda tez tibbiy yordam ko'rstish.

10-Bilet.

1. Otorinolarinologik kasalliklarni tekshirish, davolashning zamonaviy usullari va bemorlarda hamshiralik parvarishini olib borish.
2. Xavfli va xavfsiz o'smalarning xususiyatlari.

3. Ko'krak qafasi shikastlarida yordam kursatish.
4. Gemostatik dori-vositalariga kaysilar kiradi.
5. Xirurgik infeksiya tarqalishini oldini olish chora – tadbirlari.

11-Bilet.

1. Qon ketish tushunchasi, tasnifi, turlari, belgilari.
2. Xirurgik infeksiya tarqalishini oldini olish chora – tadbirlari.
3. Operatsiyadan keyingi asoratlari.
4. Xirurgik infeksiya tushunchasi, tasnifi, tarqalish yo'llari.
5. Qon ketishini vaqtinchalik va uzil-kesil to'xtatish usullari.

12-Bilet.

1. Bemorni narkozga tayyorlash.
2. Bajarilish vaqtiga ko'ra operatsiya turlari.
3. Xirurgik bemorlarni davolash xususiyatlari.
4. Urologik kasalliklarni tekshirish usullari.
5. Kuyish, sovuq olish, elektratravmada birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, bemorlarni parvarish qilish.

13-Bilet.

1. Operatsiyadan oldingi va operatsiyadan keyingi davr tushunchalari.
2. Aseptika va antiseptika asoslari.
3. Qon ketishida uchraydigan asoratlari.
4. Yallig'lanishning asosiy mahalliy belgilari.
5. Jaroxatlar haqida tushuncha, turlari, belgilari, davosi.

14-Bilet.

1. Xirurgik infeksiya tushunchasi, tasnifi, tarqalish yo'llari.
2. O'smalar haqida tushuncha va turlari.
3. "O'tkir qorin og'rig'i" birinchi yordam kursatish.
4. Ko'krak qafasi shikastlari.

5. Gemostatik dori-vositalariga nimalar kiradi.

15-Bilet.

1. Aseptika va antiseptika asoslari.
2. Qon ketish tushunchasi, tasnifi, turlari, belgilari.
3. Xirurgik infeksiyani davolash va bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.
4. Qoqshol, gazli gangrena, quturish kasalliklarining oldini olish.
5. "O'tkir qorin og'rig'i" da birinchi yordam kursatish.

6.YAKUNIY ATTESTATSIYA

6.1. Yakuniy attestatsiyaga qo'yiladigan talablar Yakuniy attestatsiya O'zbekiston Respublikasi Sog'liqnisaqlash Vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli buyruq 3-ilovasidagi «Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish ta'lim muassasalarida tinglovchilarning kasbiy bilim va ko'nikmalarini baholash to'g'risidagi Nizom» asosida o'tkaziladi. Umumiy malaka oshirish kurslarida Yakuniy attestatsiyaga Oraliq nazoratdan o'tgan tinglovchilar kiritiladi.

Nazoratning ushbu turi quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

-Test sinovi;

-Amaliy ko'nikmani baxolash bosqichlarida amalga oshiriladi

-Yakuniy suhbat (Imtixon)

Test sinovi – malaka oshirish o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqilgan test banki asosida o'tkaziladi. Test sinovi natijalari quyidagicha baxolanadi: to'plangan to'g'ri javoblar xajmi umumiy test topshirig'ining 60 % va undan ortiqni tashkil etganda "O'tdi", 59% va undan kam natijaga erishilganda — "O'tmadi" deb baxolanadi. Tinglovchining tayanch bilimlarini aniqlash va yakuniy test sinovini o'tkazish uchun mazkur malaka oshirish kursi dasturi doirasida tuzilgan bir xil test topshiriqlari bankidan foydalaniladi. Tinglovchiga test topshiriqlari bankidan 50 tadan kam bo'lmagan xajmda test topshiriqlari beriladi. Har bir to'g'ri javob 2 balldan baholanadi.

Yakuniy attestatsiyaning amaliy ko'nikmani baxolash bosqichiga test sinovidan o'tgan tinglovchilar qo'yiladi. Amaliy ko'nikmani baxolashda o'rta tibbiyot va farmasevtika kadrlari malakasini oshirish va ularni ixtisoslashtirishga qo'yilgan amaldagi Davlat talablari va malaka talablari doirasida tinglovchi tomonidan amalga oshirilishi lozim ko'nikmalar sinovdan o'tkaziladi. Baxolash natijalari "O'tdi" va "O'tmadi" deb belgilanadi.

Yakuniy suhbat shaklida tinglovchilarga har biri 5 ta savoldan iborat 2 ta vaziyatli masaladan iborat bilet beriladi. Vaziyatli masalalarni yechish natijasi

mazkur vaziyatli masalada belgilangan savollarga berilgan to'g'ri javoblar soni asosida shakllantiriladi . Har bir savolga berilgan to'g'ri javoblar maksimal 10 balldan baholanadi.Nazoratning ushbu to'g'ri berilgan umumiy to'g'ri javoblar soni 7 ta (70%) va undan ortiq bo'lganda –“ o'tdi”, 6 ta va undan kam bo'lgan xollarda –“o'tmadi “ sifatida baxolanadi.

6.2 Nazorat savollar

1. Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishining maqsadi va vazifalari nimalardan iborat?
2. Jarrohlik bo'limida hamshiraning huquq va majburiyatlarini aytib bering.
3. Jarrohlik bo'limida sanitariya-gigiyena tartib-qoidalari qanday tashkil etiladi?
4. Aseptika va antiseptika tushunchalari hamda ularning asosiy tamoyillarini tushuntiring.
5. Jarrohlik infeksiyasining oldini olishda hamshiraning roli qanday?
6. Tibbiyot xodimlarining qo'lini ishlov berish usullari va bosqichlarini ayting.
7. Sterilizatsiya nima va uning asosiy usullarini sanab bering.
8. Dezinfeksiya va sterilizatsiya o'rtasidagi farq nimada?
9. Jarrohlik asbob-uskunalarini sterilizatsiyaga tayyorlash bosqichlari qanday?
10. Operatsion blokning tuzilishi va ishlash tartibini tushuntiring.
11. Operatsion hamshiraning vazifalari nimalardan iborat?
12. Jarrohlik bemorini operatsiyaga tayyorlash bosqichlarini ayting.
13. Bemorni operatsiyadan oldingi psixologik tayyorlashning ahamiyati nimada?
14. Operatsiyadan oldingi laborator va instrumental tekshiruvlarga nimalar kiradi?
15. Jarrohlik amaliyotlarida ishlatiladigan asosiy asboblarni sanab bering.
16. Jarrohlik chok materiallari va ularning turlarini ayting.
17. Jarrohlik bog'lov materiallariga nimalar kiradi?
18. Operatsiya vaqtida hamshiraning aseptika qoidalariga rioya qilishi qanday nazorat qilinadi?
19. Operatsiyadan keyingi davr nima va uning bosqichlarini tushuntiring.
20. Operatsiyadan keyingi bemor parvarishining asosiy tamoyillarini ayting.
21. Operatsiyadan keyingi erta asoratlarni sanab bering.
22. Operatsiyadan keyingi kech asoratlari va ularning profilaktikasi qanday?
23. Jarrohlik bo'limida og'riq sindromini baholash va nazorat qilish usullari qanday?
24. Operatsiyadan keyingi yara parvarishi qanday amalga oshiriladi?
25. Jarrohlik yaralarining tasnifi va bitish bosqichlarini tushuntiring.
26. Yiringli jarrohlik infeksiyalari turlarini sanab bering.
27. Yiringli yara bog'lamini almashtirish texnikasini tushuntiring.
28. Drenajlar nima va ularning qanday turlari mavjud?

29. Jarrohlik amaliyotida qo'llaniladigan drenajlarga parvarish ko'rsatish qoidalarini qanday?
30. Qon ketishning turlari va ularni vaqtinchalik to'xtatish usullarini ayting.
31. Qon yo'qotish darajasini baholashda hamshiraning vazifalari nimalardan iborat?
32. Gemorragik shok nima va uning klinik belgilari qanday?
33. Shok holatida hamshiraning shoshilinch yordam algoritmini tushuntiring.
34. Qon va qon komponentlarini quyish qoidalarini ayting.
35. Gemotransfuziya vaqtida kuzatilishi mumkin bo'lgan asoratlar qanday?
36. Infuzion terapiya o'tkazishda hamshiraning vazifalari nimalardan iborat?
37. Venoz kateterlarga parvarish ko'rsatish qoidalarini ayting.
38. Jarrohlik amaliyotida qo'llaniladigan og'riqsizlantirish usullarini sanab bering.
39. Mahalliy va umumiy anesteziyaning afzalliklari hamda kamchiliklarini tushuntiring.
40. Anesteziyadan keyingi bemor kuzatuvi qanday olib boriladi?
41. Jarrohlik bo'limida tromboemboliyaning oldini olish chora-tadbirlari qanday?
42. Jarrohlik bemorlarida ovqatlantirish va parhez terapiyasining ahamiyatini tushuntiring.
43. Enteral va parenteral oziqlantirishning o'ziga xos xususiyatlari qanday?
44. Jarrohlik bo'limida tibbiy chiqindilarni saralash va utilizatsiya qilish qoidalarini ayting.
45. Favqulodda holatlarda (anafilaktik shok, kollaps, yurak to'xtashi) hamshiraning harakatlari qanday bo'ladi?
46. Reanimatsion chora-tadbirlar (BLS) bosqichlarini tushuntiring.
47. Jarrohlik bo'limida tibbiy hujjatlarni yuritish tartibi qanday?
48. Jarrohlik bo'limida bemor xavfsizligini ta'minlash tamoyillarini ayting.
49. Zamonaviy minimal invaziv (laparoskopik, endoskopik) jarrohlik usullarida hamshiraning vazifalari nimalardan iborat?
50. Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishini takomillashtirishda innovatsion texnologiyalar va xalqaro standartlarning ahamiyatini tushuntiring.

6.3.YAKUNIY ATTESTATSIYA UCHUN TEST SAVOLLARI

1-variant

1. Birlamchi xirurgik ishlov (BXI, PXO) antiseptikaning qaysi metodi hisoblanadi;
 - 1.) Ximiyaviy;
 - 2.) Biologik;
 - *3.) Mexanik;
 - 4.) Fizikaviy;

2. Jarohatni drenajlash antiseptikaning qaysi metodi hisoblanadi.

- 1.) Ximiyaviy;
- *2.) Fizikaviy;
- 3.) Mexanik;
- 4.) Biologik;

3. Ferment vositalari foydalanish antiseptikaning qaysi metodiga xos.

- 1.) Mexanik;
- 2.) Fizikaviy;
- 3.) Ximiyaviy;
- *4.) Biologik;

4. Xirurgik antiseptik vositalardan qo‘lning zararsizlantirish uchun hozirgi paytda qaysi vositalar ishlatiladi.

- 1.) Xloramin B- 0,25%;
- *2.) Pervomur 2,4% yoki S-4 eritma;
- 3.) Nashatir spirt- 0,5%;
- 4.) Xloramin B- 0,5%;

5. Xirurgiyada perikis vodorod eritmasining qaysi % lari ishlatiladi.

- 1.) 1-2%li;
- 2.) 4%li;
- *3.) 3-6%li;
- 4.) 33%li;

6. 1 litr yuvuvchi eritma tayyorlash uchun 33% li perikis vodorod, sovun kukuni va suvdan qancha nisbat olinadi.

- *1.) 15ml. 33% H_2O_2 + 5gr. sovun kukuni + 980ml. suv;
- 2.) 10ml. 33% H_2O_2 + 10gr. sovun kukuni + 980ml. suv;
- 3.) 25ml. 33% H_2O_2 + 5gr. sovun kukuni + 970ml. suv;
- 4.) 5ml. 33% H_2O_2 + 5gr. sovun kukuni + 990ml. suv;

7. O‘tkir qon yo‘qotishga sababchi omillar.

- 1.) Oshqozon yarasi;
- 2.) Qonab turuvchi bovosil;
- *3.) Taloqning yorilishi;
- 4.) Turli xil gematomalar;

8. Qon oqishiga eng ko‘p sababchi omillar.

- *1.) Shikastlanish va jarohatlar;
- 2.) Ichki kasalliklar;
- 3.) Endokrin kasalliklar;
- 4.) Yuqumli kasalliklar;

9. Parenximatoz qon ketishni to'xtatishning ishingli usuli.
- 1.) Qon qutishi;
 - 2.) Sovuq muzli xaltalar qo'yish;
 - *3.) Operatsiya qilish;
 - grokeyn 4.) Qon ivuvchanligini yaxshilash;
10. Oshqozon dan qon ketganda axlatda qanday o'zgarish quzatiladi;
- *1.) Qora (ko'mir) rangli;
 - 2.) Axlat o'zgarishsiz;
 - 3.) Oqilitir rangli;
 - 4.) Och-qizil rangli;
11. Gastroskopiya (EFGDS)ga ko'rsatmalar:
- 1.) Ichak tutilishi;
 - *2.) Oshqozon va 12 b/ichak yarasi;
 - 3.) Ichaklardan qon ketishi;
 - 4.) To'g'ri ichak o'simta kasalliklari;
12. To'g'ri ichak operatsiyalaridan oldingi tayorgarlik nimalardan iborat:
- 1.) Oshqozonni yuvish;
 - 2.) Yengil ertablarni nonushta;
 - 3.) Operatsiya kuni tozalovchi huqna o'tqazish;
 - *4.) Operatsiya oldi va operatsiya kuni tozalovchi huqna o'tkazish;
13. Operatsiya maydonini zararsizlantirishning davlat standartida (GOST) ishlatilayotgan vosita.
- 1.) Yod 5%li;
 - *2.) AXD- 2000li;
 - 3.) Spirt 96⁰li;
 - 4.) Brilliant yashili 1%li;
14. Operatsiyadan keyingi bog'lamdan qon chiqayandi hamshira qanday yul tutadi.
- 1.) Bog'lamni almashtiradi
 - *2.) Vrach chaqiradi;
 - 3.) Q/B ulchaydi;
 - 4.) Vikasol in'eksiya qiladi;
15. Bemorni shoshilinch operatsiyalarga tayyorlashda nimalar qilinadi.
- 1.) To'liq sanitar-gigienik tozalash;
 - *2.) Qisman sanitar tozalash va premedikatsiya o'tkazish;
 - 3.) Tozalovchi huqna qilish;
 - 4.) Qovuqni kateterlash;
16. Son suyagi singanda qanday shinadan foydalaniladi.

- 1.) Yelinskiy shinasi;
- *2.) Diterixs shinasi;
- 3.) Beler shinsi;
- 4.) SITO shinasi;

17. Jaroxatlardagi asosiy belgi.

- *1.) Qon ketishi;
- 2.) Og‘riq
- 3.) Shish;
- 4.) Chegaralangan harakat;

18. Kuyish shokida eng xarakterli belgilar.

- 1.) Q/B tushishi;
- *2.) Erektıl fazaning uzoq davom etishi;
- 3.) Xushdan ketishi;
- 4.) Qo‘p qon yo‘qotishi;

olpol

19. Xirurgik infeksiyani eng ko‘p chaqiruvchi mikroblar:

- 1.) Streptokokk;
- *2.) Stafılakokk;
- 3.) Ichak tayoqchasi;
- 4.) Qoqshol tayoqchasi;

20. Qoqshol kasaligining asosiy belgisi:

- 1.) Yorug‘dan qo‘rqish;
- 2.) Bosh og‘rigi;
- 3.) Baland temperatura;
- *4.) Muskullar tortushuvi;

21. Shyotkin –Blyumberg simptomi qanday bajariladi.

- 1.) Qorin chuqur palpatsiyasida;
- 2.) Qorin yuzani palpatsiyasida;
- *3.) Qorin chukur palpatsiyasi va qo‘lni tez olishda;

22. O‘tkir apenditsitda bemorning asosiy shikoyati:

- 1.) Q/B tushib ketish, taxikardiya;
- 2.) Darmonsizlash va sovuq ter bosishi;
- *3.) Qorindi og‘riq;
- 4.) Tilning oq karash tortsish;

23. Bemorga peritonit tashxisi qo‘ysa qanday yo‘l tutiladi;

- 1.) Og‘riq qoldiruvcha dori qilish va kasalxonaga olib berish;
- 2.) Antibiotiklar qilish;
- *3.) Qoringa sovuq qo‘yib kasalxonaga olib borish;
- 4.) Tozalovchi klizma qilish va oshqozonni yuvish;

24. O'tkir siydik tutilishida birinchi yordam.

- *1.) Siydik qonini kateterizatsiya qilish;
- 2.) Og'riq qoldiruvchi dorilar qilishi;
- 3.) Ko'kraq suyuqlik berish;
- 4.) Peshob (siydik) haydovchi vositalar berish;

25. Ketgutni zararsizlantirishning hozirgi zamon metodi (GOSTu - davlat standarti) bo'yicha.

- 1.) Avtoklavlash;
- *2.) Ionli nurlantirish;
- 3.) Pervomur (S-4 eritma);
- 4.) Qaynatish;

26. Proteolitik ferment vositalaridan foydalanish antiseptikaning qaysi turiga kiradi.

- 1.) Mexanik;
- 2.) Fizik;
- 3.) Kimiyaviy;
- *4.) Biologik;

27. Xirurgik asbob –uskunlarining eng ishlovchi metodi (GOSTu – davlat standarti) bo'yicha.

- 1.) Kuydirish bilan;
- 2.) Qaynatish;
- ldjol 3.) Avtoklavlash;
- *4.) Quriq issiqlik;

28. Qon ivuvchanligini oshiruvchi dori vositalari.

- 1.) Pituitrin;
- 2.) Adrenalin, noradrenalin;
- *3.) Vikasol, ditsinon;
- 4.) Fermentlar;

29. Qon o'rini bosuvchi vositalar:

- 1.) Albutsin va protein;
- *2.) Poliglyutsin va reopoliglyutsin;
- 3.) Gemodez;
- 4.) Atsesol, disol;

30. Gips qotishi tezligini kamaytirish uchun nima qiladi?

- *1.) Kraxmal qo'shish;
- 2.) Soda qo'shish;
- 3.) Natriy tuzi qo'shish;
- 4.) Amoniy tuzi qo'shish;

31. Gips qo'yishiga bint o'rami necha qavatdan iborat bo'ladi.

- 1.) 1-2;
- 2.) 2-3;
- 3.) 4-5;
- *4.) 6-8;

32. Gipsli bog'lamdan keyin bemorda og'riq paydo bo'lsa qanday yo'l tutiladi.

- 1.) Bog'lam yechiladi;
- *2.) Vrach chakiriladi;
- 3.) Bemor tinglantiriladi;
- 4.) Og'riq qaldiruvchi dori beriladi;

33. Axlatda och qizil rangli qon bo'lishi qaysi organdan qon ketishini bildiradi?

- 1.) Qizil o'ngachdan;
- 2.) Oshqozondan;
- 3.) Jigardan;
- *4.) To'g'ri ichakdan;

34. Jonlantirish (reanimatsiya) ketma-ketligi tartibi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan

- 1.) O'pka sun'iy nafas berish, yurakni tashqi massaj qilish;
- 2.) Yurakni massaj qilish, sun'iy nafas berish;
- *3.) Yuqori nafas yo'llari o'pka zuvchanligini ta'minlash, sun'iy nafas berish, yurakni tashqi massaj qilish;
- 4.) Ko'z qorachiqclarini kuzatish, sun'iy nafas berish;

35. Klinik o'lim (terminal xolat)da eng muxim belgilardan biri qaysi javobda to'g'ri?

- *1.) Nafas olishining to'xtashi yoki yuzani bo'lishi (1 minutda 8-10 marta)
- 2.) ES –hushining yo'qolishi;
- 3.) Ko'z korachiqclarini torayishini;
- 4.) Ko'krak sohasiga og'riq bo'lishi;

36. Nafas yo'llari o'tkazuvchanligining o'tkir buzilishini qanday holatlarda kuzatiladi chayqalishida?

- 1.) Bosh miya;
- *2.) Nafas yo'llariga yod jism tiqilganda;
- 3.) O'tkir bronxit kasallarida;
- 4.) Burunga yod jismlar tushib qolganida;

37. Operatsiyadan keyingi davrida (OKD) bemorning (terasi) tana harorati ko'tarilishi nimadan darak beradi.

- 1.) Ichak qon ketishidan;
- *2.) Jaroxatning yiringlashidan;

- 3.) Qobziyat (ich qotishini)dan;
- 4.) Ichak tutilishidan;

38. Rejali operatsiyadan oldin bemor ruhiy holati qanday yaxshilanadi.

- 1.) Terapevt – anesteziolog qurigi orqali;
- 2.) Klinik laboratoriya tekshiruvlari orqali;
- *3.) Premedikatsiya qilish orqali;
- 4.) Qon guruxini aniqlash orqali;

39. Operatsiyadan keyingi dastlabki davrda bemor parvarishiga nimalar kiradi?

- *1.) Bemor yotish rejimini tashkil etish;
- 2.) Bemor Q/B, PS, temperaturasini o'lchash;
- 3.) Bemor bog'lamlarni almashtiradi;
- 4.) Bemorni ovqatlantirish;

40. Qaysi tipdagi qon ketish hayot uchun xafliroq hisoblanadi.

- 1.) Venozli;
- *2.) Arteriyadan;
- 3.) Parenximatoz;
- 4.) Kapilyardan;

41. Bemor ko'krak qafasi, qorin sohasi va chap qo'li to'liq kuydi. Bemor tanasi necha % protsentga kuygan hisoblanadi?

- 1.) 9%ga;
- 2.) 18%ga;
- *3.) 27%ga;
- 4.) 54%ga;

42. Chaqaloqlarda tashqi yurak massaji 1 minutda necha marta amalga oshiriladi?

- 1.) 60 marta;
- 2.) 80 marta;
- 3.) 100 marta;
- *4.) 120 marta;

43. Katta yoshli bemorlarda o'pka-yurak reanimatsiyasi o'tkazilishida sun'iy nafas va tashqi massaj ketma –ketligi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan.

- 1.) 1:5;
- 2.) 1:15;
- 3.) 2:15;
- *4.) 2:30;

44. Tezlik bilan oshqozonni yuvish qachon amalga oshiriladi?

- 1.) Operatsiyadan oldingi davrda;
- 2.) Operatsiyadan keyingi davrda;
- *3.) O'tkir zaxarlanishdi;

4.) Qobziyatda;

45. Tug‘ruqdan keyin siydik qopini kateterlash (naychalakdan) maqsad nima?

- 1.) Og‘riq qoldirish;
- *2.) Bachadon qisqarishiga yordam berish;
- 3.) Qon ketishini oldini olish;
- 4.) Infeksiyalar oldini olish;

46. Qaysi biologik suyuqliklar bilan ishlaganda universal ehtiyoj choralari qo‘llanilish zarur?

- *1.) Qon, qin ajratmasi, sperma;
- 2.) So‘lik, siydik, tor;
- 3.) Qon o‘rini bosuvchi suyuqlar;
- 4.) Orqa miya suyuqliklari olishda;

47. Jarrohlik amaliyotida ishlatiladigan optik asboblarni qanday usul bilan sterilizatsiya qilinadi?

- 1.) Fizikaviy usul bilan;
- *2.) Kimyoviy usul bilan;
- 3.) Biologik usul bilan;
- 4.) Aralash usul bilan;

48. Ketgut qanday usul bilan sterilizatsiya qilinadi?

- 1.) Mexanik usul bilan;
- 2.) Fizikaviy usul bilan;
- *3.) Kimyoviy usul bilan;
- 4.) Biologik usul bilan;

49. Qo‘l S-4 (pervomur) eritma bilan yuqumsizlantirish necha bosqichdan iborat?

- 1.) 2- bosqichdan;
- 2.) 3- bosqichdan;
- *3.) 4- bosqichdan;
- 4.) 5- bosqichdan;

50. Qo‘l yuqumsizlantirish uchun xlorgeksidin biglyukanat (gibitan) eritmasining necha % li spirtli eritmasi ishlatiladi?

- *1.) 0,5% spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;;
- 2.) 1% li spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;;
- 3.) 2%li spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;;
- 4.) 3%li spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;;

2 - variant

1. Narkozning klinik o‘tishi necha bosqichdan iborat (izohlang)?

- *1.) 2- bosqichdan;
 - 2.) 3- bosqichdan;
 - 3.) 4- bosqichdan;
 - 4.) 5- bosqichdan;
2. Joyli og‘riqsizlantirishida qanday dori vositalari ishlatiladi.
- *1.) Novokain, lidokain, diksin, sovkain;
 - 2.) Novokain, dimedrol, analgin;
 - 3.) Baralgin, spazmolgin;
 - 4.) Promedol, omnapsin, morfin;
3. Infiltratli –novokain anesteziya metodi qaysi olim tomonidan ishlab chiqildi?
- *1.) A.V. Vishnevskiy;
 - 2.) Pavlov;
 - 3.) X.Griffit
 - 4.) Z.Makintosh
4. To‘qimalar shikastlanganda birinchi soatlarda qanday muolajalar qilinadi?
- 1.) Novokainli blokadalar;
 - *2.) Sovuq yoki muzli xaltalar;
 - 3.) Isitgich (grelka)lar;
 - 4.) Tuzli eritmalar;
5. Jarrohlik amaliyotida ishlatiladigan optik asboblarni qanday usul bilan sterilanadi?
- 1.) Fizikaviy usul bilan;
 - *2.) Kimyoviy usul bilan;
 - 3.) Biologik usul bilan;
 - 4.) Aralash usul bilan;
6. Ketgut qanday usul bilan sterilanadi?
- 1.) Mexanik usul bilan;
 - 2.) Fizikaviy usul bilan;
 - *3.) Kimyoviy usul bilan;
 - 4.) Biologik usul bilan;
7. Qo‘lning S-4 (pervomur) eritma bilan yuqumsizlantirish necha bosqichdan iborat?
- 1.) 2- bosqichdan;
 - 2.) 3- bosqichdan;
 - *3.) 4- bosqichdan;
 - 4.) 5- bosqichdan;
8. Qo‘lning yuqumsizlantirish uchun xlorgeksidin biglyukanat (gibitan) eritmasining necha % li spirtli eritmasi ishlatiladi?

- *1.) 0,5% spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;
- 2.) 1% li spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;;
- 3.) 2%li spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;;
- 4.) 3%li spirtli eritmasi 12,5 ml. xlorgeksidin + 500ml. 70⁰ spirt;;

9. Narkozning klinik o'tishi necha bosqichdan iborat (izohlang)?

- 1.) 2- bosqichdan;
- 2.) 3- bosqichdan;
- 3.) 4- bosqichdan;
- 4.) 5- bosqichdan;

10. Joyli og'riqsizlantirishida qanday dori vositalari ishlatiladi.

- *1.) Novokain, lidokain, diksin, sovkain;
- 2.) Novokain, dimedrol, analgin;
- 3.) Baralgin, spazmolgin;
- 4.) Promedol, omnapsin, morfin;

11.«S- 4» eritmasi kanday antiseptik moddalardan iborat?(4)

- 1) 33%-perskis vodorod +60% chumoli kislota;
- 2) 10%-perekis vodorod +85% chumoli kislota;
- 3) 100%-chumoli kislota» 5% kaliy permanganat;
- 4) 33%-perekis vodorod +85% chumoli kislota;

12. Xlorgeksidin - diglyukanat eritmasi kanday antiseptik moddalardan iborat?(1)

- 1) 20% xlorgeksidin+70% spirt;
- 2) 20%-Xlorgsksidin+96% spirt;
- 3) 40%-xlorgeksidin+70% spirt;
- 4) 5%-xlorid natriy+5% spirt;

13. Ximik antiseptik moddalarga nimalar kiradi?(2)

- 1) Streptomitsin, levomitsitin
- 2) Spirt. Formalin, kalin permogenat;
- 3) Fermentlar,
- 4)Vaksina va immun zorbodlar

14. Operatsion blokining zonalari kaysi tartibda tug'ri ko'rsatilgan?(3)

- 1) Steril zona, absolyut steril zona, xujalik zonasi, shartli steril zonasi;
- 2) Xujalik zonasi, shartli steril zona, steril zona, absolyut steril zonasi;
- 3) Absolyut steril zona, steril zona, shartli steril zona, xujalik zonasi;
- 4) Absolyut strsnl zona, shartli steril zona, steril zona, xujalik zonasi;

15. Narkoz vaqtida qanday asoratlarni kuzatiladi (4)

- 1) Nafas to'xtatib qilishi
- 2) yurak to'xtab qilish

- 3) taxikardiya, barikardiya
- 4) barcha javoblar to'g'ri

16. O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash vazirligini donor qoni va uning komponentlarini xavfsizligini ta'minlash to'g'risidagi qaror (4)

- 1) 245
- 2) 4
- 3) 83
- 4) 42

17. Bemorlarda aktiv immuniziyasini usulni qaysi preparatlarda utkadaladi?(1)

- 1. stafilakokkli anatoksin, antistafilakokkli gamma-globulin, aptistafilakokkli plazma;
- 2) bakteriofag;
- 3) dekaris;
- 4) kaliy permanganat;

18. Quruk issiklik bilan sterilizatsiya kiluvchi shkaflarda kanday rejimga amal kilinadi?(2)

- 1) 0.5 soat 200S da.;
- 2) 1 soat 180S da.;
- 3) 1 soat 220S da.;
- 4) 2 soat 180S da.;

19. Oksidlovnilarga nimalar kiradi?(2)

- 1) xlorli oxak;
- 2) H_2O_2 perekis vodorod, kaliy permanganat;
- 3) karbol kislota;
- 4) xloromin;

20. Biologik angiseptiklarga nimalar kiradi?(1)

- 1) vaksina va immun zaroblar;
- 2) sulfanilamidlar va antibiotiklar;
- 3) fermentlar;
- 4) oksidlovchilar va galoidlar;

21. O'zbekiston respublikasi SSVning № 575 buyrug'i qachon chiqarilgan va buyruq nomi O'zbekiston respublikasi bo'yicha "Xamshiralik ishi" to'g'risida?

- 1) 20/XII 1994y.;
- 2) 10/II 2000y.;
- 3) 20/III 2005y.;
- 4) 20/XI 2009y.;

22. Antibiotiklar tufayli kelib chikkan asoratlarga nimalar kiradi? (1)

- 1) disbakterioz, eshitish pasayishi, allergik reaksiya;
- 2) AD oshishi;
- 3) nafas tezlashishi;
- 4) PS tezlashishi;

23. Fizik antiseptikaga nimalar kiradi?(3)

- 1) magnitoterapiya;
- 2) mexanik ishlov;
- 3) ultratovush kavitatsiyasi, ultrofiolet nurlari bilan nurlanish;

24. Immun vositalariga nimalar kiradi?(2)

- 1) stafilakokkoin anatoksin;
- 2) kokshol anatoksini, koksholga karshi immun zardob, gamma-globulin, antistafilokokkli plazma;
- 3) magnitoterapiya;
- 4) mexanik ishlov;

25. Avtoklavda 2 atm bosimda qancha vaqtda xirurgik asboblarni sterilizatsiya qilinadi?(2)

- 1) 2 soat;
- 2) 45 min.;
- 3) 1 soat;
- 4) 1,5 soat;

26. Mexanik antiseptikaga kaysi usul tegishli?(1)

- 1) birlamchi xirurgik ishlov;
- 2) protokli deteniroyka;
- 3) yarani ultratovush kavitatsiyachi;
- 4) protokin fermentativ tializi;

27. Xirurg kulini S- 4 usulida ishlov berish vaqti necha min.?(1)

- 1) 1 min.;
- 2) 3 min.;
- 3) 4 min.;
- 4) 10 min.;

28. Xirurg qo'lini yodopirinda ishlov berish vaqti necha min.?

- 1) 4 min.;
- 2) 5 min.;
- 3) 10 min.;
- 4) 30 sek.;

29. S – 4 preparatining asosiy tarkibiy komponentlarini toping?(2)

- 1) vodorod peroksid + etil spirti;
- 2) vodorod peroksid + chumoli kislota;

- 3) vodorod peroksid + nashatir spirti;
- 4) vodorod peroksid + yodopirin;

30. Qayerdagi mikroblarni yo'qotish aseptika deyiladi?(3)

- 1) tanadagi;
- 2) yaradagi;
- 3) xavodagi, xirurgik asbobdagi, xirurg qo'lidagi;
- 4) nurlanishdagi

31. Antiseptika usulida nimalar qo'llaniladi?(2)

- 1) enzimoterapiya;
- 2) drenaj, nurlanish, rentgenoterapiya;
- 3) terini ishlash;
- 4) yuvish;

32. Mexanik antiseptikaga nimalar kiradi?(1)

- 1)terini ishlash, yuvish, birlamchi xirurg ishlov berish;
- 2) jaroxatda mikroblarni zararsizlantirish, mikroblarning jaroxatda rivojlanishini susaytirish;
- 3) infeksiyani oldini olish;
- 4) xavoda mikroblarni yo'qotish;

33. Mexanik antiseptikaning maqsadi qanday?(2)

- 1) jaroxatda qon aylanishini yaxshilash;
- 2) jaroxatda mikroblarni zararsizlantirish, mikroblarning jaroxatda rivojlanishini susaytirish;
- 3) infeksiyani oldini olish;
- 4) xavoda mikroblarni yo'qotish;

34. Drenajlarni quyishdan maksad nima?(3)

- 1) qon tuxtatish;
- 2) og'riqsizlantirish;
- 3) yot jismlarni chiqarish, yiringni chiqarish, jaroxatdan mikroblarni chiqarish;
- 4) yarani quritish;

35. Fizik antiseptikaga nimalar kiradi?(2)

- 1) jaroxat chetlarni kesish;
- 2) quritish, nurlash, tamprn kuyish;
- 3) birlamchi jarroxlik ishlov;
- 4) og'riqsizlantirish;

36. Kaysi antiseptiklar jaroxatda kislorod ajratib chikardi?(2)

- 1) karbol kislotasi;
- 2) vodorod perioksidi, kaliy permanganat;
- 3) spirt;

4) yod

37. Biologik antiseptikaga kaysi moddalar mansub?(1)

- 1) tripsin, penitsillin, Stafilokokkli anaksidin;
- 2) karbol kislotasi;
- 3) xlorgeksidin;
- 4) spirt;

38. Antibiotiklar gruxida kaysi moddalar kiradi?(4)

- 1) ftivazit;
- 2) streptotsid;
- 3) xlorgeksidin;
- 4) streptomitsin, levomitsetin;

39. Immun xolatni oshirish uchun nima ishlatiladi?(1)

- 1) stafilokokka karshi gammaglobulin, anatoksin, immunomodulin;
- 2) keng spektrli antibiotiklar?
- 3) gemodez;
- 4) xlorgeksidin;

40. Aseptika nima?

- 1.) Kasallik chaqiruvchi mikroblarni o'ldirish;
- 2.) Jaroxatdagi mikroblarni o'ldirish;
- *3.) Jaroxatga mikroblar tulishining oldini olish;
- 4.) Barcha tur mikroblarni yo'qotish;

41. Antiseptika nima?

- 1.) Kasallik chaqiruvchi mikroblarni o'ldirish;
- 2.) Barcha tur mikroblarni yo'qotish;
- 3.) Jaroxatga mikroblar tulishining oldini olish;
- *4.) Jaroxatdagi mikroblarni o'ldirish;

42. Sterillini nazorat qilishning asosiy metodi:

- 1.) Fizikaviy;
- 2.) Ximiyaviy;
- 3.) Biologik;
- *4.) Bakteriologik;

43. Ketgutni sterilizatsiya qilishning hozirgi zamon ishonchli usuli:

- 1.) Avtoklavlash;
- *2.) Ionli nurlantirish;
- 3) S-4 eritmasi;
- 4.) Qaynatish;

44. Birlamchi xirurgik ishlov (BXI, PXO) antiseptikaning qaysi metodi hisoblanadi;
- 1.) Ximiyaviy;
 - 2.) Biologik;
 - *3.) Mexanik;
 - 4.) Fizikaviy;
45. Jarohatni drenajlash antiseptikaning qaysi metodi hisoblanadi.
- 1.) Ximiyaviy;
 - *2.) Fizikaviy;
 - 3.) Mexanik;
 - 4.) Biologik;
46. Ferment vositalari foydalanish antiseptikaning qaysi metodiga xos.
- 1.) Mexanik;
 - 2.) Fizikaviy;
 - 3.) Ximiyaviy;
 - *4.) Biologik;
47. Xirurgik antiseptik vositalardan qoʻlni zararsizlantirish uchun hozirgi paytda qaysi vositalar ishlatiladi.
- 1.) Xloramin B- 0,25%;
 - *2.) Pervomur 2,4% yoki S-4 eritma;
 - 3.) Nashatir spirt- 0,5%;
 - 4.) Xloramin B- 0,5%;
48. Xirurgiyada perekis vodorod eritmasining qaysi % lari ishlatiladi.
- 1.) 1-2%li;
 - 2.) 4%li;
 - *3.) 3-6%li;
 - 4.) 33%li;
49. Oʻtkir qon yoʻqotishga sababchi omillar.
- 1.) Oshqozon yarasi;
 - 2.) Qonab turuvchi bovosil;
 - *3.) Taloqning yorilishi;
 - 4.) Turli xil gematomalar;
50. Bemorni shoshilinch operatsiyalarga tayyorlashda nimalar qilinadi.
- 1.) Toʻliq sanitar-gigienik tozalash;
 - *2.) Qisimdan sanitar tozalash va premedikatsiya oʻtqazish;
 - 3.) Tozalovchi huqna qilish;
 - 4.) Qovuqni kateterlash;

3 - variant

1. Jarohatni drenajlash antiseptikaning qaysi metodi hisoblanadi.
 - 1.) Ximiyaviy;
 - *2.) Fizikaviy;
 - 3.) Mexanik;
 - 4.) Biologik;
2. Qon oqishiga eng ko‘p sababchi omillar.
 - *1.) Shikastlanish va jarohatlar;
 - 2.) Ichki kasalliklar;
 - 3.) Endokrin kasalliklar;
 - 4.) Yuqumli kasalliklar;
3. Parenximatoz qon ketishni to‘xtatishning ishingli usuli.
 - 1.) Qon qutishi;
 - 2.) Sovuq muzli xaltalar qo‘yish;
 - *3.) Operatsiya qilish;
 - 4.) Qon ivuvchanligini yaxshilash;
4. Oshqozondan qon ketganda axlatda qanday o‘zgarish quzatiladi;
 - *1.) Qora (ko‘mir) rangli;
 - 2.) Axlat o‘zgarishsiz;
 - 3.) Oqilitir rangli;
 - 4.) Och-qizil rangli;
5. Gastroskopiya (EFGDS)ga ko‘rsatmalar:
 - 1.) Ichak tutilishi;
 - *2.) Oshqozon va 12 b/ichak yarasi;
 - 3.) Ichaklardan qon ketishi;
 - 4.) To‘g‘ri ichak o‘simta kasalliklari;
6. To‘g‘ri ichak operatsiyalaridan oldingi tayorgarlik nimalardan iborat:
 - 1.) Oshqozonni yuvish;
 - 2.) Yengil ertablarni nonushta;
 - 3.) Operatsiya kuni tozalovchi huqna o‘tqazish;
 - *4.) Operatsiya oldi va operatsiya kuni tozalovchi huqna o‘tkazish;
7. Operatsiya maydonini zararsizlantirishning davlat standartida (GOST) ishlatilayotgan vosita.
 - 1.) Yod 5%li;
 - *2.) AXD- 2000li;
 - 3.) Spirt 96⁰li;
 - 4.) Brilliant yashili 1%li;

8. Operatsiyadan keyingi bog‘lamdan qon chiqayandi hamshira qanday yul tutadi.

- 1.) Bog‘lamni almashtiradi
- *2.) Vrach chaqiradi;
- 3.) Q/B ulchaydi;
- 4.) Vikasol in'eksiya qiladi;

9. Bemorni shoshilinch operatsiyalarga tayyorlashda nimalar qilinadi.

- 1.) To‘liq sanitar-gigienik tozalash;
- *2.) Qisimdan sanitar tozalash va premedikatsiya o‘tqazish;
- 3.) Tozalovchi huqna qilish;
- 4.) Qovuqni kateterlash;

10. Son suyagi singanda qanday shinadan foydalaniladi.

- 1.) Yelinskiy shinasi;
- *2.) Diterixs shinasi;
- 3.) Beler shinsi;
- 4.) SITO shinasi;

11. Jaroxatlardagi asosiy belgi.

- *1.) Qon ketishi;
- 2.) Og‘riq
- 3.) Shish;
- 4.) Chegaralangan harakat;

12. Kuyish shokida eng xarakterli belgilar.

- 1.) Q/B tushishi;
- *2.) Erektel fazaning uzoq davom etishi;
- 3.) Xushdan ketishi;
- 4.) Qo‘p qon yo‘qotishi;

13. Xirurgik infeksiyani eng ko‘p chaqiruvchi mikroblar:

- 1.) Streptokokk;
- *2.) Stafilokokk;
- 3.) Ichak tayoqchasi;
- 4.) Qoqshol tayoqchasi;

14. Qoqshol kasalligining asosiy belgisi:

- 1.) Yorug‘dan qo‘rqish;
- 2.) Bosh og‘rigi;
- 3.) Baland temperatura;
- *4.) Muskullar tortushuvi;

15. IIqyotkin –Blyumberg simptomi qanday bajariladi.

- 1.) Qorin chuqur palpatsiyasida;

- 2.) Qorin yuzani palpatsiyasida;
- *3.) Qorin chukur palpatsiyasi va qo'lni tez olishda;

16. O'tkir appenditsitda bemorning asosiy shikoyati:

- 1.) Q/B tushib ketish, taxikardiya;
- 2.) Darmonsizlash va sovuq ter bosishi;
- *3.) Qorindi og'riq;
- 4.) Tilning oq karash tortsish;

17. Bemorga peritonit tashxisi qo'ysa qanday yo'l tutiladi;

- 1.) Og'riq qoldiruvcha dori qilish va kasalxonaga olib berish;
- 2.) Antibiotiklar qilish;
- *3.) Qoringa sovuq qo'yib kasalxonaga olib borish;
- 4.) Tozalovchi klizma qilish va oshqozonni yuvish;

18. O'tkir siydik tutilishida birinchi yordam.

- *1.) Siydik qonini kateterizatsiya qilish;
- 2.) Og'riq qoldiruvchi dorilar qilishi;
- 3.) Ko'kraq suyuqlik berish;
- 4.) Peshob (siydik) haydovchi vositalar berish;

19. Ketgutni zararsizlantirishning hozirgi zamon metodi (GOSTu - davlat standarti) bo'yicha.

- 1.) Avtoklavlash;
- *2.) Ionli nurlantirish;
- 3.) Pervomur (S-4 eritma);
- 4.) Qaynatish;

20. Proteolitik ferment vositalaridan foydalanish antiseptikaning qaysi turiga kiradi.

- 1.) Mexanik;
- 2.) Fizik;
- 3.) Kimiyaviy;
- *4.) Biologik;

21. Bosim ostida bug' bilan sterilizatsiya qilish yani avtoklavda operatsion materiallar sterilizatsiya bo'lishi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- *1.) 1,5 atm.b- (1270 S)da - 45 min;
- 2.) 2 atm.b-(1200 S)da- 40 min; 1,5 atm.b- (1270 S)da- 1 soat;
- 3.) 2 atm.b-(1200 S)da- 1 soat; 1,5 atm.b- (1270 S)da- 2,5 soat;
- 4.) 2,0 atm.b-(1340 S)da- 2 soat;

22. Operatsiya maydoni Filonchikov-Grossix usuli bo'yicha 5% li yod eritmasi bilan necha marta obrabotka qilinadi ?

- 1.) 2 marta, oqliklar solinguncha;

- 2.) 3 marta, oqliklar solingach;
- *3.) 4 marta, choklar solishda;
- 4.) 5 marta, choklar solinib bo'lgach;

23. Tarkibida uch xil modda bor uch eritma qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- *1.) formalin + soda + karbol kislota;
- 2.) formalin + xloramin + karbol kislota;
- 3.) gipoxlorid kalsiy + soda + karbol kislota;
- 4.) formalin +suv+karbol kislota;

24. Qon oqishini uzil - kesil to'xtatishning fizik usulida nimadan foydalaniladi?

- 1.) rezinali jgutdan;
- *2.) elektrokoagulyatsiyadan;
- 3.) dori vositalar;
- 4.) vaksina, zardoblar;

25. Operatsion blok derazalari qaysi tomonga qaragan bo'lishi kerak

- *1.) shimol va shimol- g'arb;
- 2.) janub va janubi- sharq;
- 3.) sharq va sharqiy- shimol;
- 4.) g'arb va shimol;

26. Operatsion blok tarkibida qaysi xonalar mavjud bo'ladi?

1.) operatsiya o'tkaziladigan xonalar (operatsiya zali, narkoz apparatlari va asbob uskunalar xonasi, operatsiyadan oldingi xona va bemor narkozdan uyg'ongandan keyingi xona);

2.) xo'jalik xonalari (kiyim kechaklar xonasi, nnstrumentlar saqlash xona, qon va qon o'rnini bosuvchi suyuqliklar xonasi).

3.) tibbiy xodimlari xonasi (avtoklav, bog'lov materiallari tayyorlash xona, markaziy sterilizatsiya xonalari).

*4) barcha javoblar to'g'ri;

27. Operatsion blok necha zonaga ajratiladi?

- 1.) 1- zonaga;
- 2.) 2- zonaga;
- *3.) 3- zonaga;
- 4.) 4- zonaga;

28. Operatsiya xonalari qaysi %li antiseptik vositalar orqali tozalanadi?

- *1.) 0.03% ABK xlor mukammal tozalovda,0.15% joriy tozalovda
- 2.) 0,5% gipoxlorid kalsiy;
- 3.) 2% dezoksin;
- 4.) 6% H2 O2;

29. Kundalik tozalashda anjomlarni artish uchun xloramin yoki gipoxlorid kalsiyning qaysi % ishlatiladi

- *1.) 0.5% li;
- 2.) 2% li;
- 3.) 3% li;
- 4.) 6% li;

30. Devor, qattiq anjomlar va pol yuvish uchun mukammal tozalov utkazishda gipoxlorid kalsiyning qanday % ishlatiladi?

- 1.) 1% li gipoxlorid kalsiy;
- 2.) 2% li gipoxlorid kalsiy;
- 3.) 3% li gipoxlorid kalsiy;
- *4.) 0,5%li gipoxlorid kalsiy

31. Operatsiya xonasi temperaturasi kancha bo'lishi kerak?

- 1.) 18- 20 S;
- *2.) 21- 25 S;
- 3.) 30- 35 S;
- 4.) 35- 40 S;

32. Operatsiya xonasi dezeritma bilan tozalashdan o'tkazilgach, yakunida bakteriotsid lampa qancha vaqtga yozib qo'yiladi?

- *1.) 30 min.;
- 2.) 1-2 soat;
- 3.) 3- 4 soat;
- 4.) 6- 8 soat;

33. Me'da va 12 barmoqli ichakdan qon ketishda birinchi yordam (uy sharoitda):

- *1.) Epigastral soxaga muzli xalta qo'yish;
- 2.) Muz parchalari shimdirish;
- 3.) qon to'xtatuvchi dori vositalari yuborish;
- 4.) Ko'proq suyuqlik ichirish;

34. Tug'ruqdan keyingi qon ketishda xamshiraning birinchi yordami;

- 1.) Og'riq qoldiruvchi dori vositalari;
- *2.) Bachadon soxaga muzli xalta qo'yish;
- 3.) Qovuqni kateterlash;
- 4.) Ko'proq suyuqliklar ichirish;

35. Operatsiyadan keyingi davrda bemorni sovuq ter bosish, A/B tushib ketishi, shilliq qavatlarning oqarib ketishi nimadan darak beradi?

- 1.) Jaroxat yiringlashidan;
- *2.) Ichki qon ketishidan;
- 3.) Ichak tutilishidan;

4.) Qabziyat (ich qotishi)dan;

36. Klinik o'lim xolatini tashxislashda eng muxim belgilar qaysi?

- 1.) Es-xushning yo'qolishi;
- 2.) Ko'z korachiq-lari torayishi;
- *3.) Nafas to'xtashi yoki yuzaki bo'lishi, PS- yo'qolishi;
- 4.) Teri rangining o'zgarishi;

37. Jonlantirish (reanimatsiya) ketma-ketligi nimadan boshlanadi?

- 1.) Sun'iy nafas berishdan;
- 2.) Yurakni tashqi massaj qilishdan;
- *3.) Yuqori nafas yo'llari o'tkazuvchanligini ta'minlashdan;
- 4.) O'pka-yurak reanimatsiyasidan.

38. Sun'iy nafas berishda xavodagi kislorod miqdori qancha %ga teng?

- 1.) 10-12%;
- 2.) 14-16%;
- *3.) 16-18%;
- 4.) 18-20%;

39. Sun'iy nafas berish va yurakni tashqi massaj qilish ketma-ketligi nisbati qaysi javobda to'g'ri?

- 1.) 1?4;
- 2.) 1?15;
- 3.) 2?15;
- *4.) 2?30;

40. 76 yoshli bemor ayolda to'satdan xolsizlik, chap qo'lida toliqish va chegaralangan xarakat, gapirishida duduqlanish paydo bo'ldi. Bu ayolda qanday xolat kuzatilishi mumkin?

- *1.) Insult;
- 2.) Gripp;
- 3.) Yurak xuruji;
- 4.) Epileptik tut'ano? boshlanishi;

41. Klinik o'lim xolatini tashxislashda eng muxim belgilar qaysi?

- 1.) ES-xushning yo'qolishi;
- 2.) Ko'z korachiq-lari torayishi;
- *3.) Nafas to'xtashi yoki yuzaki bo'lishi, PS- yo'qolishi;
- 4.) Teri rangining o'zgarishi;

42. Jonlantirish (reanimatsiya) ketma-ketligi nimadan boshlanadi?

- 1.) Sun'iy nafas berishdan;
- 2.) Yurakni tashqi massaj qilishdan;
- *3.) Yuqori nafas yo'llari o'tkazuvchanligini ta'minlashdan;

4.) O'pka-yurak reanimatsiyasidan.

43. Oksigenoterapiya nima?

- *1.) Kislorod bilan davolash;
- 2.) O'pka to'qimalariga xar xil gazli vositalarni yuborish;
- 3.) Bronx yo'llariga gormonlar yuborish;
- 4.) O'pka-bronx yo'llariga antibiotiklar yuborish;

44. Girudoterapiya nima?

- *1.) Zuluklar yordamida davolash;
- 2.) Suv bilan davolash;
- 3.) Balchiq yordamida davolash;
- 4.) UVCh, SVCh yordamida davolash;

45. Sifonli xuqna qilish uchun ko'rsatmalar:

- 1.) O'tkir zaxarlanishlar;
- *2.) Ichaklarning tutilib qolishi;
- 3.) Oshqozondan ?on ketishi;
- 4.) Ichaklardan ?on ketishi;

46. Shoshilinch bronxoskopiya tekshiruvi qachon bajariladi?

- *1.) Bronxlardagi yot jismlarni olib tashlashda;
- 2.) Bronxlarga joyli dorilar yuborishda;
- 3.) Bronx yo'llaridagi kasalliklarga tashxis o'yishda;
- 4.) O'pka -yurak yetishmovchiligida;

47. Antropometriyada nima o'lchanadi?

- *1.). Bo'y o'lchami, tana vazni; Bosh aylanasi. Ko'krak aylanasi;
- 2.) Bosh aylanasi;
- 3.) Ko'krak aylanasi;
- 4.) Muskul kuchi;

48. OIV yuqtirganlar kasallikning qaysi bosqichida infeksiya manbai bo'lishi mumkin?

- 1.) OIV infeksiyasining o'tkir isitmalash davrida;
- 2.) OIV infeksiyasining latent davrida;
- 3.) OIV infeksiyasining OITS bosqichida;
- *4.) OIV infeksiyasining barcha davrlarida;

49. OIV qanday yo'llar bilan yuqadi?

- 1.) Parenteral suv orqali, chivin chaqqanda;
- 2.) Qul bilan salomlashganda, parenteral, jinsiy;
- *3.) Jinsiy, parenteral, onadan bolaga yuqishi mumkin;
- 4.) Onadan bolaga yuqishi mumkin, xavo orqali, jinsiy;

50. Rektoromanoskopiya tekshirish qaysi xolatlarda ishlatiladi?

- 1.) Yo‘g‘on ichakni tekshirishda;
- 2.) Ingichka ichakni tekshirishda;
- *3.) To‘g‘ri ichakni tekshirishda;
- 4.) S- simon ichakni tekshirishda;

4-variant

1. Umumiy bemorlarda tana xarorati 1 kunda, necha marta o‘lchanadi?

- 1.) Bir marta
- *2.) Ikki marta (ertalab, kechkurun);
- 3.) xar 4 soatda;
- 4.) xar 6 soatda;

2. Sog‘lom odamda nafas olish ?arakatlari soni 1 minutda necha martani tashkil etadi?

- 1.) 10-12 marta;
- 2.) 14-16 marta;
- *3.) 16-20 marta;
- 4.) 20-24 marta;

3. Yevropada Avitsenna atamasi qaysi buyuk faylasufga aytilgan.

- 1) Al-Buxoriy
- 2) Gippokrat
- *3) Ibn Sino
- 4) Al Xorazmiy

4. Nafas olishning qanday tiplari farq qilinadi?

- 1.) Ko‘krak- burun tipdagi;
- 2.) Qorin- og‘iz tipdagi;
- 3.) Aralash tipdagi;
- *4.) Ko‘krak, qorin va aralash tipdagi;

5. Erkaklarda qaysi tipdagi nafas olish ko‘proq kuzatiladi?

- *1.) Qorin tipdagi;
- 2.) Aralash tipdagi;
- 3.) Ko‘krak tipdagi;
- 4.) Burun- og‘iz tipdagi;

6. Bemor shoshilinch xolatlarda qanday tekshiruvlardan o‘tkaziladi?

- 1.) "Pedikulyoz" (bitliqilik)ga tekshirish;
- 2.) Virusli gepatitga tekshirish;
- 3.) Yuqumli kasalliklar, OIV/OITSga tekshirish;
- *4.) Leykotsitga tekshirish qonni;

8. OIV infeksiyasining koʻzlatuvchisi nima?

- 1.) Rabdovirus;
- 2.) DNKga ega boʻlgan virus;
- 3.) Adenovirus;
- *4.) RNKga ega boʻlgan retrovirus;

9. OIV yuqtirganlar kasallikning qaysi bosqichida infeksiya manbai boʻlishi mumkin?

- 1.) OIV infeksiyasining oʻtkir isitmalash davrida;
- 2.) OIV infeksiyasining latent davrida;
- 3.) OIV infeksiyasining OITS bosqichida;
- *4.) OIV infeksiyasining barcha davrlarida;

10. OIV yuqtirgan onadan bolaga odam immunotaniqlik virusi qanday yuqadi?

- 1.) Bolani parvarish qilishida oziq-ovqatlar orqali;
- *2.) Xomiladorlik vaqtida, tugʻruq jarayonida, emizish orqali;
- 3.) Sunʼiy ovqatlantirish orqali;
- 4.) Qon soʻruvchi xasharotlar orqali;

11. OIV infeksiyasida asosan qaysi xujayralar zararlanadi?

- 1.) Eritrotsitlar;
- 2.) Leykotsitlar;
- *3.) T- limfotsitlar;
- 4.) Trombotsitlar;

12. Cheyn-Stoks tipdagi nafas olish qanday bemorlarga xos?

- *1.) Ogʻir bemorlarga;
- 2.) Oʻrta ogʻir bemorlarga;
- 3.) Yengil bemorlarga;
- 4.) Sogʻlom lashayotgan bemorlarda;

13. Koʻkrak qafasi aʼzolarini qanday endoskopik tekshiruvlardan oʻtkazish mumkin?

- *1.) Bronxoskopiya, rentgenoskopiya;
- 2.) EFGDS;
- 3.) Kolonoskopiya;
- 4.) Laparoskopiya;

14. Oksigenoterapiya nima?

- *1.) Kislorod bilan davolash;
- 2.) Oʻpka toʻqimalariga toʻgʻri xil gazli vositalarni yuborish;
- 3.) Bronx yoʻllariga gormonlar yuborish;
- 4.) Oʻpka-bronx yoʻllariga antibiotiklar yuborish;

15. Girudoterapiya nima?

- *1.) Zuluklar yordamida davolash;
- 2.) Suv bilan davolash;
- 3.) Balchi? yordamida davolash;
- 4.) UVCh, SVCh yordamida davolash;

16. Muzli xaltachalar qo'yishga ko'rsatmalar:

- *1.) Qon ketishi va qon ketishining oldini olishda;
- 2.) Yurak ishemiya kasalliklari;
- 3.) Buyrak sanchig'ida;
- 4.) Grippda;

17. Sifonli xuqna qilish uchun qancha suyuqlik (suv) ishlatiladi?

- 1.) 1-2 litr;
- 2.) 3-4 litr;
- 3.) 5-6 litr;
- *4.) 8-10 litr;

18. Sifonli xuqna qilish uchun ko'rsatmalar:

- 1.) O'tkir zaxarlanishlar;
- *2.) Ichaklarning tutilib qolishi;
- 3.) Oshqozondan qon ketishi;
- 4.) Ichaklardan qon ketishi;

19. Shoshilinch bronxoskopiya tekshiruvi qachon bajariladi?

- *1.) Bronxlardagi yot jismlarni olib tashlashda;
- 2.) Bronxlarga joyli dorilar yuborishda;
- 3.) Bronx yo'llaridagi kasalliklarga tashxis ?o'yishda;
- 4.) O'pka -yurak yetishmovchiligida;

20. EFGDS (ezofagogastroduodenoskopiya) qaysi organ tekshiriladi?

- 1.) Qizilo'ngach;
- *2.) Oshqozon va 12 b/ichak;
- 3.) Yo'g'on ichak;
- 4.) Ingichka ichak.

21. Rektoromanoskopiya tekshirish qaysi xolatlarda ishlatiladi?

- 1.) Yo'g'on ichakni tekshirishda;
- 2.) Ingichka ichakni tekshirishda;
- *3.) To'g'ri ichakni tekshirishda;
- 4.) S- simon ichakni tekshirishda;

22. Qabulxonada yoki bo'limda bemor tana xarorati + 40-41.0Sda bo'lsa xamshira qanday yo'l tutadi?

- 1.) Analeptik (isitmani tushuruvchi) dori vositalari qilish kerak;
- 2.) Bemor oyoqlariga issiq grelka qo'yishi kerak.

- 3.) Tanasiga spirt surtishi kerak;
- *4.) Vrach chaqirish kerak

23. Antibiotiklar qo'llashda qanday nojo'ya ta'sirlar kuzatilishi mumkin?

- 1.) Allergik reaksiyalar, disbakterioz, eshitishning pasayishi;
- 2.) Tana xarorati ko'tarilib ketishi;
- 3.) A/B tushib ketishi;
- *4.) Kuchli og'riq;

24. "O'tkir qorin" sindromi bilan bemor qaysi bo'limga olib boriladi:

- *1.) Jarroxlik bo'limiga;
- 2.) Travmatologiya bo'limiga;
- 3.) Qabulxona izolyator bo'limiga;
- 4.) Jonlantirish (reanimatsiya) bo'limiga.

25. Operatsiyadan keyingi og'riqda nima qilinadi?

- 1.) Bemor umumiy xolati kuzatiladi;
- 2.) Bemor PS, A/B, tana xarorati tekshiriladi;
- *3.) Og'riq qoldiruvchi in'eksiyalar qilinadi vrach ko'rsatmasi bilan;
- 4.) Bog'lam almashtiriladi;

26. O'tkir zaxarlanishda birinchi yordam:

- 1.) Og'rik qoldiruvchi in'eksiya qilish;
- 2.) Ko'p suyuqlik ichirish;
- *3.) Oshqozonni yuvish va qustirish;
- 4.) Xukna (klizma) qilish;

27. "Buyrak sanchig'i" sindromida xamshiralarning birinchi yordami:

- 1.) Og'riq soxaga grelka (isitkich) qo'yish;
- 2.) Og'riq soxaga muzli xalta qo'yish.
- *3.) Og'riq qoldiruvchi dorilar qo'llash;
- 4.) Massaj qilish;

28. Gematuriya sindromi nima?

- 1.) Siydikda oqsil paydo bo'lishi;
- *2.) Siydikda qon paydo bo'lishi;
- 3.) Siydikda tuz paydo bo'lishi;
- 4.) Siydik tutilishi;

29. Operatsion blok nechta aseptik zonadan iborat.

- 1) 2ta
- *2) 3ta
- 3) 1ta
- 4) 4 ta

30. Aseptik jihatdan 1-zonaga qaysi xona kiradi.

1) Operatsiyadan oldingi xona

*2) Operatsiya xonasi

3) Xo‘jalik xonasi

4) Sanuzel

31. Hamshiralik jarayoni nechta bosqichdan iborat.

*1) 5 ta

2) 2 ta

3) 3 ta

4) 4 ta

32. Kuyish shokining erektel fazasidagi asosiy belgilar:

A. uzini kaerga kuyishni bilmaslik, bradikardiya

B. K/B pasayishi va tomir urishining ipsimon bulishi

B. + asabning kattik kuzgalishi ogrikdan bakirish

Г. alaxsirash ogrikdan bakirish

33. Kuyish shokining torpid fazasidagi asosiy belgilar:

A. sovuk ter bosishi uzini kaerga kuyishni bilmaslik

B. ogrikdan bakirish asabning, kattik kuzgalishi

B. yuzlari va tana terisi kizarishi, alaxsirash

Г. + rangparlik K/B pasayishi va tomir urishining ipsimon bulishi

34. Asfiksiya nima?

A. + nafas olishning buzilishi natijasida, bugilishning yuzaga kelishi

B. nafas yullariga yet jismning tikilib kolishi

B. kon va tukimalarda kislorodning kamayishi

Г. nafas yullarining bekilib kolishi

35. Dezintoksikatsiya ta’siriga ega suyukliklar:

A. natriy xlorid, laktosol, glyukoza

B. + gemodez, polidez, periston

B. poliglyukin, reopoliglyukin, jelatinol

Г. aminokrovin, albumin, glyukoza

37. Shifoxona ichki infeksiya kuzgatuvchilari xisoblanadi:

A. streptokokk, protey, stafilokokk

B. kuk yiring taekchasi, pnevmokokk

B. protey, stafilokokk, kuk yiring taekchasi, klostridiylar

Г. + kuk yiring taekchasi, klebsiella, protey, ichak taekchasi

38. Kaysi bir antiseptik sulfanilamidlarga kiradi:

A. + streptotsid

B. sulema

- B. streptomitsin
- Г. Xloramin

39. Sterilizatsiyaning fizikaviy turi:

- A. karbol kislotasi
- Б. fenol bilan
- В. galloidlar bilan
- Г. + gamma-nurlantirish

40. Implantatsion infeksiya uchogi xisoblanadi:

- A. + tikuv materiallari, plastik materiallari
- Б. boglov materiallari, tikuv iplari
- В. protezlar, xirurgik asboblari
- Г. choyshablar, jarrox kullari

41. Fizik antiseptikaga kiradi:

- A. nekrozga uchragan tukimani olib tashlash
- Б. jaroxatga birlamchi jarroxlik ishlovni berish
- В. shikastni antiseptik bilan yuvib, ferment kuyish
- Г. + shikastlangan joyni tampon yerdamida drenajlash

42. Biologik antiseptikaga kiradi :

- A. + zardoblar, vaksinalar
- Б. antibiotiklar, drenajlar
- В. tamponlar, bakteritsid lampalar
- Г. fermentlar, sulfanilamidlar

43. Drenajlar kanday funksiyalarni bajaradi?

- A. umumiy anesteziya berish uchun, yiringni okizib chikazish
- Б. + yiringni okizib chikazish, antiseptiklarni drenaj orkali yuborish
- В. jaroxatni tez bitishi uchun, yiringni okizib kirgizish
- Г. ozik moddalarni yuborish uchun, parchalangan maxsulotlarni jaroxatdan chikarish

44. Kontakt infeksiya profilaktikasi:

- A. tikuv materialni sterilizatsiyasi, antibiotiklarni kullash
- Б. choklar kuyish, nekrektomiya
- В. + choyshablar sterilizatsiyasi, instrumentlar sterilizatsiyasi
- Г. instrumentlar sterilizatsiyasi, choklar kuyish

45. Narkoz berish vaktida kaysi sababga kura asfeksiya yuzaga keladi?

- A. bosh miya tomirlarining trombozi
- Б. yurak urushining tuxtashi
- В. zotiljam kasalligida
- Г. + bemor nafas yullariga kusuk massaning tikilishi

46. Agar asfeksiya laringospazm okibatida kelib chiksa nima kilish kerak.

- A. + traxeostoma naychasini kuyish
- B. upkani ventilyatsiya kilish
- B. narkotik moddani berishni tuxtatish
- Г. spazmalitik dorilar yuborish

47. Anesteziya-bu:

- A. kundalang-targil mushaklarning bushashishi
- B. + ogrik sezgisining yukolishi
- B. ongni yukotish
- Г. barcha reflekslarning sunishi

48. Shoshilinch operatsiyalarga kursatma bula oladi:

- A. venalarning varikoz kengayishi
- B. trofik yara
- B. + me'daning perforativ yarasi
- Г. jigar raki

49. Shoshilinch operatsiyalarga kursatma bula oladi:

- A. + utkir peritonit
- B. oeklar venalarining varikoz kengayishi
- B. trofik yara
- Г. jigar raki

50. Radikal operatsiya xisoblanadi:

- A. gastrostomiya
- B. plevra punksiyasi
- B. + xoletsistektomiya
- Г. ichak rakida aylanib utuvchi anastomoz

5-variant

1. "Xirurgiya" so'zining ma'nosi?

- A. * Qo'lda bajarish;
- B. Kesish;
- C. Giyohlar bilan davolash;
- D. Ustalik.

2. Buxorodan chiqqan buyuk olim Abu Ali ibn Sino xirurgiya rivojiga qanday asos soldi?

- A. * Singan suyaklarni davolash, giyohlar ta'sirida buyrak tosh kasalligini davolash;
- B. Gipsni kashf qildi;
- C. Ko'z kasalliklarini davoladi;
- D. Yiringli jarohlarni davoladi.

3. Qon gruppalari va qon quyishni ilmiy ravishda asoslagan olimlar?

- A. *Landshteyner va Yanskiy;
- B. Paster va Lister;
- C. Paratsels va Mos;
- D. Gervey.

4. A.A.Vishnevskiy qanday usullarni qo'llab xirurgiyaga asos soldi?

- A. *Mahalliy og'riqsizlantirish va moyli balzamli bog'lamni;
- B. O'pka operatsiyalarini takomillashtirishni;
- C. Kardioxirurgiyaga asos soldi;
- D. Gipsli bog'lamni birinchi bo'lib qo'lladi.

5. O'zbekistonda kardioxirurgiyaga asos solgan olim kim?

- A. *V.A.Vohidov;
- B. G.N.Aleksandrov;
- C. Sh.I.Karimov;
- D. S.A.Ma'sumov.

6. O'rta asrlarda jarrohlik bilan qaysi kasb egalari shug'ullangan?

- A. *Sartaroshlar;
- B. Qassoblar;
- C. Nonvoylar;
- D. Tikuvchilar.

7. Rossiyada birinchi yurak va yirik qon tomirlar xirurgiyasining asoschisi kim?

- A. *A.N.Bakulev;
- B. A.A.Vishnevskiy;
- C. A.G.Soviniy;
- D. N.N.Blohin.

8. O'zbekistonda qachon va kim tomonidan qon quyish markazi tashkil etilgan?

- A. *1933-yil V.K.Yasevich;
- B. 1930-yil V.N.Shamov;
- C. 1952-yil P.F.Borovski;
- D. 1941-yil I.I.Orlov.

9. Pinset qaysi asboblarning guruhiga kiradi?

- A. *qisqich asboblari;
- B. to'qimalarni ajratuvchi;
- C. to'qimalarni biriktiruvchi;
- D. yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi.

10. Skalpel qaysi asboblarning guruhiga kiradi?

- A. *to'qimalarni ajratuvchi;
- B. to'qimalarni biriktiruvchi;
- C. yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- D. qisqich asboblari.

11. Ignatutgich qaysi asboblarning guruhiga kiradi?

- A. *to'qimalarni biriktiruvchi;

- B.yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- C.qisqich asboblar;
- D.to'qimalarni ajratuvchi.

12. Koxer zondi qaysi asboblar guruhiga kiradi?

- A.*to'qimalarni himoyalovchi;
- B.to'qimalarni biriktiruvchi;
- C.yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- D.qisqich asboblar.

13. Xirurgik ignalar qaysi asboblar guruhiga kiradi?

- A.*to'qimalarni biriktiruvchi;
- B.yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- C.qisqich asboblar;
- D.to'qimalarni himoyalovchi.

14. Kornsang qaysi asboblar guruhiga kiradi?

- A.*qisqich asboblar;
- B.to'qimalarni himoyalovchi;
- C.to'qimalarni biriktiruvchi;
- D.yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi.

15. Farabef ilmog'i qaysi asboblar guruhiga kiradi?

- A.*yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- B.qisqich asboblar;
- C.to'qimalarni himoyalovchi;
- D.to'qimalarni biriktiruvchi.

16. To'rt tishli ilmoq qaysi asboblar guruhiga kiradi?

- A.*yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- B.qisqich asboblar;
- C.to'qimalarni himoyalovchi;
- D.to'qimalarni biriktiruvchi.

17. Tarnovsimon zond qaysi asboblar guruhiga kiradi?

- A.*To'qimalarni himoyalovchi;
- B.To'qimalarni biriktiruvchi;
- C.Yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- D.Qisqich asboblar.

18. Kuper qaychisi qaysi asboblar guruhiga kiradi?

- A.*To'qimalarni ajratuvchi;
- B.To'qimalarni biriktiruvchi;
- C.Yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi;
- D.Qisqich asboblar.

19. Yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi asboblarga quyidagilardan qaysilari kiradi?

- A.*Farabef ilmog'i, uch tishli ilmoq, buyrak ilmog'i;
- B.bolg'acha, pinset, Koxer zondi, Bilrot qisqichi;
- C.Dalgren tishlagichlari, Dyashan ignasi, rektal ko'zgu;
- D.parma va frezlar, Kuper qaychisi, ignalar.

20. Qon to'xtatuvchi asboblarga quyidagilardan qaysilari kiradi?

- A. *Koxer qisqichi, chivin tipidagi qisqich , Bilrot qisqichi;
- B. Sekvestral qisqich, til tutqich, kornsang ;
- C. Skalpellar, tishlagichlar, ignatutqichlar ;
- D. Doloto, tarnovsimon zond.

21. To'g'ri ichakdagi operatsiyalarda ishlatiladigan asboblarning qatorini toping?

- A. *Rektoskop, rektal ko'zgular;
- B. Dissektor, raspatorlar;
- C. Metal katetr, 1-2 Fyodorov qisqichi;
- D. Rezektsion skalpel.

22. To'qimalarni ajratuvchi asbobni ko'rsating

- A. *Skalpel;
- V. Bekgauz sapkalari;
- S. Kornsang;
- D. Koxer qisqichi.

23. To'qimalarni zararlanishdan himoya qiluvchi asbobni ko'rsating.

- A. *Koxer zondi;
- V. Uchi o'tkir qaychi;
- S. Turli o'lchamdagi ignalar;
- D. Jarrohlik pinseti.

24. Kornsang ishlatiladi ...

- A. *Bog'lov materiallarini uzatish uchun;
- V. Chok qo'yish uchun;
- S. Qon to'xtatish uchun;
- D. Boglov ashyolarini mustahkamlash uchun.

25. Qon ketishini to'xtatish uchun nima ishlatiladi?

- A. *Koxer qisqichi;
- V. Tishli pinset;
- S. Sapkalar;
- D. Mikulich qisqichi.

26. Deshan ignalari qachon ishlatiladi?

- A. *Qon tomirlariga ligatura qo'yish uchun;
- V. Oqliklarni mahkamlash uchun;
- S. Jarohatni tikish uchun;
- D. Qon tomirlarini tikish uchun.

27. Yumshoq to'qimalarga birlamchi xirurgik ishlov berish uchun asboblarning to'plamiga qaysi asbob kiradi ?

- A. *Jarroxlik pinseti;
- V. Jiglining simli arrasi;
- S. Listonning suyak tishlagichlari;
- D. Raspator.

28. Yara va tabiiy teshiklarni kengaytiruvchi asboblarga kiradi...

- A. *Farabef ilmoqlari;
- V. Otkir uchli qaychilar;
- S. Tiltutqich;

D. Listonning suyak tishlagichlari.

29. Tarnovsimon zond qachon ishlatiladi?

A. *To'qimalarni himoya qilish uchun;

V. Yumshoq to'qimalarni kesish uchun;

S. Yumshoq to'qimalarni teshish uchun;

D. Bog'lov ashyolarini bichish uchun.

30. Traxeostomiya uchun asboblarni to'plamiga kiradigan asbob...

A. *Trusso traxeia kengaytirgichi;

V. raspator;

S. Yoysimon arra;

D. Darrachali qisqich.

31. Bog'lov xonasining harorati necha gradus bo'lishi kerak?

A. *18;

B. 25;

C. 22;

D. 20.

32. Operatsiya xonasiga qo'yiladigan talablar?

A. *devorlari va shifti moyli kraska bilan bo'yalgan, poliga keramik plita yotqizilgan, xona harorati 22-24°, konditsioner bilan ta'minlangan;

B. Devorlari va shifti oqlangan, poli taxtadan, xona harorati 18-20°;

C. Devorlari va shifti odam bo'yi yetguncha moylangan, poliga linoleum to'shalgan, xona harorati 16-18°;

D. Devorlari oynadan bo'lishi kerak, poliga parket yotqizilgan, xona harorati 24-

33. Operatsiya blokinin tarkibi?

A. *Operatsiya xonasi, operatsiya xonasidan oldingi xona, materiallar saqlanadigan xona;

B. Bog'lov xonasi, operatsiyadan keying xona, rentgen xonasi;

C. Rentgen tekshirish xonasi, gips bog'lam qo'yish xonasi, apparat xonasi;

D. Davo fizikulturas xonasi, fizioterapiya xonasi, bog'lov xonasi.

34. Jarrohlik operatsiyasiga ta'rif bering?

A. *Bemorning to'qima va a'zolariga davolash va tashxis qo'yish maqsadida mexanik ta'sir ko'rsatish;

B. Kasallikni davolash maqsadida jarohatga ishlov berish;

C. Kasallikni tashxis qo'yish maqsadida a'zo va to'qimalardan biopsiya olish;

D. Kasallikni davolash maqsadida zardob va anatoksinlar yuborish.

35. Operatsiya bajarilish muddatiga ko'ra turlari?

A. *Rejali va shoshilinch;

B. Radikal va palliativ;

C. Qonli va qonsiz;

D. Patologik va travmatik.

36. Aseptika nima?

A. *jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;

B. zararli mikroblarni yo'qotish;

C. viruslarni yo'qotish;

D. organizimdagi mikroblarni yo'qotish.

37. Operatsiya xonasining harorati bir me'yorda necha gradus atrofida bo'lishi kerak?

- A. 22-24;
- B. 18-20;
- C. 25-30;
- D. 15-20.

38. Antiseptika nima?

- A. *Jarohatdagi mikroblarni yo'qotish va kamaytirishga qaratilgan chora tadbirlar;
- B. Jarohatga mikroblar tushishining oldini olishga qaratilgan chora tadbirlar;
- C. Asboblarni sterillash;
- D. Operatsiya xonasini tozalash.

39. Xirurgik infeksiya deganda nimani tushunasiz?

- A. *Yiring hosil qiluvchi mikroblar tushishidan vujudga keladigan, xirurgik davolashni talab qiladigan odam organizmidagi yiringli yallig'lanish holatlari;
- B. Ichki va tashqi muhit faktorlari ta'sirida odam organizmida yuz beradigan patologik holat;
- C. Ekzogen infeksiya ta'sirida yuzaga keladigan maxsus davolashni talab qiladigan yallig'lanish;
- D. endogen infeksiya ta'sirida yuzaga keladigan maxsus davolashni talab qiladigan yallig'lanish

40. Xirurgik infeksiyaning rivojlanishi qanday omillarga bog'liq?

- A. *Organizmga tushgan mikroblarning dozasi va virulentligi hamda organizmning himoya kuchlariga;
- B. Odam organizmining immunitetiga;
- C. Mikroblarning dozasi va virulentligiga;
- D. Tashqi muhit faktorlariga.

41. Jarohatga infeksiya qanday ekzogen yo'llar orqali tushadi?

- A. *Kontaktli, havo-tomchi, implantatsion
- B. Transmissiv, kontaktli, qon orqali
- C. Jinsiy, maishiy, ishlab chiqarish
- D. Kontaktli, jinsiy, alimentar

42. Quyidagi infeksiyalardan qaysi biri eng ko'p uchraydi?

- A. *Kontakt yo'l
- B. Havo-tomchi yo'l
- C. Jinsiy yo'l
- D. Alimentar yo'l

43. Antiseptika necha xil usulda olib boriladi?

- A. *4 xil;
- B. 3 xil;
- C. 2 xil;
- D. 6 xil.

44. Mexanik antiseptika bu...?

- A. *nekrozga uchragan to'qimalarni kesib olib tashlash, yot jismlarni olib tashlash;

- B. vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;
- C. kvarlash;
- D. etil spirti bilan ishlov berish.

45. Fizik antiseptika usullarini toping?

- A. *Drenajlash, quritish, lazer;
- B. antiseptiklarni qollash;
- C. Mexanik ishlov berish;
- D. Jarohatdan yot jismlarni olib tashlash.

46. Maxsus zardoblar, vaksina va antibiotiklar yordamida bemorlarning himoya kuchlarini oshirish antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

- A. *biologik;
- B. Kimyoviy;
- C. Mexanik;
- D. Fizikaviy.

47. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- A. *mexanik;
- B. Biologik;
- C. Kimyoviy;
- D. Fizikaviy.

48. Sterilizator bilan ishlaganda qanday texnik havfsizlikka rioya qilish kerak?

- A. *18 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlashi, rezina oyoq kiyim kiyish, toza kiyim kiyishi shart;
- B. 25 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlashi, toza qo'lqop kiyishi, toza oyoq kiyim kiyish;
- C. 18 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlagan bo'lishi shart emas;
- D. 18 yoshdan katta bo'lishi, maxsus kurslarni tamomlagan, maxsus oyoq kiyim kiyish.

49. Jarrohlik asboblari avtoklavda 2 atm bosimida qancha vaqt sterillanadi?

- A. *20 daqiqa;
- B. 45 daqiqa;
- C. 2 soat;
- D. 1,5 soat.

50. C-4 preparatining asosiy komponentinin ko'rsating.

- A. *Vodorod peroksidi+chumoli kislota;
- B. Vodorod peroksidi+etil spirit;
- C. Vodorod peroksidi+metil spirit;
- D. Vodorod peroksidi+novshadil spirit.

1. Tirik organizmdagi proteolitik fermentlarga kiradi:

- A. *Tripsin, ximotripsin;
- B. Terrilitin, streptokinaza;
- C. Papaverin, bromelayin;
- D. Ximotripsin, papyin.

2. Qo'llarni operatsiyadan oldin zararsizlantirish sifatini aniqlahs uchun qanday sinama o'tkaziladi?

- A. *Bakteriologik sinama;
- V. Fenolftaleyin sinamasi;
- S. Termoidikatorlar;
- D. Amidopirin sinamasi.

3. Bikslarga bog'lov ashyolarini turiga qarab joylanganda qanday joylanadi?

- A. *Faqat bir turdagi material joylanadi;
- V. Ma'lum operatsiyaga kerakli material joylanadi;
- S. Ish kuni davomida kerakli bog'lov ashyolari joylanadi;
- D. Operatsiya hamshirasi uchun kerakli ashyolar joylanadi.

4. Ochiq biksning sterilligi qancha vaqt saqlanadi?

- A. * 6 soat;
- V. 12 soat;
- S. 10 soat;
- D. 24 soat.

5. Operatsiya blokida yakunlovchi tozalash ... olib boriladi.

- A. *Haftada 1marta;
- V. Oyda;
- S. 10 kunda;
- D. 2 haftada.

6. Inyeksiya vaqtida aseptikaga rioya qilmaslik nimaga olib keladi?

- A. *Absessga;
- V. Lipodistrofiyaga;
- S. Allergik reaksiyaga;
- D. Havo emboliasiga.

7. Spasokukoskiy-Kochergin bo'yicha qo'llarni zararsizlantirish uchun nashatir spirtini necha foizligi ishlatiladi.

- A. * 0,5%;
- V. 1%;
- S. 1,5%;
- D. 2%.

8. Operatsiyaning hamma ishtirokchilari qanday kiyimda bo'lishi kerak?

- A. *Steril kiyimda va maskada;
- V. Toza kiyimda;
- S. Kiyimning ahamiyati yo'q;
- D. Maxsus kiyimda.

9. Mexanik antiseptika usullarini toping?

- A. *Jarohatga birlamchi xirurgik tozalash
- B. Jarohatga fizikaviy usullar yordamida ta'sir ko'rsatish
- C. Jarohatdagi mikroblar florasini kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish
- D. Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish

10. Infeksiya nima?

- A. *mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro patologik jarayon;
- B. tashqaridan tushgan mikroblarning jarohatda ko'payishi;
- C. mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro fiziologik jarayon;
- D. operatsiyadan keyingi davrda jarohatga to'liq aseptik bog'lov bo'lmagani uchun tushgan mikrob.

11. Biksga material joylashuv usullari nechta va ular qaysilar?

- A. *4 ta : maqsadga ko'ra, universal, alohida, xillab;
- B. 2 ta : universal, xillab;
- C. 3 ta : universal, xillab, maqsadga ko'ra;
- D. 3 ta : universal, alohida, xillab.

12. Biologik antiseptikaga kirmaydi:

- A. *vodorod peroksid bilan jarohatni yuvish;
- B. anatoksin yuborish;
- C. zardoblarni yuborish;
- D. vaksina yuborish.

13. Vodorod peroksid eritmasi bilan jarohatni yuvish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- A. *kimyoviy;
- B. Mexanik;
- C. Fizikaviy;
- D. Biologik.

14. Oksidlovchi kimyoviy antiseptiklarga qaysi moddalar kiradi?

- A. *vodorod peroksidi, kaliy permanganate;
- B. Sulema, xloramin;
- C. yod, brilliant ko'ki;
- D. formaldegid, furadonin.

15. Jarohatga lazer nurlarini ta'sir ettirish antiseptikani qaysi turiga mansub?

- A.*fizikaviy;
- B.Kimyoviy;
- C.Mexanik;
- D.Biologik.

16. Infeksiya tushgan jarohatdan ajralayotgan suyuqlikning chiqib ketishi uchun jarohatga drenaj qo'yish antiseptikaning qaysi turiga xos?

- A.*fizikaviy;
- B.Mexanik;
- C.Kimyoviy;
- D.Biologik.

17. Shimish xususiyatini oshirish uchun drenaj (tamponni) nima bilan ho'llash lozim?

- A.*osh tuzining 10%li gipertonik eritmasi bilan;
- B.furatsillin eritmasi bilan;
- C.vodorod peroksidning 3%li eritmasi bilan;
- D.96%li etil spirt bilan.

18. Quyidagi moddalarni qaysi biri biologik antiseptikaga mansub?

- A.*antibiotiklar, enzimlar, zardoblar;
- B.96%li etil spirit, sulfanilamidlar;
- C.og'ir metall tuzlari;
- D.fenollar aldegidlar enzimlar.

19. Avtoklavda 1 atmosfera bosimi ostida necha daqiqa sterillashni davom ettiriladi?

- A.*60;
- B.45;
- C.30;
- D.90.

20. Operatsion oqliklar qanday usulda sterillanadi?

- A.*avtoklavlarda;
- B.issiqlik shkaflarida;
- C.qaynatib;
- D.sovuq usulda.

21. Aseptika tadbirini ko'rsating?

- A.*asboblarni sterillash;
- B.jarohatni antiseptik moddalar bilan yuvish;
- C.jarohatdan yot jismlarni olib tashlash;

D.jarohatni drenejlash.

22.Rezina asboblari va boshqa rezina buyumlarni dezinfeksiya qilish uchun qaysi antiseptik qo'llaniladi?

- A.*rivanol;
- B.Protorgol;
- C.Furatsillin;
- D.Sulema.

23.Qaysi chok materiallari so'rilib ketish xususiyatiga ega?

- A.*ketgut;
- B.Ipak;
- C.soch tolasi;
- D.kapron.

24.Antiseptika tadbirini ko'rsating?

- A.*jarohatni antiseptik moddalar bilan yuvish;
- B.asboblarni sterillash;
- C.bog'lov materiallarini sterillash;
- D.operatsiya maydonini yuqumsizlantirish.

25.Bog'lov materiallari qanday xususiatga ega bo'lishi kerak?

- A.*yaxshi shimuvchi;
- B.uzoq quriydigan;
- C.elastik bolmagan;
- D.qiyin sterillanadigan.

26.Ketgut qaysi usulda ko'proq sterilizatsiya qilinadi?

- A.*Sitkovskiy usulida;
- B.Koxer usulida;
- C.Qaynatish usulida;
- D.Gubarev usuli bilan.

27.Avtoklavda bog'lov materiallari va asboblari qancha bosim va vaqtda sterillanadi?

- A.*1atmosfera bosimda 1 soat, 1,5 atmosfera bosimida 45 daqiqa, 2 atmosfera bosimida 30 daqiqa;
- B.1 atmosfera bosimida 2 soat;
- C.0,5 atmosfera bosimida 1 soat;
- D.3 atmosfera bosimida 2 soat.

28. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

- A.*Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari;
- B. Spirtlar, aldegidlar, fenollar;
- C. Nitrofurani, bo'yovchilar, organik kislotalar;

D. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar.

29. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. * Spirtlar, aldegidlar, fenollar;
- B. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari;
- C. Vodorod peroksidi, kaliy permanganat;
- D. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron.

30. Galoidlarga kiradigan eritmalarni toping?

- A. *Yodoform, yodopiron, yodonat;
- B. Sulema, kumush nitrat, ammiak eritmasi;
- C. Lyugol eritmasi, etil spirti, lizol eritmasi;
- D. Salitsilat, benzoat kislota, borat kislota.

31. Quyidagilardan organik kislotalarni toping?

- A. *Salitsilat, benzoat kislota;
- B. Borat kislota, sulema;
- C. Furatsillil, furadonin;
- D. Formaldegid, lizoform.

32. Nitrofuranolarga kiradigan preparatlarni toping?

- A. *Furazolidon, furadonin, furatsillin;
- B. Metilen ko'ki, brilliant yashili;
- C. Yodopiron, yodonat, yodoform;
- D. Ammiak eritmasi, benzoat kislota.

33. Biologik antiseptika bu?

- A. *Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish yo'li bilan jarohatda mikroorganizmlar ko'payishini to'xtatish;
- B. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish;
- C. Yiringlagan jarohatni turundalar va drenajlar yordamida tozalash;
- D. Jarohatni birlamchi xirurgik tozalash

34. Biologik antiseptiklar jumlasiga nimalar kiradi?

- A. *Antibiotiklar, fermentlar, zardoblar;
- B. Vitaminlar, narkotik analgetiklar, quvvatlovchilar;
- C. Xlor preparatlari, antibiotiklar, vitaminlar;
- D. zardoblar, vaksinalar, og'riq qoldiruvchilar.

35. Penitsillin guruhiga qaysi preparatlar kiradi?

- A. *Metitsillin, Ampioks, Karbenitsillin;
- B. Sefaloridin, Sefalekssin, Sefazolin;
- C. Eritromitsin, Oleandomitsin, Seporin;
- D. Levomitsin, Tetrasiklin, Vitotsiklin.

36. Zamburug' kasalliklarga qarshi preparatlarni toping?

- A. *Nistatin, Levorin, Mikogeptin;
- B. Gentamitsin, Ristomitsin, Fuzidin;
- C. Kanamitsin, Rifamitsin, Ampitsillin;
- D. Benzilpenitsillin, oleandomitsin.

37. Enzimoterapiya nima?

- A. *Fermentlar bilan davolash;
- B. Antibiotiklar bilan davolash;
- C. Qon o'rnini bosuvchi suyuqlik quyish;
- D. Vaksina bilan davolash.

38. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- A. *mexanik;
- B. Biologik;
- C. Kimyoviy;
- D. Fizikaviy.

39. Sterillash deb nimaga aytiladi?

- A. *Mikroblar va ularning sporalarini yo'qotish usuli;
- B. Operatsiya jarohatiga tashqi muhitdan mikroblarni tushirmaslik;
- C. Jarohatga tushadigan mikroblarni oldini olish;
- D. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy dorilar yordamida yo'qotish.

40. Sterillashning necha xil usullari mavjud?

- A. *6 xil;
- B. 5 xil;
- C. 3 xil;
- D. 4 xil.

41. Qaysi usulda jarroh qo'llarini 0,5% li novshadil spirti solingan 2 ta idishda yuvadi?

- A. *Spasokukotskiy-Kochergin usuli;
- B. Alfeld usuli;
- C. Bruno usuli;
- D. Zabludovskiy usuli.

42. Operatsiya maydoniga ishlov berishda qaysi antiseptik qo'llanilmaydi?

- A. *formalin;
- B. yodning 3% li spirtli eritmasi;
- C. yodonat;
- D. xlorgeksidin.

43. Qaysi moddaning suyuqlanishi avtoklavda haroratni 110-120.0 bo'lganligini tasdiqlaydi?

- A.*oltingugurt poroshogi;
- B.Simob;
- C.Kumush;
- D.Xloramin.

44. Operatsiya maydoniga qaysi usulda ishlov beriladi?

- A.*Filonchikov-Grossix usulida;
- B.Bruno usulida;
- C.Spakokutskiy-Kochergin usulida;
- D.Alfeld usulida.

45. Qaysi preparat mahalliy qo'llanilganda anaerob infeksiyaga qarshi kuchli ta'sir qiladi?

- A.*3% li vodorod peroksidi;
- B.Streptotsid;
- C.Yod;
- D.Sulema.

46. Antibiotiklar mikroblarga nisbatan qanday ta'sir ko'rsatadi?

- B.*Bakteriostatik va bakteriotsid;
- C.Sporalarni erituvchi;
- D.Dezinfeksiyalovchi;
- E. Sezgirlikni yo'qotuvchi.

47. Antibiotiklarni qanday nojo'ya ta'siri bor?

- A.*Kandidoz rivojlanadi;
- B.Qon yaratilishi buziladi;
- C.Uyqu buziladi;
- D.Bosh aylanadi.

48. Aseptika-bu...

- A. Yara infeksiyasiga qarshi kurash;
- B* .Infeksiyani yaraga tushishdagi profilaktikasi;
- C. Jihozlarni dezinfeksiya qilish;
- D. Jihozlarni sterilizatsiya qilish;

49. Antiseptika-bu...

- A. Yara infeksiyasiga qarshi kurash;
- B. Infeksiyani yaraga tushishdagi profilaktikasi;
- C. Jihozlarni dezinfeksiya qilish;
- D. Jihozlarni sterilizatsiya qilish;

50. Operatsiyadan oldin qo'llar 1 daqiqa davomida qanday yuviladi?

- A.Gibitan;

- B. *Pervomur (C-4) ;
- C. Nashatir spirti;
- D. Yodonat.

7-variant

1. Aseptikaga asos solgan olim...

- A. Bergman;
- B. Lister;
- C. Dyakonov;
- D. *Paster

2. Antiseptikaga asos solgan olim...

- A. Pirogov;
- B. Paster;
- C. *Lister
- D. Landshteyner

3. Dezinfeksiya-bu...

- A. Jarohatga mikroob tushishni oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;
- B. Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;
- C. Patogen mikroblarni yo'qotish;
- D. *Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

4. Sterilizatsiya – bu..

- A. Jarohatga mikroob tushishini oldini oluvchi chora tadbirlar majmuasi;
- B. *Mikroorganizmlarni yo'qotish hamda spora hosil qiluvchilarni;
- C. Patogen mikroblarni yo'qotish;
- D. Tibbiyot asboblarini yuzalaridan mikroorganizmlarni yo'qotish.

5. Jihozlarni dezinfeksiya qilish maqsadida... qo'llanilmaydi.

- A. Avtoklavlash
- B. Qaynatish
- C. *Paroformalinli kameraga joylashtirish;
- D. Quruq-issiqlik shkafiga joylashtirish.

6. Jihozlarni fizik sterilizatsiyasiga... kiradi.

- A. *Avtoklavlash;
- B. 70% li etil spirtiga bo'ktirish;
- C. 6% li periks vodorodga bo'ktirish;
- D. Formalin bug'lari bilan ta'sir qilish;

7. Operatsiya oqliklari ...rejimda sterilizatsiya qilinadi.

- A. *180°-60 min.
- B. 120°-1,1 atm .-45 min.

- C. 160°-180 min.
- D. 132°-2,0 atm. -20 min

8. Rezina va plastmassalarni ...rejimida sterilizatsiya qilinadi.

- A. 180°-60 min.
- B. *120°-1,1 atm. -45 min
- C. 160°-180 min.
- D. 132°-2,0 atm.-20 min

9. 6% li vodorod peroksidi bilan jihozlarni xona xaroratida ximik sterilizatsiya qilish vaqti?

- A. *1 soat
- B. 3 soat
- C. 6 soat
- D. 40 min.

10. Quruq-issiqlik bilan jihozlarni sterilizatsiya qilishning asosiy rejimi

- A. 120°-40 min.
- B. 180°-3 soat
- C. 200°-40 min.
- D. 180°-1soat

11. Asboblarni sterilizasiyadan oldingi ishlovi sifatining sinamasi:

- A. *Benzidin;
- B. Azopiram;
- C. Benzoy;
- D. Nikotinamid.

12. Endoxirurgiya uchun asboblarni qayerda sterillanadi?

- A. *Avtoklavda;
- B. Quruq issiqlik shkafida;
- C. Sovuq uslubda;
- D. Qaynatish bilan.

13. Lazerni jarrohlikda qo'llanishi qanday aseptikaga kiradi?

- A. Mexanik;
- B. *Fizik;
- C. Biologik;
- D. Ximiyaviy.

14. Antiseptikaning biologik usulini ko'rsating:

- A. *Giperimmun plazma;
- B. Jarohatlarni birlamchi tozalash;
- C. Jarohatni drenajlash;
- D. Vodorod peroksidini qo'llash.

15.Narkoz-nafas apparati dezinfeksiya qiliuvchi eritma:

- A.96%li etil spirtida 10 daqiqa;
- B.10%li formaldegidda 10 daqiqa;
- C.1%li xloraminda 60 daqiqa;
- D.3%li vodorod peroksidida 60 daqiqa.

16.Aseptika qoidalariga rioya qilmaslik qanday asoratga olib keladi?

- A.Havo emboliyasiga;
- B.Allergik reaksiyaga;
- C.*Abssessga;
- D.Lipodistrofiyaga.

17.Operation blokni tozalash bir kunda necha marta olib boriladi?

- A.1 marta;
- B.2 marta;
- C.Umuman tozalanmaydi;
- D.*Talabga ko'ra 2-3 martadan kam emas.

18.10%li xlorli ohal eritmasini tayyorlash uchun kerakli ashyo:

- A.9,9 l suvga 100 gr xlor ohagi;
- B.5 l suvga 1 kg xlor ohagi;
- C.*10 l suvga 100 g xlor ohagi;
- D.5 l suvga 100 gr xlor ohagi.

19. Qo'llar dezeritmada ishlov berilgandan keyin qanday bo'ladi?

- A.Steril;
- B.Dezinfeksiyalangan;
- C.Toza;
- D.Operasiya uchun tozalangan.

20. Jarrohlik brigadasini qo'llarini tayyorlash uchun qanday eritma ishlatilmaydi?

- A.0,5%li nashatir spirti;
- B.Pervomur eritmasi;
- C.*3%li xloramin eritmasi;
- D.0,5%li xlorgeksidin eritmasi.

21. Jarohatga infeksiyani tushishining ekzogen yo'li:

- A.Kariyesli tishlar orqali;
- B.*Tashqi muhitdan;
- C.Yallig'langan murtak bezlari orqali;
- D.Yallig'langan buyraklar orqali.

22. Jarohatga infeksiya tushishining endogen yo'li:

- A.Havo-tomchi;

- B. Kontakt-maishiy;
- C. Havo-chang;
- D. Limfogen yo'l bilan.

23. Operasion blokda havoni ekish qanday muddatlarda amalga oshiriladi?

- A. 1 oyda 4 marta;
- B. 1 oyda 1 marta;
- C. 3 oyda 1 marta;
- D. 2 oyda 1 marta.

24. Paraformalinli kamerada endoskopik apparatlarni sterillash muddati:

- A. 6-12 soat;
- B. 2-6 soat;
- C. 24-48 soat;
- D. 12-20 soat.

25. Quruq issiqlik shkafida qanday tibbiy asboblarni sterilizatsiya qilish mumkin?

- A. Rezinadan;
- B. Tekstildan;
- C. Polimerlardan;
- D. Metallardan.

26. Sterilizatsiyadan oldin asboblarni yuvuvchi eritmaga qancha vaqtga solinadi?

- A. 5 daqiqa;
- B. *15 daqiqa;
- C. 45 daqiqa;
- D. 60 daqiqa.

27. Qaynatish orqali dezinfeksiyani davomiylik:

- A. 15 daqiqa;
- B. *15 daqiqa;
- C. 45 daqiqa;
- D. 60 daqiqa.

28. Asboblarni sterilizatsiyadan avvalgi sifat sinamasi nima deyiladi?

- A. *Azopiram sinamasi;
- B. Benzoy sinamasi;
- C. Dipiramid sinamasi;
- D. Nikotinamid sinamasi.

29. Operatsiya maydoniga ishlov berishda qo'llaniladigan preparat;

- A. *Xlorgeksidin biglyukonat;

- B. Vodorid peroksidi;
- C. Furasillin;
- D. Nashatir spirit.

30. Vaqt va sifat bo'yicha samarali bo'lgan qo'llarga operatsiyadan oldin ishlov berish usuli

- A. *Pervomur bilan;
- B. Spasokukoskiy – Kochergin bo'yicha;
- C. Alfeld bo'yicha;
- D. Fyurbringer bo'yicha.

31. Natriy xloridning gipertonik eritmasi qachon qo'llaniladi?

- A. *Jarohat va bo'shliqlarni drenajlash uchun;
- B. Jarohatga birlamchi ishlov berish uchun;
- C. Asboblarni sterillash uchun;
- D. Parvarish buyumlarini dezinfeksiya qilish uchun.

32. Operatsiyaadan oldin qo'llarga ishlov berganda uning sifatini aniqlash uchun nimalardan foydalaniladi?

- A. *Bakteriologik sinama;
- B. Termoinikatorlar;
- C. Fenolftalein sinamasi;
- D. Amidopirin sinamasi.

33. Filtrsiz yopiq steril biksni saqlash muddati qancha?

- A. *3 kun;
- B. 1 sutka;
- C. 20 sutka;
- D. 6 soat.

34. Ochiq biksning sterillik muddati qancha?

- A. *6 soat;
- B. 10 soat;
- C. 12 soat;
- D. 24 soat.

135. Bir marta ishlatiladigan sistemani ishlatilgan zahoti...

- A. *Dez.eritmaga solish kerak;
- B. Osha zahoti tashlab yuborish kerak;
- C. Bosh hamshiraga topshirish kerak;
- D. Oqar suvda yuvish kerak.

36. Qon guruhini aniqlagandan so'ng, ishlatilgan asbob-anjomlar qanday eritmada dezinfeksiya qilinadi?

- A. *3%li xloraminda;
- B. 0,5%li xlor ohagida;
- C. 1%li xloraminda;

D. 0,5%li SMS.

37. Anorganik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. *Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari
- B. Spirtlar, aldegidlar, fenollar
- C. Nitrofuranelar, bo'yovchilar, organik kislotalar
- D. Karbollar, salitsilatlar, ammiaklar

38. Organik birikmalarga nimalar kiradi?

- A. *Spirtlar, aldegidlar, fenollar
- B. Oksidlovchilar, galoidlar, og'ir metal tuzlari
- C. Vodorod peroksidi, kaliy permanganat
- D. Lyugol eritmasi, yodoform, yodopiron

39. Galloidlarga kiradigan eritmalarini toping?

- A. *Yodoform, yodopiron, yodonat
- B. Sulema, kumush nitrat, ammiak eritmasi
- C. Lyugol eritmasi, etil spirti, lizol eritmasi
- D. Salitsilat, benzoat kislota, borat kislota

40. Quyidagilardan organik kislotalarni toping?

- A. *Salitsilat, benzoat kislota
- B. Borat kislota, sulema
- C. Furatsil, furadonin
- D. Formaldegid, lizoform

41. Nitrofuranelarga kiradigan preparatlarni toping?

- A. *Furazolidon, furadonin, furatsil
- B. Metilen ko'ki, brilliant yashili
- C. Yodopiron, yodonat, yodoform
- D. Ammiak eritmasi, benzoat kislota

42. Biologik antiseptika...bu?

- A. *Organizm himoya kuchlarini kuchaytirish, jarohatda mikroorganizmlar ko'payishini to'xtatish
- B. Jarohatdagi mikroblar florasini har xil kimyoviy moddalar yordamida yo'q qilish
- C. Yiringlagan jarohatni turundalar va drenajlar yordamida tashqariga oqizish
- D. Jarohatni birlamchi xirurgik tozalash

43. Biologik antiseptiklar jumlasiga nimalar kiradi?

- A. *Antibiotiklar, fermentlar, immun zardoblar
- B. Vitaminlar, narkotik analgetiklar, immun quvvatlovchilar
- C. Xlor preparatlari, antibiotiklar, vitaminlar
- D. Immun zardoblar, vaksinalar, og'riq qoldiruvchilar

44..Hozirgi paytda antibiotik ta'siri bo'lgan necha xil antibiotiklar mavjud?

- A. *2000 dan ko'p
- B. 200 dan ko'p
- C. 2240 dan ko'p
- D. 2200 dan ko'p

45.Penitsillin guruhiga qaysi preparatlar kiradi?

- A. *Metitsillin, Ampioks, Karbenitsillin
- B. Sefaloridin, Sefalekssin, Sefazalin
- C. Eritromitsin, Oleandomitsin, Seporin
- D. Levomitsin, Tetrasiklin, Vitotsiklin

46.Zamburug' kasalliklarga qarshi preparatlarni toping?

- A. *Nistatin, Levorin, Mikogeptin
- B. Gentamitsin, Ristomitsin, Fuzidin
- C. Kanamitsin, Rifamitsin, Ampitsillin
- D. Benzilpenitsillin, oleandomitsin

47.Enzimoterapiya nima?

- A. *Fermentlar bilan davolash
- B. Antibiotiklar bilan davolash
- C. Qon o'rnini bosuvchi suyuqlik quyish
- D. Vaksina bilan davolash

48. Maxsus zardoblar vaksina va antibiotiklar bemorlarning himoya kuchlarini oshirish antiseptikaning qaysi usuliga kiradi?

- A. *biologik
- B. kimyoviy
- C. mexanik
- D. fizikaviy

49. Jarohat atrofidagi o'lgan to'qimalarni kesib olib tashlash usuli antiseptikaning qaysi turiga kiradi?

- A. *mexanik
- B. biologik
- C. kimyoviy
- D. fizikaviy

50.Sterillash deb nimaga aytiladi?

- A. *Mikroblar va ularning sporalarini yo'qotish usuli
- B. Operatsiya jarohatiga tashqi muhitdan mikroblarni tushirmaslik
- C. Jarohatga tushadigan mikroblarni oldini olish
- D. Jarohatdagi mikroblarni kimyoviy dorilar yordamida yo'qotish

8-variant

1.Sterillashning necha xil usullari mavjud?

- A.*6 xil
- B.5 xil
- C.3 xil
- D.4 xil

2. Sterilizator bilan ishlaganda qanday texnik havfsizlikka rioya qilish kerak?

- A.*18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan , rezina oyoq kiyim kiyish, toza kiyim kiyish.
- B.25 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan toza qo'lqop kiygan toza oyoq kiyim kiyish.
- C.18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan bo'lishi shart bo'lmagan.
- D.18 yoshdan katta bo'lgan ,maxsus kurslarni tamomlagan , oyoq kiyim kiyish.

3.Egzogen yo'li bilan infeksiya tushishi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A.*Kontakt yo'li, havo tomchilari yo'li , implantasion.
- B.Kontakt yo'li,tishning kariyesi,surunkali tonzilit.
- C.Tishning kariyesi, havo tomchilari yo'li bilan, eski chandiqsimon to'qimalar orqali.
- D.Surunkali tonzilit, implatatsion, kontakt yo'li.

4.Elektr statsionar qaynatgichning necha litr hajmli suv sig'adigan kamerasi bor?

- A.*30 litr.
- B.50 litr.
- C.20 litr.
- D.10 litr.

5.Infeksiya nima?

- A.*Mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro potologik jarayon.
- B.Tashqaridan tushgan mikroblarning jarohatda ko'payishi.
- C.Mikro va makro organizmlar o'rtasida vujudga keladigan o'zaro biologik jarayon.
- D.Operatsiyadan keyingi davrda jarohatga to'liq aseptik bog'lov bo'lmagani uchun tushgan mikrob.

6.Yiringliinfeksiya necha haroratda o'ladi?

- A.*114°C.
- B.100°C.
- C.130°C.
- D.150°C.

7.“Antiseptika” tuchunchasiga ta’rif bering

- A.*Jarohatga tushgan mikroblarni sonini kamaytirish va ularni yo’qotish.
- B.Jarohatga tushgan mikroblarni oldini olish.
- C.Jarohatga tushgan mikroblarni yo’qotish.
- D.Jarohatga tushgan mikrobning sonini kamaytirish.

8.“Antiseptika”ning nechta turlari farqlanadi?

- A.*4.
- B.3.
- C.5.
- D.6.

9.Asosiy antiseptik vositalar necha guruhga bo’linadi va ular qaysilar?

- A.*4ta, antiseptik: kimyo-terapevtik, fizik, dezinfeksiyalovchi.
- B.2ta, antiseptik:kimyo-terapevtik.
- C.3 ta,antiseptik:kimyo-terapevtik,dezinfeksiyalovchi.
- D.1 ta, aralash antiseptika.

10.Qanday eritma bilan qisqa vaqt ichida qilinadigan operatsiyada qo’lga ishlov beriladi?

- A.Permovur eritmasi bilan.
- B.Serigel eritmasi bilan.
- C.0.5 %li nashatir spirti bilan.
- D.70 °C etil spirit bilan

11.Biksga material joylashuv usullari nechta va ular qaysilar?

- A.*3 ta : universal, xillab, maqsadga ko’ra.
- B.2 ta : universal,xillab.
- C.3 ta : universal, alohida, xillab.
- D.4 ta : maqsadga ko’ra, universal, alohida, xillab.

12.Eng katta bog’lov materiallarining o’lchovi.

- A.*40 sm x60sm.
- B.15sm x20sm.
- C.40 sm x50sm.
- D.120sm x 40sm.

13.Sterillikni nazorat qilishning nechta usuli mavjud?

- A.*4 ta.
- B.2 ta.
- C.3 ta.
- D.6 ta

14.Yiringli xirurgiyada asboblarni yuvishda qanday eritmadan foydalaniladi?

- A.Dezinfeksiyalovchi eritma.
- B.“A” eritma.
- C.“B”eritma.
- D.Xloramin eritmasi

14. Tarixda birinchi ishlatilgan narkotik moddalarning nomlari qaysi bandda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A.*Azot(I)-oksidi, efir, xloroform;
- B. Ftorotan, xloretil, siklopropan;
- C.Pentran, trixloretilen, venetren;
- D.Trilen, novokain, xloretil.

16. Mayda xirurgik muolaja uchun narkoz bosqichi?

- A.*analgeziya;
- B.qo'zg'alish;
- C.xirurgik;
- D.uyg'onish.

17. Narkoz moddalarini odam organizmiga yuborish yo'llariga ko'ra 2ga bo'linadi ular qaysilar?

- A.*ingalyatsion, noingalyatsion;
- B. noingalyatsion, peridural;
- C. vena ichi narkozi, to'g'ri ichak narkozi;
- D. ingalyatsion,infiltrativ.

18. Narkozning qaysi bosqichida jarrohlik amaliyoti o'tkaziladi?

- A.*xirurgik uyqu bosqichida;
- B. uyg'onish bosqichida;
- C. qo'zg'alash bosqichida;
- D. analgeziya bosqichida.

19. Xirurgik uyqu bosqichining nechta darajasi farq qilinadi?

- A.*4ta;
- B.2ta;
- C.6ta;
- D.3ta.

20. Premedikatsiyani asosiy maqsadi qanday?

- A.*bemorni tinchlantirish, narkozni yaxshi o'tkazish
- B.bemorni tinchlantirish, uxlatuvchi dori moddalarni qo'llash
- C.bemorni tinchlantirish, dorilarni yaxshi ta'sir qilishi

D.narkozni yaxshi o'tkazish, organizmda kumulatsiya holatini oldini olish

21.Filonchikov- Grosix usuli bo'yicha bemorni operatsiyaga necha bosqichda tayyorlanadi?

- A.9 ta.
- B.10 ta.
- C.11 ta.
- D.1.**

22. Narkoz moddalarini odam organizmiga yuborish yo'llariga ko'ra 2ga bo'linadi, ular qaysilar?

- A.*Ingalyatsion,noingalyatsion.
- B.Noingalyatsion,peridural.
- C.Vena ichi narkozi,to'g'ri ichak narkozi.
- D.Ingalyatsion,infiltrativ.

23.Narkoz necha bosqichdan iborat bo'ladi ?

- A.*4ta bosqichdan
- B.2ta bosqichdan
- C.5ta bosqichdan
- D.6ta bosqichdan

24.Narkozning qaysi bosqichida jarrohlik amaliyoti o'tkaziladi?

- A.*Xirurgik uyqu bosqichida
- B.Uyg'onish bosqichida
- C.Qo'zg'alash bosqichida
- D.Analgeziya bosqichida

24.Tuzilishidagi turli xil o'garishlarga qaramay hamma narkoz apparatlari 4ta asosiy blokdan iborat ular qaysilar?

- A.*Ballon - reduktor, bug'latuvchi va nafas sistemasi, dozimetr
- B.Dozimetr,reduktor,ballon,adaptor
- C.Ballon,naychalar,dazimetr,reduktor
- D.Reduktor,dazimetr,ballon,bosqoncha

25.Gazning qancha miqdorda sarflanishini ko'rsatuvchi asbob nima deyiladi?

- A.Dozimetr
- B.Ballon
- C.Bug'latgich
- D.Reduktor

26.Bemor atmosfera havosi o'rniga narkotik modda bilan birga kislorod bilan nafas oladigan usul qaysi usul?

- A.*Yarim ochiq usul

- B. Yarim yopiq usul
- C. Yopiq usul
- D. Ochiq usul

28. Qaysi qatorda gasimon narkotiok moddalar to'g'ri ko'rsatilgan?

- A. Azot(1)oksidi, siklopropan, trilen
- B. Azot(1)oksidi, pentran, trilen
- C. Azot(1)oksidi, siklopropan, venetlen,
- D. Azot(1)oksidi, trilen, efir

29. Ingalyatsiyali narkozni qo'llanishga moneliklar 2ga bo'linadi va ular qaysilar?

- A. *Batamom, nisbiy moneliklar.
- B. Batamom, chala moneliklar.
- C. Nisbiy, vaqtinchalik moneliklar.
- D. batamom, vaqtinchalik moneliklar.

30. Premedikatsiyani asosiy maqsadi qanday?

- A. *Bemorni tinchlantirish, narkozni yaxshi o'tkazish.
- B. Bemorni tinchlantirish, uxlatuvchi dori moddalarni qo'llash
- C. Bemorni tinchlantirish, dorilarni yaxshi ta'sir qilishi,
- D. Narkozni yaxshi o'tkazish, organizmda kumulatsiya holatini oldini olish.

31. Narkotik uyquning chuqurligiga ko'ra narkoz qanday bo'lishi mumkin?

- A. *Yuzaki, chuqur.
- B. Aralash
- C. Chuqur, aralash,
- D. Yuzaki, sun'iy

32. Bug'latgichda suyuq narkotik modda nimaga aylanadi?

- A. *Gazga
- B. Azot (1)oksidiga
- C. Kislorodga
- D. Bug'ga

33. Ballondagi narkoz apparatiga berilayotgan gaz bosimini pasaytirish maqsadida qanday uskunadan foydalaniladi?

- A. *Reduktor
- B. Dozimetr
- C. Bug'latgich
- D. Ballon.

34. Xirurgik uyqu bosqichining nechta darajasi farq qilinadi?

- A. *4ta
- B. 2ta

- C. 6ta
- D. 3ta

35. Nafas a'zolarida yuz beradigan asoratlarning asosan qaysi narkozdan keyin uchraydi.

- A. *Efir
- B. Pentran
- C. Trilen.
- D. Siklopropan

36. Og'iz bo'shlig'ini anesteziyasida qanday preparat qo'llaniladi?

- A. *Lidokain;
- B. Xloroform;
- C. Efir;
- D. Xlorgeksidin.

37. Noingalayatsion narkozning qanday turlarini bilasiz?

- A. *Vena ichi, to'g'ri ichak ichi, neyroleptanalgeziya, elektr narkoz;
- B. Intubatsion, arteriya ichi, suyak ichi;
- C. Ingalyatsion, Bronx ichi;
- D. Teri ostiga, teri ichiga, vena ichiga, arteriya ichiga.

38. Noingalyatsion narkoz uchun keng ishlatiladigan preparatlar:

- A. *Geksenal, thiopental natriy, viadril, sombrevin;
- B. Xloretil, efir, azot(I)-oksidi;
- C. Novokain, sovkain, lidokain;
- D. Prednizolon, gidrokortizon.

39. G'ilofli anesteziya nimada qo'llaniladi?

- A. Barmoq operatsiyalarida;
- B. trepanatsiyada;
- C. traxeostomik trubka qo'yishda;
- D. appenditsitda.

40. Ingalyatsion narkoz tushunchasini aniqlang?

- A. *narkoz uchun modda nafas yo'llari orqali yuboriladigan umumiy narkoz turi;
- B. narkoz uchun modda vena orqali yuboriladigan umumiy narkoz turi;
- C. narkoz uchun modda to'g'ri ichak orqali yuboriladigan umumiy narkoz turi;
- D. narkoz uchun modda teri ostiga yuboriladigan umumiy narkoz turi.

41. Ingalyatsion narkozda qo'llaniladigan preparatni aniqlang?

- A. *azot (I) oksidi;
- B. Kalipsol;
- C. Sombrevin;
- D. Geksenal.

42. Tuzilishidagi turli xil o'garishlarga qaramay hamma narkoz apparatlari 4ta asosiy blokdan iborat ular qaysilar?

- A.*ballon, reduktor, bug'latuvchi va nafas sistemasi, dozimetr;
- B.dozimetr, reduktor, ballon, adaptor;
- C.ballon, naychalar, dozimetr, reduktor;
- D.reduktor, dozimetr, ballon, bosqoncha.

43. Suyak ichi anesteziyasi qanday anesteziyani bir turi hisoblanadi?

- A.*vena ichi aneasteziyasi;
- B.peridural anesteziya;
- C.g'ilofli anesteziya;
- D.infiltrativ anesteziya .

44. Teri ostida joylashgan yiringli soxani kesishda qanday anesteziya usulidan foydalaniladi?

- A.*muzlatish yo'li bilan anesteziya
- B.peridural anesteziya
- C.arteriya ichi aneasteziyasi;
- D.suyak ichi anesteziya

45. Bemor atmosfera havosi o'rniga narkotik modda bilan birga kislorod bilan nafas oladigan usul qaysi usul?

- A.*yarim ochiq usul
- B.yarim yopiq usul
- C.yopiq usul
- D.ochiq usul

46. Qaysi qatorda gasimon narkotiok moddalar to'g'ri ko'rsatilgan?

- A.*a zot(1)oksidi, siklopropan, trilen
- B.azot(1)oksidi, pentran, trilen
- C.azot(1)oksidi, siklopropan, venetlen
- D.azot(1)oksidi, trilen,efir

47. Mahalliy anesteziyani qaysi turida anestetik modda subaraxnoidal bo'shliqqa yuboriladi?

- A.*orqa miya anesteziyasida
- B.Peridural anesteziyada
- C.O'tkazuvchi yo'llar anesteziyasida
- D.G'ilofli anesteziyada

48. Mahalliy anesteziyani qaysi turida anestetik modda to'qimalarga qavatma-qavat shimdiriladi?

- A.*Infiltratsion anesteziyada
- B.Orqa miya anesteziyasida
- C.Peridural anesteziyada

O'tkazuvchi yo'llar anesteziyasida

49. Quyidagi vositalardan qaysi biri mahalliy anesteziyada qo'llaniladi?

A.*Novokain

B.Geksenal

C.Kalipsol

D.Tiopental natriy

50. Bronxologiyada, otorinolaringologiyada qanday anesteziya usulidan foydalaniladi?

A.Surkash yo'li bilan anesteziyalash

B.Muzlatish yo'li bilan anesteziyalash

C.Peridural anesteziya

D.Vena ichi anesteziyalash

6.4.Yakuniy attestatsiya uchun amaliy ko'nikmalar:

1. Ko'krak qafasi jaroxatlarida birinchi yordam
2. Pnevmotoraksda ambulator yordam
3. Yopiq pnevmotoraksda ambulator yordam
4. Nazogastral zond orqali oziqlantrish
5. Me'dani zondlash
6. Sifon xuqna qilish
7. Esmarx jgutini ko'yish.
8. Siydik qopiga kateter qo'yish.
9. To'g'ri ichakni barmoq bilan tekshirish
10. Klapanli pnevmotoraksda ambulator yordam
11. «Yo'tal turtkisi» belgisini aniqlash
12. Teriga choklar qo'yish.
13. Teri choklarini olish
14. Venadan qon ketishda bosib turuvchi bog'lam qo'yish.
15. Nazogastral zond bilan me'dani yuvish
16. Bog'lamni almashtirish va operatsiyadan keyingi davrda bemorlar parvarishi.
17. "Chepets "bog'lamini qo'yish.
18. Ochiq jaroxatlarda birinchi yordam ko'rsatish.
- 19.Qo'llarga gigienik ishlov berish;
- 20.Arterial qon bosimini o'lchash;
- 21.Pulsni o'lchash
- 22.Nafas sonini sanash;
- 23.Tana haroratini o'lchash;
- 24.Ishlatilgan tibbiy asbob-anjomlarni birlamchi zararsizlantirish;

25.Mushak orasiga in'eksiya qilish.

26.Vena ichiga in'eksiya qilish

6.5.YAKUNIY ATTESTATSIYA UCHUN VAZIYATLI MASALALAR .

Variant № 1

Masala №1 Oshqozon yarasi tashxisi bilan operatsiya qilinayotgan bemorning terisi operatsiya vaqtida to'satdan oqarib, muzdek ter chiqda. PS- keskin tezlashib, Q/B keskin pasaya boshladi. Ko'p utmay PS ipsimon bo'lib, yurak urishi juda sekinlab qoldi.

1-Savol: Nima uchun bemorda bunday xolat yuz berdi?

2-Savol.Hamshira tashxisi.

3-Savol. Bemorga birinchi yordam ko'rsatish.

4-Savol.Qon ketishning qaysi turi bo'lishi mumkin.

5-Savol.Xamshira taktikasi.

Masala №2 Operatsiya uchun yumshoq bog'lov materiallari sterilizatsiyaga tayyorlab qo'yildi.

1-Savol. Materiallar sterilligini nazorat qilish uchun nimadan foydalanish mumkin?

2-Savol.Yumshoq bog'lamlarni yaxshi sterillanmaganligini kaerdan bilish mumkin?

3-Savol.Tibbiy instrumentlarni sterilizatsiya oldi tozalovini tekshirishda qanday sinamalar qo'llaniladi?

4-Savol.Azopiram sinamasi nima uchun qo'yiladi?

5-Savol.Fenoftalin sinamasi nima uchun qo'yiladi?

Variant № 2

Masala №1 Bemor uyiga tez yordam chaqirildi. Erkak 38 yoshda. Oshqozon va 12 b/ichak yara kasalligi bilan 7 yildan beri davolanib xirurg "D" hisobida turadi. Hozirgi shikoyati darmonsizlik, bosh aylanishi, ko'ngil aynishi. Bugun 2 marta qusgan, qusiq massasi "kofe" rangida.

1-Savol. Hamshira tashxisi

2-Savol. Bemorga birinchi yordam ko'rsatish.

3-Savol.Qon ketishni qaysi turi bo'lishi mumkin.

4-Savol.Bemorni kaysi bo'limga gospitalizatsiya qilish kerak.

5-Savol.Qo'shimcha qanday tekshiruvlar qilish mumkin?

Masala №2 Bemor anamnezida yod preparatlariga reaksiyasi bor. Bemorlarni operatsiya qilish uchun operatsiya maydoniga yoddan boshqa qanday antiseptik preparatlar bilan ishlov berish mumkin?

1-Savol. Bemorlarni operatsiya qilish uchun operatsiya maydoniga yoddan boshqa qanday antiseptik preparatlar bilan ishlov berish mumkin?

- 2-Savol. Operatsiya maydoni deb nimaga aytiladi?
- 3-Savol. Operatsiya maydoni qachon tayyorlanadi?
- 4-Savol. Allergik reaksiya turlarini bilasizmi?
- 5-Savol. Anafilaktik shokda birinchi yordam ko'rsating?

Variant № 3

Masala № 1. Xirurgiya qabulxona bo'limiga 62 yoshli ayol o'ng qovurga tagida kuchli og'riq, ko'ngil aynishi, safro aralash qusishi va og'riqning yelka va chap kurakka berishidan shikoyat qilib keldi. Kasallik boshlanishini yog'li ovqat yeyishi bilan bog'laydi. t- 37,5⁰S. Bemor bir necha yildan beri surunkali xoletsistit tashxisi bilan davolanib keladi.

- 1-Savol: Bemordagi holat yuzasidan sizning fikringiz.
- 2-Savol. Hamshira tashxisi.
- 3-Savol. Qanday teshkirish usullarini o'tkazish kerak
- 4-Savol. Bemorga birinchi yordam ko'rsatish.
- 5-Savol. Xamshira taktikasi.

Masala №2. Qorin bo'shlig'idagi og'ir operatsiyadan so'ng bemorga qon quyish tavsiya qilindi. Shifokor nazorati ostida hamshira bemorga qon quya boshlab, bemor umumiy holatini nazorat qilib boradi. 30 daqiqatdan so'ng bemorning ahvoli birdan og'irlashib, lablari ko'kara boshladi. Q/B keskin pasayib, PS ipsimon bo'lib qoldi.

- 1-Savol. Sizning taxminiy tashxisingiz.
- 2-Savol. Shoshilinch yordam ko'rsatish.
- 3-Savol. Qon quyishga ko'rsatmalarni aytib bering?
- 4-Savol. Qon quyish usullarini ayting?
- 5-Savol. Qon quyishdan oldin qanday sinamlar o'tkaziladi.

Variant № 4

Masala № 1. 63 yoshli ayol qorinni yuqorisida bel aralashgan, kurakka uzatuvchi kuchli og'riq, ko'ngil aynishi, safro aralash qusish va isitmadan shikoyat qilyapti. Kasallik yog'liq ovqat yegandan keyin boshlangan. Ko'p yillar davomida surunkali xoletsistit bilan og'riydi. 2 kundan beri ahvoli og'irlashgan. Ob'ektiv ahvoli o'rtacha og'irlikda, harorati 37,5⁰S. Bemor semizligi II-darajada. Tili oq karash bog'lagan. qorin yumshoq chap qovurg'a ostida og'riqli, Shyotkin-Blyumberg simptomi musbat.

- 1-Savol. . Sizning taxminiy tashxisingiz.
- 2-Savol. Qanday teshkirish usullarini o'tkazish kerak.
- 3-Savol. Bemorga birinchi yordam ko'rsatish.
- 4-Savol. Xamshira taktikasi.
- 5-Savol. Bemorni kaysi bo'limga hospitalizatsiya qilish kerak.

Masala № 2 .Bemor Temirov M. 26 yosh. qishloq ho‘jalik ishi chog‘ida o‘ng boldir sohasining ochiq shikasti bilan shifoxonaga keltirildi. Ob‘ektiv ahvoli o‘rtacha, yurak maromi ritmik. AqB 120/80 sim.ust. Tomir urishi minutiga 78ta. O‘pkada vezikulyar nafas. Ovqat hazm qilish va siydik organlari tomonidan patologik o‘zgarishlar yo‘q. Hayotiy anamnezi tekis. Dori-darmonlarga, oziq-ovqatlarga allergik holatlar kuzatilmagan. Bemorga tegishli yordam ko‘rsatildi. Yakunida hamshiraga vrach tomonidan bemorga qoqsholga qarshi em dori kiritish aytiladi. Hamshira o‘z navbatida 1,0 ml gamma-globulin olib bemorning mushak orasiga kiritdi va bemorni bo‘limga chiqarib yubordi.

- 1-Savol. Hamshira to‘g‘ri ish bajardimi?
- 2-Savol. Siz qanday yo‘l tutgan bo‘lar edingiz?
- 3-Savol. Qanday qo‘shimcha teshkirish usullarini o‘tkazish kerak
- 4-Savol.Qoqshol qanday kasallik?
- 5-Savol.Bemorda allergik reaksiya bo‘lishi mumkinmi?

Variant № 5

Masala № 1. Shoshilinch tibbiy yordam qabulxonasidagi LOR kabineti hamshirasi ish yakunida ishlatilgan shpatellar va boshqa ko‘ruv jihozlarini oqar suvda obdon chayib oldi va sterilizatorga solib 40 minut qaynatdi, yakunida 70% spirtga solib qo‘ydi. Bu haqda mahsus daftarga qayd etib qo‘ydi.

- 1-Savol.Hamshira ishiga baho bering?
- 2-Savol.Siz qanday yo‘l tutgan bo‘lar edingiz?
- 3-Savol.San Pin 0317-15
- 4-Savol.Tibbiy asboblarni sterilizatsiyaga yuborishdan oldi qanday dezinfeksiya qilinadi.
- 5-Savol. San Pin 0317-15 bo‘yicha tibbiy chiqindilar nechta guruxga bo‘linadi.

Masala № 2. Bemor 66 yoshda, o‘ng kurak soxasiga uzatiluvchi o‘ng qovurg‘a ostidagi o‘tkir og‘riqdan, ko‘ngil aynishidan, qusishdan shikoyat kilyapti. Kechqurun yog‘lik ovqat iste‘mol qilgan. Avval bunday xolat kuzatilmagan. Ob‘ektiv ahvoli o‘rtacha og‘irlikda, isitmasi 38.8°, og‘riq va ko‘ngil aynishi sababli, o‘ta bezovta, to‘lg‘onyapti. Bemorda semizlikning I darajasi aniqlanadi, ko‘z sklerasi sarg‘ishroq, tili oq-sarg‘ish karash qoplagan, qorni dam.

- 1-Savol. Bemordagi holat yuzasidan sizning fikringiz.
- 2-Savol .Qanday qo‘shimcha teshkirish usullarini o‘tkazish kerak.
- 3-Savol Qanday shoshilinch yordamni tashkillaysiz.
- 4-Savol.Xolitsistoektomiyaga ko‘rsatmalarni aytib bering?
- 5-Savol.Bemorni qaysi bo‘limga gospitalizatsiya qilish kerak?

Variant № 6

Masala № 1. Bemor 48 yoshda. Belda va qorinning o'ng yarmida chov sohasiga va o'ng songa uzatiluvchi kuchli og'riqdan va tez-tez, oz-oz siyishdan shikoyat qiladi. Ob'ektiv ahvoli o'rtacha og'irlikda. Isitma 37.6° bezovtalangan va og'riqni yengillashtirish uchun chap tomonlama majburiy xolatni olgan xolda yotipdi. Lekin og'riq pasaymayapdi. Pul'si 86ta ritmik. AqB 140/80 mm. sm.ustun. Pasternatskiy simptomi o'ng tomonda musbat.

- 1-Savol Bemordagi qanday jarayon ro'y berayapdi.
- 2-Savol.Qanday qo'shimcha teshkirish usllarini o'tkazish kerak.
- 3-Savol.Qanday shoshilinch yordamni tashkillaysiz.
- 4-Savol. Sizning taxminiy tashxisingiz.
- 5-Savol.Qanday buyrak kasalliklarini bilasiz?

Masala № 2 .Qish mavsumi. Bo'sh paytdan unumli foydalanish maqsadida LOR kabineti hamshirasi general tozalov o'tkazishga kirishdi. U 2ta paqir olib birinchi paqirga tarkibida xlor saqllovchi 0,5% li zararsizlantiruvchi eritma quydi unga 50 gr. oddiy kir sovun qo'shdi. Ikkinchi paqirga toza suv oldi. Avval lattani birinchi paqirda ivitib olib, yengil siqib tashladi va xona devorini bo'yi yetguncha balandlikda artib chiqdi. Keyin o'sha latta bilan xona jihozlarini artib chiqdi. Artish orasida lattani toza suvli paqirda chayib oldi. Tozalov yakunida bajargan ishini daftarga qayd etib qo'ydi.

- 1-Savol. Hamshira to'g'ri ish bajardimi?
- 2-Savol.Siz qanday yo'l tutgan bo'lar edingiz?
- 3-Savol.SanPin 0342 bo'yicha mukammal tozalov tartibini aytib bering?
- 4-Savol. SanPin 0342 Joriy tozalov taritibini ayting?
- 5-Savol. SanPin 0342 bo'yicha mukammal tozalov qanchada o'tkaziladi.

Variant № 7

Masala № 1. 37 yoshli erkak. 7 yildan buyon, meda yarasi bilan og'riydi. Shikoyatlari: bosh aylanishi, bo'shashish, ko'ngil aynishi, bugun 3 marta «kofe quyqasi»ga o'xshash qusgan. Ko'rik paytida terisi oqargan, pulsi 100 ta, AqB 90/60 mm. sm. ustun. qorni sal shishgan. Oshqozon sohasida palpator og'riqli.

- 1-Savol Bemorda qanday holat kechayapdi?
- 2-Savol.Qo'shimcha tekshirish usullarini o'tkazish shartmi?
- 3-Savol Shoshilinch yordam nimalardan iborat?
- 4-Savol.Bemorni qaysi vrach ko'ruviga yo'naltirasiz.
- 5-Savol.Bemorda qon ketishni qaysi turi kuzatilyapti?

Masala № 2. 20 yoshli ayol antibiotik olgach, 30 minutdan keyin nafas olishi qiyinlashishi, bo'shashish, ko'ngil aynishi, isitmaning 38° ga ko'tarilishi va yuzida taranglashgan tortishuvchi shish paydo bo'lganidan shikoyat qiladi. Ko'rilganda yuzda sezilarli shish bor, oqarinqiragan ko'zlari yarim qisiq, ovozi xirillagan, tili

shishgan, gapirishi qiyin, quloq supralari shishgan, bezovta, tomir urishi minutiga 110ta, AqB 110|60 mm. sm. ustuniga teng. Oshqozon sohasi palpator og'riqsiz.

- 1-Savol .Bu qanday holat?
- 2-Savol.Qo'shimcha tekshirish usullarini o'tkazish shartmi?
- 3-Savol.Shoshilinch yordamni qanday tashkillaysiz?
- 4-Savol.Allergik reaksiyaning yana qanday turlarini bilasiz?
- 5-Savol. Bemorni qaysi vrach ko'ruviga yo'naltirasiz.

Variant № 8

Masala № 1 .67 yoshli ayolni mashina urib yubordi. Shikoyati: o'ng chanoq-son bo'g'imida og'riq va shu yerda shish, o'ng oyoqni qimirlata olmaslikka. Ko'rilganda o'ng oyog'i chap oyog'idan 6 sm kalta, deformatsiyalangan, palpator krepatatsiya aniqlandi. O'ng oyoq ichkariga buralgan, «yopishgan» tovon simptomi mavjud.

- 1-Savol.Sizning xulosangiz?
- 2-Savol.Qanday qo'shimcha tekshirish usullarini o'tkazish lozim?
- 3-Savol.Shoshilinch yordam nimadan iborat?
- 4-Savol.Sinishlar klinikasi va turlari xaqida gapiring.
- 5-Savol.Bemorda sinishning qaysi turi kuzatilyapti?

Masala № 2 .Qabulxonaga bog'cha tarbiyachisi 6 yoshli bolani olib keldi. Uning aytishicha yarim soat oldin bola zinadan boshi bilan yiqilib tushgan. Bola boshning qattiq og'rishi, bosh aylanishiga shikoyat qilgan. Ko'ngli aynib 1 marta qusgan. Ko'rik paytida bemorning umumiy ahvoli nisbatan qoniqarli. Boshi og'rishiga shikoyat qilayapdi. Boshning o'ng tepa sohasida 3x3 sm.li g'urra aniqlandi.

- 1-Savol.Sizning taktikangiz?
- 2-Savol.Shoshilinch yordam zarurmi?
- 3-Savol.Bolada qanday shikast turi kechyapti?
- 4-Savol.Qo'shimcha qanday tekshiruvlar o'tkazish kerak?
- 5-Savol.Bemorni hospitalizatsiya qilish zarur bo'lsa qaysi bo'limga yotkiziladi.

Variant № 9

Masala № 1 .Bemor 72 yoshda. Qorning barcha sohasidagi og'riqdan, qorin shishuvidan, gaz va axlat ajralmaslikdan, safro aralash qusishdan shikoyat qilyapti. Anamnezida o'tgan 5 yil ichida 12 barmoq ichak yara kasalligi va o'tkir appenditsit bilan operatsiya o'tkazilgan. Ko'rik paytida teri rangi oqargan, yurak qisqarishi ritmik, pulsi 68 ta, AqB 130|100mm.sm.ustuniga teng. qorin shishgan, palpatsiyada qorinning barcha sohasi og'riqli. Ichak peristaltikasi pasaygan.

- 1-Savol.Sizning xulosangiz.
- 2-Savol.Qo'shimcha tekshiruvlar o'tkazilishi shartmi?
- 3-Savol.Shoshilinch yordam qanday tashkillanadi?
- 4-Savol. Bemorni qaysi vrach ko'ruviga yo'naltirasiz.
- 5-Savol. Bemorni qaysi bo'limga gospitalizatsiya qilish kerak?

Masala № 2 .Bemor 88 yoshda. Ulug' Vatan urushida qatnashchisi. Siydik ajralmasligi, bosh og'rig'i, ko'ngil aynishi, bo'shashish va qorinni pastida og'riqdan shikoyat qilyapti. Ko'rilganda teri rangi oq sarg'ish, yurak tonlari bo'g'iq, ritmik puls 100 ta, AqB-140/90 mm.sm.ust. teng. Bemor qattiq kuchanganda tomchilab siydik ajralmoqda.

- 1-Savol.Sizning tashxisingiz?.
- 2-Savol.Shoshilinch yordam qanday tashkillanadi?
- 3-Savol.Shoshilinch yordam qanday tashkillanadi?
- 4-Savol. Bemorni qaysi vrach ko'ruviga yo'naltirasiz.
- 5-Savol. Bemorni qaysi bo'limga gospitalizatsiya qilish kerak

Variant № 10

Masala № 1 .Bemor Xatamov X. 11 yoshda qorinda xurujsimon, mijg'uvchi og'riqqa shikoyat qilib keladi. Og'riqlar 10-12 soat avval yuzaga kelgan, ko'ngil aynishi va qayt qilishi kuzatilmagan. Kasalligini ko'p miqdorda qaynatilgan makkajo'xori iste'mol qilish bilan bog'laydi. Ob'ektiv ko'rilgan ahvoli o'rtacha og'irlikda, teri rangi oqargan. qorin dam, biroz taranglashgan va o'ng yonbosh sohasida keskin og'riqli va o'sha joyda diametri 10 sm ga yaqin bo'lgan elastik konsistensiyali xosila paypaslanyapti. Rektal tekshirishda qo'lqopda qizil tusli qon aniqlandi.

- 1-Savol.Bemor ahvoliga baho bering.
- 2-Savol.Tashxis qo'ying va 1-yordam ko'rsating.
- 3-Savol.Shoshilinch yordam qanday tashkillanadi?
- 4-Savol. Bemorni qaysi vrach ko'ruviga yo'naltirasiz.
- 5-Savol. Bemorni qaysi bo'limga gospitalizatsiya qilish kerak?

Masala № 2 Bemor G'anieva G. 18 yoshda butun qorinda og'riq bo'lishiga shikoyat qilyapti. Og'riq ikki soatcha avval epigastral sohada boshlangan. Bir marta qayt qildi. Tana harorati 38,3⁰S. Ichi bir marta suyuq keldi. Najasda patologik aralashmalar yo'q.

- 1-Savol.Sizning tashxisingiz?.
- 2-Savol.Shoshilinch yordam qanday tashkillanadi?
- 3-Savol.Shoshilinch yordam qanday tashkillanadi?
- 4-Savol. Bemorni qaysi vrach ko'ruviga yo'naltirasiz.
- 5-Savol. Bemorni qaysi bo'limga gospitalizatsiya qilish kerak?

O'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlar malakasini oshirish va ixtisoslashtirish
Respublika Markazi Andijon filiali xirurgiya fani o'qituvchisi G.I.Sodiqovanning
«Zamonaviy jarroxlikda xamshiralik ishi» yo'nalishi bo'yicha malaka oshirish
guruhlari uchun tuzgan ishchi o'quv dasturiga

Taqriz.

Mazkur o'quv dasturi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 maydagi «Tibbiyot va farmatsevtika ta'limi va ilm-fani tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ- 4310-son va 2020 yil 7 apreldagi «Tibbiy-sanitariya sohasida kadrlarni tayyorlash va uzluksiz kasbiy rivojlantirishning mutlaqo yangi tizimini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida»gi PQ 4666-sonli qarorlari, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligining 2020 yil 15 iyundagi 160-sonli «Tibbiy-sanitariya va farmatsevtika kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini tashkil etish bo'yicha meyoriy hujjatlarni yanada takomillashtirish to'g'risidagi» buyrug'i, O'zbekiston Respublikasi Sogliqni saqlash vazirligining 2024 yil 28 oktabr 333-sonli «O'rta tibbiyot va farmasevtika xodimlarining malakasini oshirish va qayta tayyorlashga qo'yiladigan Davlat talablari» ijrosini ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan.

Ishchi dasturda o'quv fanning mazmuni, uni o'zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Ishchi dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e'tiborga olingan. «Zamonaviy jarroxlikda xamshiralik ishi» ishchi o'quv dasturi yo'nalishining o'quv rejasi asosida tayyorlangan bo'lib, hamshiralarni 144 kredit malaka oshirishlari uchun mo'ljallangan. Ishchi dasturda fanlar modullarga ajratilgan bo'lib, kasbiy rivojlanish moduli ma'naviy va siyosiy dunyoqarashlarini kengaytirishga qaratilgan yangiliklar, shuningdek, sog'liqni saqlash tizimidagi islohatlar, tibbiyot sohasining ilm – fani va amaliyotining rivojlanishi tendensiyalari va yutuqlari, yangi texnika va texnologiyalari to'g'risida ma'lumotlar kiritilib, tibbiy ta'limda uzluksizligi va uzviyligini, fanlar va bo'limlarni ketma-ketligini ta'minlangan holda tinglovchilarni mustaqil ishlashga va fikrlashga qaratilgan o'quv materiallarini qamrab olgan.

Mazkur ishchi dasturni o'zlashtirishga tavsiya etilgan soatlar hajmi jami: 144 soatdan iborat bo'lib, bundan 104 soati mutaxassislik faniga, undan 44soati nazariy va 60 soati amaliy darslarga ajratilgan. Ishchi o'quv dastur o'rta tibbiyot xodimlari o'z xohishi bilan bilimini kengaytirish maqsadida mustaqil o'zlashtirilishi (yoki mustaqil kurs sifatida) uchun qo'llanishi mumkin.

ADTI Urologiya kafedrası dotsenti:

O'rta tibbiyot va farmatsevtika xodimlar malakasini oshirish va ixtisoslashtirish
Respublika Markazi Andijon filiali xirurgiya fani o'qituvchisi G.I.Sodiqovanning
«Zamonaviy jarrohlikda xamshiralik ishi» yo'nalishi bo'yicha malaka oshirish
guruhlari uchun tuzgan ishchi o'quv dasturiga

Taqriz.

O'zbekiston Respublikasida o'rta tibbiyot xodimlarini tayyorlash, malakasini oshirish, tibbiyot muassasalarida o'rta tibbiyot xodimlari ishini xalqaro andozalarga mos tarzda tashkil etish borasida zamonaviy tizim yaratilgan. Ishchi dasturi modul tizimi asosida ishlab chiqilgan bo'lib, o'quv fanning mazmuni, uni o'zlashtirish shakli va usullari mujassamlashtirilgan. Dastur mazmunida nazariy bilimlarni amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlash va chuqur bilimlarni egallash alohida e'tiborga olingan. Ishchi dasturi "Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi" yo'nalishining o'quv rejasi asosida tayyorlangan bo'lib, o'rta tibbiyot xodimlari (jarrohlik bo'limi hamshiralari)ni 144 kredit malaka oshirishlari uchun mo'ljallangan.

O'qish natijasida "Zamonaviy jarrohlikda hamshiralik ishi" bo'yicha jarrohlik bo'limi hamshirasining mavjud kompetensiyalarni takomillashtirish va kasbiy faoliyat uchun zarur yangi bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va kasbiy darajasini oshirish. O'rta tibbiyot xodimlarni har tomonlama yetuk, mutaxassisliklari bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, shu bilan bir qatorda ularga hamshiralik ishi mohiyati, uning sog'liqni saqlash tizimidagi o'ziga xosligi, normativ-huquqiy hujjatlar bilan ishlash, bemorlarni operatsiyadan oldingi va operatsiyadan keyingi davrlarda parvarishlash vaqtida har tomonlama yetuk, yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlariga erishish, malakali tibbiy yordam ko'rsatish samaradorligini ko'tarish, aholiga sifatli va malakali tibbiy xizmat ko'rsatishni chuqurlashtirish va yangilash. Shu bilan bir qatorda ularga jarrohlik ishining mohiyati, normativ- xuquqiy hujjatlar bilan ishlash, aholiga sifatli xirurgik yordamni ko'rsatish bo'yicha bilim va ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

ADTI Urologiya kafedrası as'sistenti:

